

ŠE VEDNO BO TAKO

Ko se približa božično razpoloženje, imamo dvojni občutek, da nam je vse že davno poznano in da je vse zopet novo.

Prijatelji in znanci se spet poiščemo, najprej v mislih, potem pa še po zvezah, ki nam jih omogočajo komunikacije, od preprostih voščilnic do vragolij telefonije.

Vedno nove in vedno stare besede sporočajo, da nismo pozabili na dobre in drage utrinke iz minulega časa, na dobre in drage ljudi, ki so nam tedaj in tudi kasneje delali družbo na skupnem potovanju na planetu Zemlja, ki tudi sama ni drugega kot ena izmed neštetihih popotnic po tirih skoraj strah vzbujajoče veličine vesolja.

Navajeni smo, da se nam take misli najbolj približajo na velike praznike in še posebej na najbolj vzvišenega med vsemi, za Božič. Hvala Bogu, da vsaj tedaj.

Letos je marsikoga obšla tesnobna skušnjava, da bi zapadel čudnemu strahu, ki se je priplazil v svetovno zavest po grozljivem ameriškem 11. septembru. Šok je bil tako močan, da so se tu in tam zamajale nosilne strukture neke ustaljene vere, da je naša skupna pot, čeprav še tako zamotana, vendarle speljana v prihodnost s predznaki upanja. Pri tem nismo prezrli svarilnih opozoril, da je mednarodna tehtnica pravice in krivice že močno načeta.

V tistem strahotnem septembru si je nekdo izmislil sintagmo, ki je obšla globus in ki nas še vedno ni zapustila: Nikoli več ne bo tako, kot je bilo.

To je seveda res. Napad je bil tako zavraten in divjaški, predvsem pa še iz tako neoprijemljivega ozadja, da je svetu zares zastal dih. Česa takega še ni nikoli bilo.

Marsikdo pa ni pomislil, da taka prelomna črta med preteklostjo in sedanostjo-prihodnostjo pravzaprav ni prva v zgodbi, imenovani zgodovina človeštva. Če se omejimo samo na dvajseto stoletje, bi bil lahko že nešteto krat kdo vzkliknil: nikoli več ne bo tako, kot je bilo. Seznam je tolikšen, da je zadrega samo v odbiranju najbolj strašnih epizod: od Musa Daga do Guernike, od Dresdena do Hirošime, od gulagov do Auschwitza, od Lidic do Katyna, od Rižarne in Raba do Kočevskega Roga. Seznam je še neskončen, do današnjih dni. Vse mu pa je ime zlo, ta grozljivo kratka beseda.

Neuyorška varianta tega zla je nova le v teroristični izvirnosti in seveda razsežnosti svetovne nevarnosti, bistva pa ne spreminja. Zlo je brezprizivno samo zlo.

Ali zares nikoli več ne bo tako, kot je bilo, po strahoti v New Yorku, strahoti, ki jo je marsikdo tudi pri nas - ne delajmo si utvar - obsodil s privoščljivo rezervo?

Božično razpoloženje naj nas odvrne od teh stranpotnih misli in naj nam vlije drugačno vizijo, tisto, ki nam je po dva tisoč letih še vedno tako domača in blizu kot Betlehem.

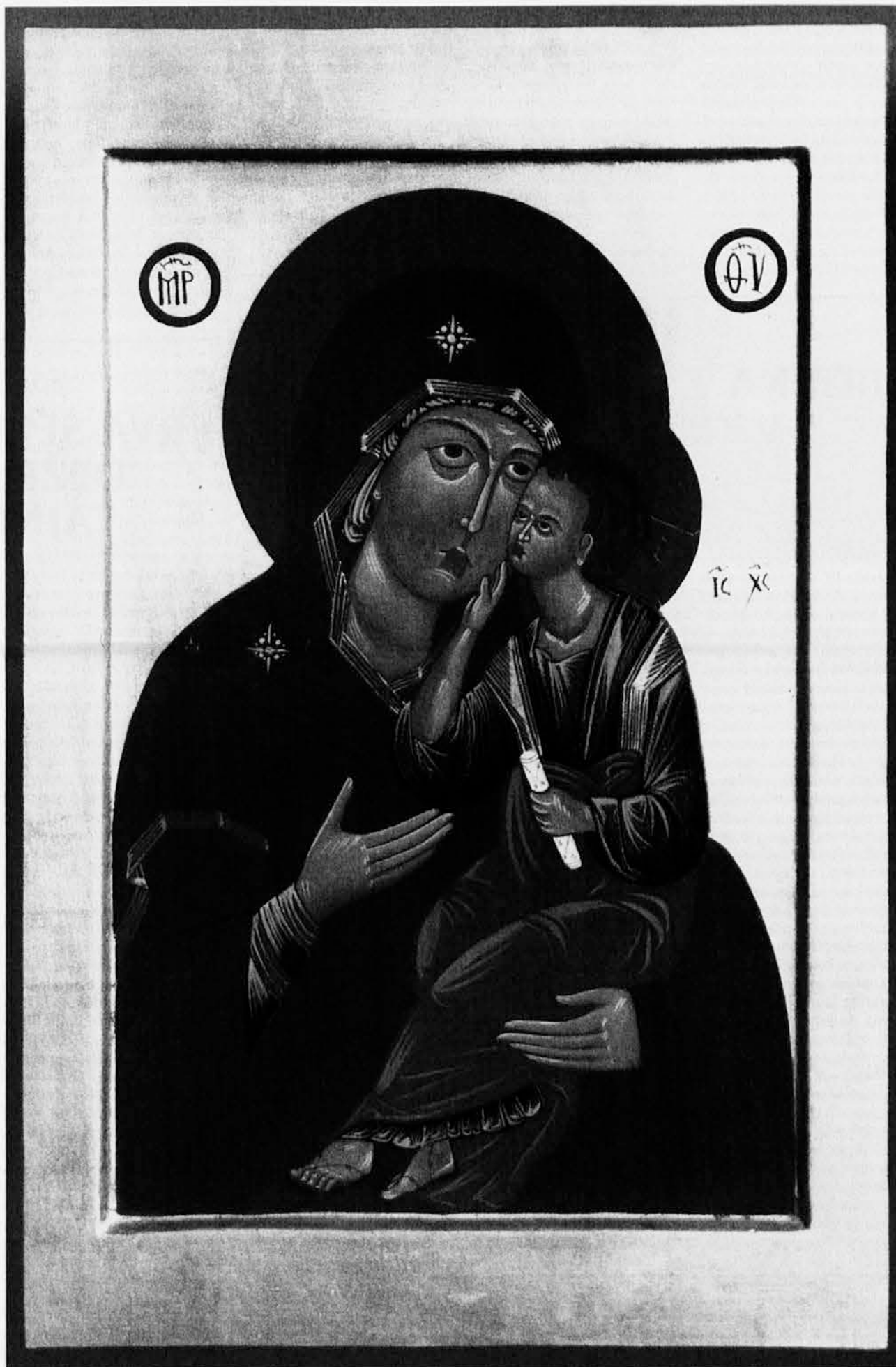
Še vedno bo tako, kot je bilo zmeraj. Še vedno se bodo matere ljubeče sklanjale nad novorojenčki, še vedno bodo mizarji varovali svoj dom, še vedno bodo pastirci vseh časov in krajev zaupali, da ne more biti nore krave in norega oslička tam, kjer se razlega angelsko petje.

Še vedno bodo ljudje čutili, kakšna je razlika med ljubeznijo in sovraštvom, še vedno bodo vedeli, da je lepo biti na soncu, pod lipami in latniki, z nasmehom in mirom s sosedi in seboj.

Še vedno bodo žuboreli potoki, pele bodo ptice, ljudje se bodo veselili življenja in se spoštljivo spominjali onih, ki jih ni več.

Še vedno bomo kdaj pomislili drug na drugega in si zaželeli miren in srečen Božič.

SAŠA MARTELANC

SILVANO RADWELL, NEZNA MATI ROŽJA, 2001

"Hvala Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji."

Mir so letos še posebno napadli zli septembrski dogodki v ZDA. Vseeno naj nam zasijejo žarki upanja, ki prihajajo iz Betlehema. V tem duhu zato voščimo vsem našim sotrudnikom, bralcem in prijateljem srečen Božič in prav tako Novo leto. Še zlasti, ker smo Slovenci v Italiji prav v tem letu dosegli zaščitni zakon.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA NOVEGA GLASA

Prihodnja številka našega lista bo zaradi praznikov izšla v četrtek, 3. januarja 2002. Sodelavce in dopisnike naprošamo, naj pošljejo svoje prispevke najkasneje do petka, 28. decembra, opoldne.

- 03 Andrej Bratuž / intervju
DR. KAREL BONUTTI
- 06 Majda Artač Sturman
PEHAR OREHOV
- 07 GMD PREJELA ZLATI ČASTNI ZNAK SVOBODE
- 08 Marko Vuk
V POLNEM USTVARJALNEM ZAMAHU
- 14 Marjan Drufovka
ŠTEVERJAN SKOZI ČAS
- 16 Jurij Paljk
O SVETEM VEČERU

ITALIJA / VEČINA AROGANTNA, MANJŠINA RAZCEPLJENA

NOTRANJEPOLITIČNI POLOŽAJ ZELO NEJASEN

DRAGO LEGIŠA

Kljub drugačnemu zunanje-
mu videzu ostaja tako notranja
kot zunanja politika Berlusco-
nijeve vlade v marsikaterem
pogledu silno nejasna. Prejšnji
teden je ministrski predsednik
Berlusconi na zborovanju v bel-
gijskem mestu Laeken pristal na
predlog vseh ostalih ministrskih
predsednikov držav članic Ev-
ropske zveze, naj se za 32 kaz-
nivih dejanj uvede tako imeno-
vani "evropski zaporni nalog".
Rimska vlada se je zlasti na od-
ločen pritisk Bossijeve Severne

lige upirala omenjenemu pred-
logu, češ da utegnejo javni to-
žilci zlorabljati nova pooblasti-
la ter po izjavi ministra Bossija
Evropsko zvezo celo spremeniti
v "visliško deželo". Po obisku
časnega predsednika EZ v
Rimu pa je Berlusconi pustil na
cedilu svojega zaveznika Bos-
sija in osvojil predlog o "ev-
ropski tiralici", čeprav je takoj
pristavil, da bo moral italijan-
ski parlament tudi poskrbeti za
ustrezno spremembo repub-
liške ustave. V resnici pa je, kot
vse kaže, šlo za pravo kravjo
kupčijo, saj se je Bossi prav

kmalu ves žareč od veselja pri-
kazal na televizijskih ekranih in
javnosti sporočil, da je vlada
sprejela zakonski osnutek o
tako imenovani "devoluciji",
oziroma o prenosu nekaterih
zakonodajnih pristojnosti od
Rima na posamezne dežele. V
tej zvezi pa bo res potrebna
sprememba republiške ustave,
kar ni prav tako enostaven po-
stopek. Novi zakonski osnutek
predvideva, da vsaka italijan-
ska dežela s svojimi zakoni
ureja področje zdravstva, šol-
stva in krajevne policije.

STRAN 3

ZAŠČITNEMU ZAKONU NAVKLJUB

BURKA Z DVOJEZIČNOSTJO V TRŽAŠKI OBČINI

ALOJZ TUL

Zgodba o uveljavljanju slo-
venščine v tržaški občini je sta-
ra nad sto let, saj sega v drugo
polovico 19. stoletja, ko se je
tukajšnji slovenski življenjski
bolj zavedal svoje narodne is-
tvetnosti in pravic, ki so iz
tega izhajale na temelju ustavnih
načel avstroogrske države, v
okviru katere je živela skoro
celota takratnega slovenskega
naroda. Mesto Trst oz. tržaška
občina je imela v okviru Av-
strije poseben status, tako da
je tržaški občinski svet hkrati
opravljal pristojnosti deželne-
ga sveta, v katerem je vedrila
italijanska večina, pripadajoča
narodnoliberalni politični us-
meritvi in po svojem nastroje-
nju nasprotna "slovanskemu"
prodiranju v mesto. Odtod stal-
ni nacionalni spori s sloven-
skim prebivalstvom, kateremu
so odločno odrekli enakoprav-
nost njihovega jezika v šolstvu
in uradih. Tako se je občinska
uprava do kraja upirala usta-
navljanju slovenskih osnovnih
šol v mestu.

Predaleč bi nas zavedlo, če
bi tu hoteli navajati, kaj vse se
je dogajalo na tem področju do
prve svetovne vojne, ko so Slo-
venci dosegli pomembne us-
pehe zlasti na gospodarskem in
kulturnem področju, tako da se
je asimilacijski proces ustavil.
Sledilo je obdobje fašizma in
druge svetovne vojne, anglo-

ameriške uprave in povratka
Italije. Pod zavezniki smo na Tr-
žaškem in Goriškem dobili slo-
venske šole, radio, delno upo-
rabo slovenščine v okoliških
občinah, vključno glede cestnih
in drugih javnih napisov. Tr-
žaška občina je v tem pogledu
navzven ostala še naprej z iz-
ključno italijanskim licem, in to
kljub posebnemu statutu iz leta
1954. Prve tri dvojezične krajev-
ne napise je tržaška občina po-
stavila v sedemdesetih letih, v
času uprave leve sredine z žu-
panom Spaccinijem na čelu. Ena
od omenjenih treh tabel se
je nanašala prav na Sv. Križ, ki
jo je sedanja desnosredinska
občinska uprava dala meseca
septembra odstraniti, češ da je
bila dotrajana in jo "nadome-
šča" prav tako dvojezična tabla,
ki jo je dala pred leti postaviti
Illyjeva uprava. Prav tako sep-
tembra letos je tržaška občina
postavila nekaj smerokazov v
sredini vasi samo v italijanščini.
Vaščani in njihove organizacije
so odločno protestirale in zahtevale
dvojezične smerokaze. Župan
Dipiazza je kmalu za-
tem zagotovil, da bo občina
popravila napako in spoštovala
zaščitni zakon.

Po dolgem zavlačevanju je
pretekli teden prišla na dnevi
red občinskega sveta zahteva
oz. resolucija levosredinske
opozicije, naj se zgolj italijan-
ski smerokazi nadomestijo z
dvojezičnimi, ki jo je pravno in

politično utemeljil svetovalec
Oljke-SSK ter Peter Močnik.
Župan Dipiazza je v brk vsem
svojim prejšnjim zagotovilom
resolucijo zavrnil, ker da za-
ščitni zakon ni še izvedljiv...
Odklonilno stališče je nato po-
trdila večina desnosredinskega
Doma svoboščin, medtem ko
so resolucijo podprli le svetovalci
Oljke.

Zaključek opisane epizode
pravzaprav ne potrebuje veliko
komentarja. Desnosredinska
večina, ki je po zmagi na ju-
nijskih volitvah prevzela v svoje
roke vodenje tržaške občine, je
po začetnem taktiziranju bila
prisiljena odkriti svoje karte g-
lede manjšinskih pravic. Sam žu-
pan Dipiazza je morda mislil,
da bo s svojimi goliardičnimi
izjavami o evropeizmu in po-
sitivnosti dvojezičnih napisov v
Pulju obšel problem, toda več-
na, ki ga v občinskem svetu pod-
pisa, je odločila spravi problem
z dnevnega reda brez na-
daljnega obotavljanja. Tudi ni
nobenega dvoma več, kdo ima
dejansko v Domu svoboščin
glavno besedo. Dosedanja
dejanja so tudi pokazala, da se
na županove besede ni moč več
zanesati. S preveliko lahkotno-
stjo si upa kršiti zaščitni zakon,
ki jasno določa, da se ne sme
zniževati obstoječe ravni manj-
šinske zaščite. Govoriti potem
o evropeizmu je zgolj prazna
beseda.

ZA AFGANISTAN SE ZAČENJA NOVO OBDOBJE

KJE SE SKRIVA BIN LADEN?

BREDA SUSIČ

V soboto, 22. decembra, bo
prevzela dolžnosti prehodna
afganistanska vlada. Vodil jo bo
Hamid Karzaj, ki je pašunske
narodnosti, vendar njegovo av-
toriteto sprejemajo tudi muja-
hedini Severnega zavezništva,
ki so večinoma Uzbeki, Tadžiki,
Kazahi ter Turkmeni. Ti bodo
imeli v prehodni vladi v rokah
skoraj vsa ključna ministrstva.
Karzaj uživa podporo bivšega
predsednika Rabbanija, med-
narodne skupnosti in - kar je
morda še najbolj pomembno -
afganskega ljudstva. Karzaj si
prizadeva, da bi se tudi kralj šah
vrnil v državo, kjer bi lahko odig-
ral pomembno povezovalno vlo-
go med etnijami in skupinami,
ki so bile do sedaj med seboj spr-

te. V ta namen je minuli teden
novi mandatar v Rimu obiskal
kralja šaha in se z njim pogovar-
jal o bodočnosti Afganistana.

O bodočnosti države razmi-
šljajo tudi drugi, predvsem Ame-
ričani in pa predstavniki mirov-
nih sil z mandatom Združenih
narodov. Njihove vodilne enote
bodo predvidoma prispele v Af-
ganistan že v soboto, ko bo u-
meščena tudi prehodna vlada.
Vendar se predstavniki OZN z
afganskimi državniki še niso do-
govorili o velikosti mirovnih sil.
Predstavniki Severnega zavezni-
štva so bili mnenja, da je za var-
nost nove vlade dovolj 1000 vo-
jakov, nekateri predstavniki dr-
žav, ki bodo poslale svoje voja-
ške enote v Afganistan, so govo-
rili tudi o 8.000 vojakov, ame-
riški obrambni minister Rum-

sfeld pa je v pogovoru z Karza-
jem omenjal številki 3000 do
5000.

Pravzaprav pa zaenkrat ni še
niti jasno, ali se je vojna v Afga-
nistanu že zaključila ali ne. V
trenutku, ko pišemo, so napadi
na gorato območje Tora Bora še
v teku, vendar se je večina čla-
nov Al Kaide že predala proti-
talibanskim vojakom. Nekaj jih
po poročanju očitno še beži
proti Pakistanu, kakih 2.000 -
med katerimi je menda tudi
Osama bin Laden - pa se po-
mika proti sosednjemu gorov-
ju. Afganistanske varnostne slu-
žbe pa so ugotovile, da se bivši
duhovni voditelj talibanov mula
Omar skriva na gorovju seve-
rozahodno od Kandaharja.

Glasnik voditelja mujahedi-
nov Hajija Zahira je v ponedel-
jek naznanil konec vojne. Ru-
msfeld pa je nedvoumno izja-
vil, da se bo vojna zaključila šele
takrat, ko bodo prijeli bin Lad-
na in Mohammeda Omarja.

DEŽELNO TAJNIŠTVO SLOVENSKE SKUPNOSTI

PRVA SEJA NOVEGA DEŽELNEGA TAJNIŠTVA

V četrtek zvečer se je na se-
dežu Stranke Slovenske skup-
nosti v Nabežini sestalo novo
deželno tajništvo SSK. To je bila
prva seja po kongresu in po iz-
volitvi novega vodstva. Na dne-
vnem redu je bil zato najprej
obračun 11. deželnega kongre-
sa. Prisotni na seji so bili mne-
nja, da je kongres potekel zelo
pozitivno, in ga ocenili za us-
pešnega, saj je bila udeležba
delegatov, članov in gostov ze-
lo dobra, zahtevna organizaci-
ja odlična ter predvsem nedelj-
ski del debate med delegati ze-
lo bogat. Pred mikrofonom se je
namreč v nedeljo predstavilo
skoraj trideset razpravljalcev,
vsakdo je predložil svoje gleda-
nje na delovanje stranke in na
organizacijo slovenske manj-
šine, kar pomeni, da bo lahko
stranka iz te debate dobila ko-
ristne in pomembne smernice
za nadaljnje delovanje.

Pozitivno so prisotni oeni-
li tudi prisotnost italijanskih
strank, ki so bile zelo dobro za-
stopane, manj kvaliteten pa je
bil odziv strank iz matične Slo-
venije.

Pomanjkljivost, ki jo je mar-
sliko iznesel glede te točke
dnevnega reda, je pa bila ne-
prisotnost slovenskih zamej-
skih medijev na nedeljskem
delu kongresa, in sicer Primor-
skega dnevnika in slovenskega

deželnega sedeža RAI. Kon-
gres edine slovenske stranke v
Italiji je nedvomno sredinski
politični dogodek za slovensko
manjšino, žal pa se tega medi-
ji, ki obstajajo prav zaradi pri-
sotnosti slovenske manjšine,
ne zavedajo. V kratkem bo za-
to prišlo do srečanja med ož-
jim tajništvom stranke in odgo-
vornimi pri omenjenih sloven-
skih medijih.

Pri drugi točki dnevnega re-
da je deželni tajnik Damijan
Terpin poročal o zadnjih novo-
stih glede zavezništva Marjeti-
ce. Predstavil je delovanje de-
želne koordinacije sredinskih
strank, ki se redno sestajajo na
Videmskem in pri katerem ima
SSK enakopravno mesto. De-
želno tajništvo je zato imeno-
valo naknadne tri predstavnike
iz svoje srede v omenjeno de-
želno koordinacijo, tako da bo
odslej slovenska stranka zastop-
pana kar s šestimi predstavniki.

Pomembna plat delovanja
Marjetice je priprava na pro-
gramsko konferenco Marjeti-
ce, do katere bo prišlo zadnje
dni meseca januarja in na ka-
teri bodo predstavljeni doku-
menti šestih delovnih skupin,
v katerih so enakopravno za-
stopani tudi predstavniki SSK,
kar pomeni, da sodelujejo pri
postavitvi programa Marjetice
na deželni ravni. Velja obenem

spomniti, da sam deželni taj-
nik Damijan Terpin odgovarja
za eno od delovnih komisij, in
sicer za tisto, ki se ukvarja s
problematiko manjšin.

Deželno tajništvo je seveda
razpravljalo tudi o neizvajanju
zaščitnega zakona ter o zaple-
tih in zamudah pri imenovanju
zastopnikov dežele in države v
paritetni odbor, kar onemogo-
ča izvajanje zakona. V ta na-
men se bo prihodnji teden de-
želni tajnik SSK sestal s parla-
mentarci manjšinskih strank
ter z drugimi predstavniki v
parlamentu ter skušal poseči v
smeri pozitivnega razpleta ome-
njene pereče problematike.
Nedopustno je namreč, da dev-
et mesecev po odobritvi zgo-
dovinskega besedila v italijan-
skem parlamentu še vedno
čakamo na začetek uresniče-
vanja omenjenega zakona.

Pokrajinski zastopniki v de-
želnem tajništvu so nadalje po-
ročali o nekaterih krajevnih
problematikah, od odbornišva
za slovensko manjšino na go-
riški pokrajini do zadnjih zaple-
tov okoli Jeremišča, volitev v
goriški občini in v Nabežini,
političnega stanja v tržaški ob-
čini in pokrajini ter o forumu
izvoljenih predstavnikov slo-
venske manjšine.

Nazadnje je deželno tajni-
štvo SSK še spregovorilo o tra-
dicionalnem Novoletnem spre-
jemu, ki ga stranka prireja me-
seca januarja in do katerega
bo prišlo predvidoma v drugi
polovici meseca na Tržaškem,
ter o nekaterih organizacijskih
vprašanjih.

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL gorica@noviglas.it
uprava@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK DRAGO LEGIŠAIZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA IN SLOVENIJA 80.000 LIR,

INOZEMSTVO 120.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 150.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

NOVI GLAS V LETU 2002

Naročnikom in bralcem sporočamo, da bo prihodnje leto

- posamezna številka našega tednika stala 1.800 lir ali 0,93 €;
 - letna naročnina za Italijo bo ostala nespremenjena, to je 80.000 lir ali 42 €.
- Ostale naročnine bodo naslednje:
- za Slovenijo 90.000 lir ali 46 €;
 - za inozemstvo 120.000 lir ali 62 €;
 - naročnina po letalski pošti 160.000 lir ali 83 €.

Svoje naročnike in bralce prosimo za razumevanje. Prepričani smo, da bodo
našemu tedniku potrdili zvestobo, čimprej poravnali naročnino in pridobi-
li nove naročnike, tako da se bo krog naših bralcev še povečal.

UPRAVA NOVEGA GLASA

Z 2. STRANI

ZELO NEJASEN

Sedanja vlada, ki jo sestavljajo pripadniki "Doma svoboščin", se v tem pogledu obnaša, kot da ne bi obstajala decentralizacija, ki je bila z zakonom določena med prejšnjo levosrednjo vlado in potrjena na referendumu. O tem kočljivem vprašanju je še v teku živahna razprava v domači vseh sredstvih množičnega obveščanja. Zaskrbljenost je opaziti predvsem na področju šolstva, saj si marsikdo ne more predstavljati, da bo vsaka italijanska država - skupno jih je v Italiji 20 - imela svoj šolski sistem. Prav tako nejasno je tudi vprašanje morebitne ustanovitve novega policijskega zbora, saj je znano, koliko težav povzročajo že obstoječi varnostni zbori, kot so karabinjerji, policijski agenti, finančni stražniki, katerim lahko še dodamo zbor gozdarjev. Dobro vemo, da že zdaj njihovo delo ni usklajeno, zaradi česar hudo trpi njihova učinkovitost.

V zadnjem času se je nekoliko ublažila napetost med vlado in sodnim zborom, čeprav je treba ugotoviti, da slednji odločno nasprotuje reformi celotnega sodnega sistema, ki jo je javno napovedal predsednik Berlusconi in zanj tudi določil šestmesečni rok. Zanimivo je, da se je proti napovedani reformi javno izreklo 120 vseučiliških profesorjev pravnih ved z domače vseh italijanskih univerz. Med njimi sta tudi univerzi v Trstu in Vidmu. Ne glede na vse druge težave, s katerimi se mora soočati sedanja vlada, pa še vedno ostaja v ospredju "konflikt interesov", ki osebno zadeva samega ministrskega predsednika Berlusconi, slednji je namreč še vedno založniški in medijski mogotec ter zato ne more biti nepristranski pri izvrševanju svojih dolžnosti. Med volilno kampanjo je obljubil, da bo to kočljivo zadevo uredil na samem začetku svojega predsednikovanja, a te obljube ni izpolnil. Hudi očitki letijo tudi na račun nekaterih njegovih tesnih sodelavcev, proti katerim so v teku sodne preiskave in celo obravnave, a se jim izmikajo, pri čemer se sklicujejo na parlamentarno imuniteto ali na delo v obeh zakonodajnih zbornicah. Medtem čas teče in je rok zastaranja čedalje bližji.

"Dom svoboščin", to je koalicija, ki je zmaga na zadnjih državnozborskih volitvah, ima v obeh zakonodajnih zbora krepko večino, ki je opozicija nikakor ne more ogroziti, dokler je prva enotna in dokler dobro deluje njen volilni stroj. Bo ta stroj deloval brezhibno tudi v prihodnosti? Tako se sprašuje marsikateri tudi nepristranski opazovalec, in sicer čisto povsem upravičeno. Priznati pa je tudi treba, da opozicijo hudo hromijo njena razcepljenosti, saj vsaka politična stranka in stranka najraje goji svoj "vrtiček" in zelo težko najde skupen jezik z ostalimi opozicijskimi silami. Še vedno imamo namreč v Italiji dvojne komuniste, hudo med seboj skregane Leve demokrate, da ne omenjamo preveč politično raznobarnih cvetov "Marjetice". Takšno stanje seveda ne more resno ogroziti "Doma svoboščin", čeprav je zlasti v zadnjih časih večkrat tudi na zunaj zaznati znake razparanja njegovih šinov.

NA BLIŽNJEM VZHODU
ZAL NIČ NOVEGA

V središču pozornosti svetovne javnosti je še vedno položaj na Blaznjem vzhodu, kjer prav nič ne kaže, da bi prišlo do sprave med Izraelci in Palestinci. Izraelska vlada vztraja na stališču, da palestinski voditelj Arafat ne obvlada položaja, saj noče ali ne more ukrotiti palestinskih teroristov. Arafat je sicer javno pozval svoje ljudi, naj ne izvajajo atentatov proti Izraelcem, in jim je celo zagrozil z aretacijami. Tako ZDA kot EZ pa še vedno priznavajo Arafata kot voditelja palestinskega ljudstva.

SLOVENIJA IN VATIKAN
V NOVIH ODNOSIH

ANDREJ BRATUŽ

Gospod veleposlanik, že večkrat smo imeli namen, da bi se z vami pogovorili o vaši funkciji in vlogi, ki jo kot predstavnik Republike Slovenije imate pri Sv. sedežu. Kaj bi nam lahko povedali o tem?

Vloga veleposlanika je predstavljati vlado oz. državo v drugem okolju in ustvarjati pozitiven odnos med obojema mednarodnima subjektoma. Ali drugače - ambasador je most med državama. Enako funkcijo opravljam pri Sv. sedežu jaz. Le da je ta vloga specifična v toliko, v kolikor so interesi verskih skupnosti drugačni od drugih. V teh časih je vloga Vatikana še posebej izjemnega pomena, saj igra vlogo najpomembnejše moralne sile in etičnega vzgleda v svetu. Položaj je torej drugačen, saj je drugačna tudi pozicija Sv. sedeža, ki je edina verska skupnost z značajem države. Vatikanski vpliv je danes izjemen še posebno zato, ker je kot zgodovinska osebnost Janez Pavel II. s svojim osebnim vplivom ogromno pripomogel k demokratizaciji na področju držav Sovjetske zveze in k spoštovanju človekovih pravic na tem področju. Kot je pred odhodom iz Vatikana omenil ruski veleposlanik Uranov, veteran sovjetske diplomacije: Ne le ob koncu osemdesetih let, tudi danes kljub mednarodnemu terorizmu je svet varnejši, ker smo imeli ob koncu hladne vojne trojko voditeljev Janeza Pavla II., Gorbačova in Reagana, danes pa še vedno Janeza Pavla ter predsednika Busha in Putina: ZDA, Rusijo in Vatikan.

Prihajate iz širše Goriške, čeprav onstran meje, sicer pa ste prva povojna leta, pa tudi prej, v Gorici preživeli več časa. Kaj vas veže na Primorsko? Kako gledate na dejstvo, da ste več naslednjih desetletij preživeli v ZDA?

Dom je vedno dom - kjerkoli po svetu si, je dom le eden. Še posebej to velja za nekoga, ki je od doma moral zaradi vojnih razmer, neprostovoljno. Vsa leta bivanja v tujini sem bil v stalnih stikih s Slovenci na Goriškem, pa še z domovino.

Sledila so leta, ko ste že kot profesor na raznih ameriških univerzah, še v prejšnji Jugoslaviji, predavali na univerzi v Ljubljani. Kako se spominjate tega obdobja?

Ko je postalo jasno, da se razmere v bivši Jugoslaviji spreminjajo, da mladi intelektualci, ki so okusili zahodno demokracijo, enako želijo tudi doma, so se začele prve spremembe. Vabilo, ki sem ga prejel, sem zato razumel prav v tem smislu. V ZDA smo Slovenci čutili ta gibanja in smo jih želeli podpreti. Sam sem kot profesor ameriške univerze vzpostavil stike z rektorjema ljubljanske in mariborske univerze. Z njima in njunimi sodelavci smo uredili uspešno izmenjavo profesorjev in študentov obeh univerz. Menim, da sem tako prispeval k boljšemu spoznavanju in boljšim vpogledom o predmetih tržne ekonomije in svobodnega ustvarjanja. Ponosen sem bil še posebej na elitni program za treniranje mladih poslovnežev iz Slovenije, ki se je nato prenesel še v druge republike. Ta program je absolviralo okrog sto slovenskih profesionalcev, ki danes zavzemajo pomembna mesta v gospodarstvu in javnem življenju.

Več časa ste bili tudi po osamosvojitvi Slovenije slovenski konzul Slovenije.

Razgovor z veleposlanikom Republike Slovenije pri Svetem sedežu dr. Karlom Bonuttijem nam osvetljuje tudi sedanje stanje katoliške Cerkve v Sloveniji. Pred kratkim sta obe državi podpisali uradni sporazum, o vsebini katerega je tudi govor v naslednjih vrsticah. Ambasador dr. Karel Bonutti je naš goriški rojak, doma iz Bukovice na goriškem Krasu. Sam je preživel lep del svojega življenja v ZDA, in sicer v Clevelandu (Ohio). Predaval je na raznih ameriških univerzah, kar je potem nadaljeval tudi v Evropi, med drugim zlasti v Ljubljani. Po osamosvojitvi Slovenije je postal njen častni konzul v Clevelandu. Nekaj let kasneje pa je bil imenovan za veleposlanika Republike Slovenije v Vatikanu.

Kakšno vlogo ste imeli pri tem?

Po osamosvojitvi so me povabili in bil sem šest let častni konzul v Clevelandu, kjer danes živi ena tretjina ameriških Slovencev. Reševal sem vprašanja državljanstva, predvsem Slovencev, ki so državo zapustili kot politični begunci, s pridobivanjem njihovih podržavljenih lastnin in s pospeševanjem gospodarskih in kulturnih stikov, saj nam le ožje vezi z matično državo omogočajo obstoj slovenskih skupnosti v zdomstvu.

Vemo, da ste se v Clevelandu že leta nazaj zavzeli za razne velike pobude pri nas - zlasti za gradnjo Katoliškega doma v Gorici, saj ste bili predsednik zadevnega odbora v ZDA, pri katerem je aktivno sodeloval tudi pokojni ljubljanski škof v zdomstvu, dr. Gregorij Rožman. Kaj bi lahko povedali o tem?

Po prihodu v ZDA sem ohranil stike z goriškimi Slovenci, posebej še z dr. Humarjem, dr. Klinecem in dr. Kacinom. Slovenska manjšina na Goriškem, ki si ni želela finančne podpore komunističnega sistema, ni imela sredstev za kakšen večji podvig. Goriški Slovenci pa so potrebovali neko kulturno središče, kjer bi se zbirali in pospeševali kulturno in narodno zavest. Kmalu po mojem prihodu v Ameriko 1951. leta, sva si z dr. Humarjem dopisovala o nujnosti nabave zemljišč in dograditev stavbe, ki bi imela ta namen. Ustanovil sem vseameriški odbor za pomoč goriškim Slovincem in začeli smo z dveletno nabirko. Takrat nam je bilo jasno, da je projekt uresničljiv le s pomočjo ameriških Slovencev. Nabrali smo 10.000 dolarjev in posojila, ki so jih odplačevali goriški duhovniki s honorarno podporo škofa Rožmana. In uspelo nam je. Organizirali smo se v Primorski klub, ki je pomenil možnost za vse primorske rojake, da so se v prijateljskem okolju srečevali in organizirali programe in obiske. Gostovalo je kar nekaj vidnih zborov, ki so poživili našo zavednost in naš ponos.

Poglejmo na področje, za katerega ste neposredno zadolženi: na odnos med Slovenijo in Vatikanom. Ali, kljub urejenosti, vendarle še obstajajo določeni problemi. Bo le rešila prihodnost?

Po desetletnem prizadevanju za ureditev meddržavnih odnosov smo danes s ponosom soočeni z uresničitvijo tega, kar so si slovenska Cerkev, verniki in Vatikan želeli. Sporazum o pravnih vprašanjih med RS in Svetim sedežem je bil slovesno podpisan letos 14. decembra, ko je za to priložnost prispel v Ljubljano nadškof Jean Louis Tauran, sekretar Sv. sedeža za stike z državami. To je mejnik slovenske Cerkve, z njim je odprta pot za nadaljnje reševanje nedorečenih vprašanj. Vsekakor je sporazum podpisan tudi po velikem osebnem prizadevanju dr. Drnovška, ki je veliko prispeval s svojo politično modrostjo in ugledom.

Večkrat se govori o stanju škofij v Sloveniji. Do danes imamo šele tri, kjer poleg rednih škofov deluje še nekaj pomožnih škofov. Ali menite,

da bi bilo umestno število škofij v Sloveniji povečati, kot je pred časom predlagal Sv. sedež?

V Sloveniji se vedno glasneje izraža želja po širjenju obstoječih treh škofij na pet ali celo šest. Gre pa tudi za željo Sv. očeta, ki želi, da Cerkev ustreza času, da so škofije v neposredni bližini z verniki, da so čimbolj pristopni, torej pravi duhovni očetje v tesnem stiku s svojim verniki. Še zlasti je to pomembno za obmejne dežele. Obmejne škofije namreč opravljajo dvojno poslanstvo: duhovno in narodno. Meje škofij, ki soupadajo z državnimi mejami, dajejo tudi cerkveni pečat mednarodnim mejam. Na to vprašanje se navezuje tudi naslednje. Pogostoma se sliši, da bi moral biti slovenski episkopat prisoten v kardinalskem zboru, še posebej sedaj, ko je Slovenija samostojna država. Ob koncu 19. stoletja smo dobili prvega slovenskega kardinala dr. Jakoba Missio. Ob koncu 20. stoletja smo dobili za kardinala dr. Alojzija Ambrožiča, nadškofa v Torontu, ki pa ne predstavlja Cerkve v Sloveniji. Zato menimo, da bi tudi Cerkev v Sloveniji morala doseči to dostojanstvo. Menim, da gre za željo in potrebo vseh: Cerkve - njenih predstavnikov, vernikov in tudi vlade. S tem bi Cerkev Slovenije tudi znotraj Cerkve dobila potrditev, kakršno že uživa v družbi narodov, saj so le redki slučaj katoliških narodov brez svojega predstavnika v kardinalskem zboru.

Odnosi med Sv. sedežem in RS so verjetno korektni. Vendar manjka v Sloveniji še vrsta pobud in ukrepov, ki bi stanje RS postavili na bolj pozitivno, rekli bi evropsko raven. Spominjamo se, koliko razprav je sprožil problem verouka v državnih šolah, vračanje cerkvene imovine, denacionalizacije itd. Zavedati se sicer moramo, da so današnje potrebe ljudi v marsičem drugačne, kot so bile nekoč. Katoliška Cerkev letos je, četudi previdno, sposobna se prilagajati in posodablja glede na sodobne razmere. Prilagajati je zato treba tudi vzgojo s poudarkom na etični in moralni vprašanja. Prepričan sem, da bosta tudi glede tega vprašanja Cerkev in država prišli do ustreznih rešitev.

Kako danes slovenski veleposlanik pri Sv. sedežu vidite sedanji položaj Cerkve in vere v Sloveniji?

V Sloveniji je bila pred osamosvojitveno vojno Cerkev le napol legalna. Ne moremo tudi pričakovati, da se bo stanje v Cerkvi vrnilo na položaj, ki je prevladoval pred drugo svetovno vojno, saj je imel svoje šibkosti. Od Janeza XXIII. naprej velja, da se človek osebno odloča za vero in ne zato, ker je taka vera predpisana. Gre pa pri odpiranju Cerkve v prostor na eni strani in za spreminjanje državnih verskih zakonov na drugi, za proces, ki je v teku. Dokaz pripravljenosti za urejanje te problematike je tudi pravkar podpisani sporazum.

Slovenci v Italiji že desetletja iščemo čim boljše rešitev svojih vprašanj. Imamo, hvala Bogu, zaščitni zakon, ki čaka na konkretno izvajanje. Ali menite, da smo Slovenci v Italiji dovolj zaščiteni oz. na pravi poti v Evropo? Kaj pri tem lahko pripomore Sv. sedež?

Sv. sedež se zavzema za pravice manjšin, za šibkejše v družbi. Lahko bi rekli, da je Sv. sedež zavetnik manjšinskih pravic. Menim, da ima sedanja italijanska zakonodaja pravice kar korektno zapisane. Le aplikacija, na žalost, šepa. Vključitev v Evropo bo pri tem gotovo pomagala v smislu pospeševanja enakopravnosti - tudi manjšinam. Seveda, naš največji zavetnik so le slovenska vlada in njena prizadevanja, saj so za mali narod, kot je naš, zamejci dragocen sestavni del narodnega telesa.

Kaj bi nam lahko še povedali ob koncu tega leta?

Vašim naročnikom želim vse najboljše ob božičnih in novoletnih praznikih. Vam pa, ki s skromnimi sredstvi vestno pospešujete obstoj slovenskega izročila in vrednot v pogostoma nenaklonjenem okolju, iskrene čestitke.

Ob koncu vam izrekamo iskrena voščila za božične praznike in Novo leto. Hvala lepa za vaše odgovore v intervjuju.

3

ČETRTEK,
20. DECEMBER
2001

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU CŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

4. ADVENTNA NEDELJA,
SVETI VEČER, BOŽIČ,
GOSPODOVO ROJSTVO*"Glej, devica bo spočela in rodila sina in mu dala ime Emanuel." (Iz 7, 14)**"Pojte Gospodu novo pesem." (Ps 96, 1)**"Razumno, pravično in res pobožno živimo v sedanjem veku." (Tit 2, 12)**"V prenočišču zanju ni bilo prostora." (Lk 2, 7)*

Ves advent je usmerjen v občudovanje Boga, ki je postal človek. Kakorkoli že premišljujemo to skrivnost, ji ne moremo do dna. Lahko sledimo sv. Ignaciju Lojolskemu tako, kakor je opisal kontemplacije in premišljanja o učlovečenju in rojstvu Božjega Sina v knjižici duhovnih vaj, zlasti prvo točko o rojstvu, kjer piše: "Gledal bom osebe, namreč našo Gospo, Jožefa, deklo in dete Jezusa, potem ko je bil rojen. Naredim se za ubožnega in nevrednega hlapčiča, jih gledam in zrem in jim strežem v njihovih potrebah, kakor da sem tam navzoč, z vso postrežljivostjo in spoštljivostjo. Potem se obrnem vase, da si to obrnem v korist" (DV 101-109, 114).

Ali poklekem k sv. Hieronimu v Betlehemskelem hlevu in se ne morem načuditi Božji ljubezni ob zrenju neboljenega otroka, ki je večna Očetova Beseda, po kateri je vse, kar je nastalo (Jn 1, 3). Ali prelistavam Hieronimovo razlago Sv. pisma. Posreduje nam jo ta najbolj načitani človek svojega časa, ki pa ga sam bere kleče, čeprav se je suvereno gibal po temeljitem poznavanju Božje besede. Toda boleče se zaveda svoje grešnosti in viharosti, ne samo zaradi svoje kraško-dalmatinske osti in zagnanosti proti drugače mislečim, marveč tudi zaradi hudih skušnjav (ne grehov) počutnosti.

Ali berem pri evangelistih, kako tema ni sprejela Jezusa, svet ga ni spoznal, njegovi ga niso sprejeli (Jn 1, 5. 10. 11). Za njegove starše - Jožef je bil po zakonu, legalno, njegov oče - v prenočišču ni bilo prostora (Lk 2, 7).

Vse Jezusovo življenje bo od rojstva dalje eno samo poniževanje v svetu ljudi. Pavel bo zapisal, kako je bil Jezus "ovčenčan s slavo in častjo, ker je pretrpel smrt, da bi po Božji milosti okusil smrt za vsakogar. On, za katerega je vse in po katerem je vse, je namreč veliko sinov pripeljal v slavo. Zato se je spodobilo, da je tistega, ki je začetnik njihovega odrešenja, izpopolnil s trpljenjem" (Heb 2, 9-10).

Umiral bo med dvema razbojnikoma. Skrivnostno bo vse preganjanje njegovih učencev, čeprav ga je bil Jezus vnaprej napovedal: "Če so preganjali mene, bodo preganjali tudi vas" (Jn 15, 20).

Nerazumljivo je tudi dejstvo, da ubožstvo in revščina nista vedno povod za ljubezen med ljudmi. Toda Jezus služi kot strelovod za vse hudo na svetu.

Herod besni zaradi tega kralja, ki nima niti strehe nad glavo. Divji Savel odobrava umor nedolžnega skrbnika za uboge, vdove in sirote, mladega moža, Štefana, ki umirajoč gleda močnega anđela, ki pa niti s prstom ne mignejo, da bi ga rešili pred podivjano množico. Tudi ob Jezusovem rojstvu so Očetovi anđeli nad Betlehemske planjavo in nad štalo rojstva Božjega Sina prepevali slavo Bogu in ljudem dobre volje (Lk 2, 13. 14). Toda zakaj pa se cela vojska anđelov ne obrne proti vsem, ki sejejo smrt, zlasti med najbolj nedolžnimi ljudmi, med otroki, ženskami in starčki, med nemočniki? Sam Jezus na Oljski gori pa sprejme tolažbo anđela, da ne čisto omaga v vrtu Getsemani (Lk 22, 43). A obenem pove Petru ob svoji aretaciji: "Ali misliš, da ne morem prositi svojega Očeta in bi takoj dal na voljo več kot dvanajst legij anđelov, toda kako naj se potem izpolni Pisma, da se mora tako zgoditi?" (Mt 26, 53).

Herodeži, Savli, Barabe, vsi Jezusovi in Očetovi sovražniki vseh časov se slepo zaganjajo v tistega, ki je prvi naredil korak k nam. A nekateri so ga sprejeli, so se spreobrnili in se kesali ter se pokorili celo življenje, hvaležni za nedoumljivo Božje usmiljenje. Resnici na ljubo moramo tudi sebe postaviti v vrsto tistih, ki Jezusa križajo zaradi pomanjkanja ljubezni do sočloveka in do Boga. Zaradi tega moramo tudi mi v korak proti štalici, da poprosimo za usmiljenje.

Apostoli in prva Cerkev skoraj ne poznajo in ne obhajajo Božiča. Vzhodni bratje so še danes samo pri praznovanju Razglasenja. To ne zmanjšuje pomena obhajanja Božiča pri nas. Vendar poudarjajo bolj Jezusovo trpljenje od začetka do križa ter vstajenje.

Sv. Frančišek Asiški, junak spokornosti in ljubezni po radikalnem ubožstvu, čuti dolžnost, da gre in objame ter poljubi gobavca. Prvi si je zamislil jaslice, a kot živo hojo za ubogim, zavrnim in ljubečim Jezusom, ki ga gleda v trpečih bratih in sestrah.

Tak Božič pa ni nič kaj romantičen in nima nobene podobnosti z bogatim Božičem ob obloženih mizah, ki so sad "hude" skrbi za slavnostno večerjo na sveti večer. Ni podoben rezervaciji v hotelu ob smučanju, četudi se kdo za to zadolži. Ni podoben "mimemu" obhajanju gole tradicije Božiča in novega leta brez onemoglih staršev, ki jih kdo spravi tačas v bolnišnico ali v dom za ostarele. Če smo tudi mi podobnega mišljenja, moramo prislusniti Jezusu, ki nam govori: "Imaš ime, da si živ, a si mrtev. Zbuditi se in okrepi, kar je še ostalo in je na tem, da umre" (Raz 3, 1-2).

Tudi Pavel piše o tisti, "ki teka za užitki, (da) je umrla, kljub temu da živi" (1 Tim 5, 6).

Poklekimo pred Detetom z očiščenim srcem.

"Pojmo Gospodu novo pesem!" (Ps 96, 1).

POST SVETEGA OČETA IN MOLITEV ANGELSKEGA ČEŠČENJA PREJŠNJO NEDELJO

"LJUBEZEN NAJ PREMAGA SOVRAŠTVO!"

Tako je papež Janez Pavel II. dejal, ko se je odločil pred časom za post, ki smo ga kristjani in ne samo kristjani opravili v petek, 14. t.m. Dan posta je papež tesno povezal z medverskim bogoslužjem in molitvijo, ki bo 24. januarja 2002 v Assisiju, zlasti pa je poudaril, da je pomembno, ker se je post opravil prav na dan, ko so muslimani končali s praznikom, z Bajramom svoj tradicionalni mesec posta, ramadan. Najvišji muslimanski verski voditelji so papeževu povabilo k postu sprejeli z odobravanjem. Postili pa smo se, "da bi ljubezen prevladala nad sov-

raštvom, da bi mir prevladal nad vojno, resnica nad lažjo, odpustanje nad maščevanjem", kot je dejal sam sveti oče že med pripravo na post in medversko slovesnost v Assisiju. Post kot pomoč naši molitvi in po papeževih besedah predvsem zato, "da bi Bog poklonil človeštvu trajen mir, ki bi slonel na pravičnosti in bi tudi imel za posledico, da bi se našle primerne rešitve za razne spore, ki v tem trenutku prizadevajo človeštvu in svet." Papež je že ničlikokrat povedal, da nobena resnična vera ne more in ne sme biti vzrok za noben pokol, sovraštvo in vojno.

Prav zato se je 14. t.m. že zgodaj podal v kapelo Odrešenikove Matere in se zbral v molitvi za mir, zaradi katere je vernike tudi pozval k postu. Papež se je za post zavzel zlasti v tistem razvitem svetu, ki se premalo zaveda pomena svoje blaginje in strašne lakote v nerazvitem svetu. Tudi zato so 14. t.m. tudi otroci sodelovali pri postu in so zbrana sredstva namenili potrebnim in lačnim vrstnikom v najrevnejših predelih sveta.

Prav lakoti v svetu je papež posvetil svoj nagovor v nedeljo, 16. t.m., ko je po molitvi angelškega češčenja z okna svojega studia na Trgu sv. Petra nagovo-

ril zbrane vernike in vso mednarodno skupnost, "naj se široko-grudno zavzame za neizprosno boj proti lakoti, za boj proti tragediji, zaradi katere trpijo na svetu milijoni in milijoni ljudi." Papež je te besede izrekel pred veliko verniki, med katerimi so bili predstavniki mednarodne organizacije za prehrano v svetu (World Food Programme). Ko se je obrnil na te ljudi, je dejal, da sam moli, "da bi vaše delo mednarodna skupnost nesebično podprla; obenem prosim vsemogočnega Boga, da bi pri vašem delu vztrajali tudi naprej."

JUP

KNJIŽNE NOVOSTI PRI ZALOŽBI OGNJIŠČE

TUDI KNJIGA O PETRU BUTKOVIČU

V sredo, 12. t.m., je Ognjišče, najbolj bran mesečnik na Slovenskem, v Novi Gorici v predavalnici ob cerkvi Kristusa Odrešenika predstavilo svoje najnovejšo knjižno izdajo.

Z veseljem poročamo o tiskovni konferenci, na kateri so v zbirki *Graditelji slovenskega doma* predstavili tudi knjižico *Peter Butkovič-Domen*, ki sta jo napisala naša prijatelja in velika poznavalca naše preteklosti Joško Kragelj in Marijan Breclju. Žal moramo dodati žalostno dejstvo, da se razen našega tednika in Radia Ognjišče predstavitev ni udeležil nihče drug, kar kaže na znani podcenjevalni in žaljivi odnos do verskega tiska, ki je še vedno prisoten v Sloveniji in tudi pri nas. Mirno zato lahko zapišemo, da je neudeležba na tiskovni konferenci s strani veliko medijev, ki bi o knjigah morali poročati že zaradi njihovega pomena, prava sramota.

Avtorja knjižice o velikem primorskem duhovniku, ki je naše gore list, saj je bil rojen l. 1888 v Sovodnjah, sta spregovorila o

duhovniku in narodnem buditelju s toplimi besedami. Peter Butkovič, ki je bil dober duhovnik in je vse življenje posvečal naši narodni skupnosti, je bil namreč izjemna osebnost, pravi genij; še danes velja med drugim za očeta slovenskega ugankarstva. Svoje uganke, zapise in tudi pesmi je podpisoval s psevdonimom Domen Otiljev, a danes nanj spominja le še osnovna šola v Sovodnjah, ki je bila po njem poimenovana. Zato je Ognjišče prav storilo, da je zauspalo knjigo o tem velikem slovenskem duhovniku prav Ma-

rijanu Breclju, ki je napisal poletje življenja in dela velikega Sovodenjca, medtem ko je knjigo uredil in zbral gradivo zanj go. Joško Kragelj, ki nas vedno znova preseneča s knjižnimi izdajami o velikih ljudeh in znamenitostih naših krajev. V knjigo sta avtorja uvrstila tudi vse Butkovičeve uganke, ki so se ohranile do danes in nam kažejo Petra Butkoviča, ki je, med drugim, aktivno znal tudi dvanajst jezikov, kot izjemnega moža, za katerega je prav, da ga potegnemo iz pozabe.

Na tiskovni konferenci so pred-

stavili tudi knjižico o "prekmurkem Čedermacu" Jožefu Kleklu. Tudi ta knjižica je izšla v lepi zbirki *Graditelji slovenskega doma* in prikazuje slovenskega duhovnika, ki je v prelomnih časih med prvo svetovno vojno in po njej storil največ, da so Prekmurci ostali zvesti slovenskemu jeziku in kulturi.

Živali v božični noči pa je knjižica, namenjena najmlajšim in je delo istega avtorja, ki je že napisal knjigo *Noetova barka* in je doživela v izdaji Ognjišča velik uspeh. Avril Rowlands piše zgodbe o dvanajstih živalih, ki so v Betlehemu prisostvovali Jezusovemu rojstvu. Izjemno lepe ilustracije knjige za najmlajše so delo Rosslyn Moran, medtem ko je za slovenski prevod poskrbela Anamarija Smrdel Pezdur.

Te dni je pri Ognjišču izšlo tudi delo nam dobro poznane jezuita p. Marka I. Rupnika, ki je v knjigi z naslovom *Reči človek* strnil sintezo svoje teološke misli, ki jo je tudi upodobil v kape- li Odrešenikova Mati v Vatikanu. Knjiga je prevod iz italijanščine, saj knjige p. Rupnika izhajajo pri založbi Lipa v Rimu.

JUP

NAVDUŠENJE NAD KLONIRANJEM ČLOVEKA?

LETA TEČEJO IN VSE SE STARA,
A PAMET MORA OSTATI

ŽARKO ŠKERIJ

minoma/naredimo v svojem življenju čimveč dobrega.

Čeprav nam ves medicinski in tehnični razvoj v marsičem že obljublja podaljševanje življenja na zemlji, nam lajšata trpljenje, nam resnice o minljivosti življenja ne moreta spremeniti. Prav kolektor, iztekanje časa, rojstni dnevi in vsi termini nas neprestano opozarjajo na to, kako čas beži. Izteka se, če to hočemo ali ne.

Najhuje pri vsem tem umetnem obljubljanju lepše in brezskrbnejše starosti v bodoče pa je to, da so ne le zdravniki in nekateri znanstveniki, ampak vedno več tudi t.i. "navadnih ljudi" pripravljeni žrtvovati komaj nastalega človeka (mimogrede: ali komaj oplojeni možka in ženska celica, pravkar spočet otrok ni človek!). Za zdaj res pod krinko, da bi zdravili hude neozdravljive bolezni, kmalu pa bo morala mogoče javno slišati ali zagovarjati stavke, kot so: za znanost in razvoj je vse dovoljeno. Že stari Rimljani so poznali

pregovor, ki ni prav krščanski: *Mors tua - vita mea* (po naše: tvoja smrt - moje življenje). Ali ni to že v najlepši meri uresničeno prav ob znanstvenem navduševanju nad super odkritjem, da so uspešno klonirali človeka, tako da bo zdaj mogoče iz primarnih celic razmnoževati zdrave celice, da bomo z njimi zdravili tiste bolne. Ja, čudovito, dokler ne s tem uničujemo komaj nastalega ali spočetega človeka, pa naj gre za otroka spočetega na naraven način ali tistega - ki bo spočet v laboratoriju. Ali za nerojenega otroka ne velja 5. božja zapoved?

Dokler take poskuse zagovarja le kak Severino Antinori ali kak drug ameriški ginekolog, jaz bi jih imenoval bolj fantaznanstvenik, ni hudega. Hudo pa bo zares takrat, ko bo večina ljudi mislila, opravičevala in dovoljevala poskuse na t.i. primarnih celicah, na kloniranju človeških zarodkov, da bo iz njih mogoče delati t.i. zaklad ali magazin potrebnih organov.

Ko bo torej padla še zadnja meja med dovoljenim in nedovoljenim, med legitnim in prepo-

vedanim, od takrat naprej bo zares vse dovoljeno. Ko Bog ni več vrednota, tudi človek (vsak človek: torej tudi nerojeni otrok) izgubi svojo vrednost. Ko smo ali bomo dovolili vsakršno igranje s spolnimi celicami, ko ne bo več nobene meje med človeškim in božjim, med svetim in nesvetim, potem je zares vse dovoljeno. Zaenkrat najprej t.i. poskusi na primarnih celicah, potem ali že čez nekaj let tudi na bolnih in ostarelih. Zakaj ne, če bi s tem medicina napredovala, tako da bi lažje pomagala mlajšim bolnikom? Navsezadnje, ali ni že svetovno znani "hitlerjev" zdravnik Mengele razmišljal zelo podobno kot mi?

Ali če povzamem na drug način: zdravniki naj le zdravijo in bolnim pomagajo, a nikar jim ne dovolimo ubijati ne celic ne celega ali odraslega človeka. Res je dovoljeno darovati organe tistemu človeku, a to šele takrat; ko jih ta več ne potrebuje za svoje življenje. Umoriti nekoga zato, da se bo pomagalo nekemu drugemu človeku, pa ni in ne sme biti nikoli dovoljeno, če nečemo zaživeti namesto kulturnega človeškega življenja - tistega iz džungle.

MLADI GORIČANI PREJŠNJI TEDEN V VATIKANU

SVETI OČE BLAGOSLOVIL IKONO, "SAD MOLITVE IN ŽIVLJENJA"

DANIJELE DEVETAK

Štirje mladi z Goriškega se bodo za vedno spominjali letošnjega decembra. V sredo, 12. t.m., so namreč Sandra Posillipo, Alenka Di Battista, Michele Petruz in Patrick Quaggiato v spremstvu p. Mirka Peliconi ponesli pred svetega očeta Janeza Pavla II. ikono Božje Matere, da bi jo Petrov naslednik blagoslovil.

Dogodek sam po sebi sicer ni trajal veliko, se je pa globoko vtisnil v srca mladih zastopnikov štandreske dekanije in sploh goriške nadškofije. Blagoslovljeno sveto podobo je župnijsko občestvo pri sv. Ivanu v Gorici sprejelo pri nedeljski sveti maši 16. t.m. ob 10. uri. Cerkev je bila tudi za to priložnost polna, veliko je bilo družin in otrok, kot je tu že pravi običaj. V sprevedu so mladi svečano prinesli ikono pred oltar, kjer jo je pričakal mašnik p. Mirko. Pri sotonim je povedal, da je to podoba "sad molitve in življenja" ikonopisca, ki živi v bratski skupnosti - blagoslovil sveti oče z namenom, da bi "romala" po družinah, še zlasti med mladimi.

Okrrog te Matere Božje naj se naši ljudje in goriški verniki srečujejo in združujejo, ob njej naj molijo in se tako pripravljajo tudi na Svetovni dan mladih, ki bo julija drugo leto v Torontu. Povejmo, da se je doslej že prijavilo vsaj 17 mladih Slovencev iz vse Goriške in da so prireditelji odločili podaljšati rok vpisa do konca januarja. Ikona bo po Božiču na razpolago vsem, ki bi želeli pred njo moliti; ti naj se prijavijo pri župniku msgr. Zbogarju ali kaplanu p. Mirku.

Nekaj dni po obisku "večne mesta" smo na skavtskem sedežu v Gorici (trije med njimi so namreč skavti) srečali štiri mlade, da bi kaj več izvedeli o dogodku. Naj jih najprej predstavimo. Alenka (prva z leve na spodnji sliki) je doma iz Števerjana in obiskuje drugi razred klasičnega liceja. Sandra živi v Gorici, stara je 23 let in poučuje v vrtcu v Romjanu. Michele je star 19 let, doma je iz Doberdoba in dela kot tehnik na pedago-

škem liceju. Patrick je star 18 let, obiskuje peti razred zavo-da Vega, živi v Martinščini. Kot so nam sami povedali, se z mesečnimi srečanji oni in drugi mladi pripravljajo na veliki dogodek v Kanadi. Redno prihaja okrog 30 mladih (od 15 do 25 let) iz vse pokrajine.

Patrick nam je glede rimskega obiska povedal, da je bilo vzdušje med avdienco v polni Avli Nervi v Vatikanu posebna izkušnja. "Prvič sem tudi od blizu videl papeža." Alenka je dodala, da se na prvi pogled zdi zelo star in bolehen, da pa ima zelo živ pogled, ki jih je presenetil. To je potrdila tudi Sandra, ki je z Michelejem in p. Mirkom po splošni avdienci stopila do svetega očeta: "Mislili smo, da mu je slabo, saj se s težavo giblje. Ko bere, mu pada glas in kakšenkrat je sploh težko razumeti, kaj pravi. Ko pa smo stali pred njim, so nas njegove oči naravnost prevzele. Zdelo se je, da fizično veliko ne zmore, s po-

gledom pa bi nam rad povedal tisoč stvari." Pokazali so mu ikono. P. Mirko je papeža prosil, naj jo blagoslovil za mlade Goričane, ki radi in pogosto molijo zanj. Sandra nam je nasmejana povedala, da jih je nato papež Wojtyła očetovsko pobožal. Michele mu je rekel: "Se bomo videli v Kanadi!", on pa jih je pozdravil: "Auguri, giovani!" (vse najboljše, mladi!).

P. Mirko je svoje navdušenje izrazil s temi besedami: "Srečanje s papežem Wojtylo je pomenilo za vse nekaj velikega. Ostali smo pred njim približno tri minute. Tri minute na izpitu iz matematike so lahko večne, nato pa rad vse pozabiš; pred tem papežem, osebo s posebno karizmo in globino, so tri minute sekunda v časovnem razponu dneva, ki pa ti ostanejo zarisane v srcu večno. Z lastnimi očmi sem videl, kako smo po srečanju z njim postali drugačni, spo-kojni, kot da bi nas sveti oče s svojim notranjim mirom 'oku-

žil'. To, da smo lahko prišli do njega, se mi zdi posebna milost. Vesel sem ne toliko zase, kot za Patricka, Micheleja, Sandro in Alenko, da jim je bilo omogočeno srečanje s takim človekom, ki je naslednik apostola Petra. Tistega Petra - in to je zame vedno znova pretresljivo -, ki je osebnostno našega Gospoda, bil je njegov prijatelj, ga zatajil in kljub tej veliki nezvestobi je Kristus ostal njemu zvest. Naša vera ni sad naših naporov in zaslug, ampak izključno sad neizmerne Ljubavi, ki jo Bog ima do nas. To je takšna Ljubezen, ki v trenutku, ko jo odkriješ, ne zahteva nič od tebe in je sposobna prebuditi v tebi svoboden odgovor ter ti spremeniti življenje. In prav zaradi te svobode lahko rečeš: Da. Sv. oče živi to, kar oznanja; prepričan sem, da nagovarja mlade - na poseben način - zaradi svojega življenja. Bog res v njem živi, Boga je v njem mogoče okusiti, ker ga izžareva. Bil je ustrelen in je odpuštil, pogovarja se z vsakomer, ne glede na njegovo prepričanje. Je človek, ki se zavzema za pravičnost."

Na kratkem izletu-romanju v Rim so štirje Goričani s p. Mirkom doživeli kar nekaj lepih trenutkov. Radi so nam povedali tudi to, da so prenočili pri veleposlaniku RS v Vatikanu dr. Karlu Bonuttiju. Sandra: "On in gospa sta res čudoviti osebi! Pri njih smo dan pred avdienco poveljevali in se nato ustavili pri mizi. Veleposlanik nam je orisal svojo bogato življenjsko pot. Iz njunih besed je zevala globoka vera." Alenko je presenetilo kljub številnim opravilom posvetil veliko svojega dragocene- ga časa. "Kar je mogel, nam je naredil. In vzdušje je bilo zelo domače in prijetno." P. Mirko je sklenil takole: "Posebno zahvalo želim izraziti veleposlaniku dr. Karlu Bonuttiju in ženi Herminki za čas, ki sta si ga vzela, in da sta nam omogočila takšno nepozabno srečanje. Ikona Nežne Matere Božje pa vse čaka, še posebno da izprosi mir in ljubezen v naših srcih."

SODOBNO IN TEHTNO O BOGU

ANTROPOLOŠKA IN TEOLOŠKA IZHODIŠČA KRŠČANSKE VERE IN DUHOVNOSTI (11)

ZVONE ŠTRUBELJ

Izziv islama in velikih vzhodnih religij. Tako islam kot vzhodna verstva (hinduizem, budi- zem, taoizem, konfucianizem, šintoizem) so danes tudi v Evropi, zaradi imigracije in globalizacije, še kako navzoči. Postavljajo se kot nove možnosti v pluralni evropski družbi. Ni zaman v knjigarnah, knjižnicah in na univerzah toliko literature o teh verstvah, toliko tečajev in predavanj, študijskih projektov. Teologija religij je postala v rednem seznamu teološkega študija.

Vprašanje, ki se postavlja, je naslednje: so tudi druge religije tako kot krščanstvo enakovredne poti božjega načrta odrešenja? Če so, zakaj sploh se oznanjati evangelij drugim narodom in vsemu stvarstvu? Če ne, kakšno vlogo in kakšno obliko naj ima inter-religijski dialog? Kakšna izmenjava duhovnega bogastva je možna med posameznimi religijami? S kakšno metodo pristopa k temu problemu krščanska teologija?

Inkluzivistična ali vključujoča metoda je danes v teologiji že aktualna. S tem, ko se drži naj-

nosti odrešenja v Kristusu, priznava obenem resno možnost univerzalnega odrešenja. J. Danielou, H. de Lubac, H. U. von Balthasar gredo v smeri "znamenitja pričakovanja". V drugih religijah so navzoča taka znamenja, toda le krščanstvo ima vlogo posrednika odrešenja. Y. Congar in E. Schillebeeckx priznavata v drugih religijah določeno zakramentalnost. K. Rahner in H. R. Schlette priznavata drugim religijam posredništvo transcendence, ki pa je v polnosti uresničena samo v krščanstvu. Razlikujeta torej med splošno in posebno zgodovino odrešenja. Skratka, prišlo je do nekega premika, "deplacement" zaradi dialoga z drugimi religijami. Gre pa še za odprto polje. 1986 se je v Assisiju začelo novo poglavje, s srečanji velikih religij za mir. To je bila drzna in daljnovidna pobuda sedanjega papeža Janeza Pavla II.

Na splošno danes izključujemo metodo ekskluzivizma, ki ga je v 19. stoletju zagovarjal Karl Barth. Svojo pot je utrli tudi religiozni pluralizem relativističnega tipa. Krščanstvo ni edina zveličavna religija. Bog ima več imen in zato ga ne moremo srečati le v Jezusu Kristusu (presbiterijan H. Hick). Religije so različni človeški odgovori na eno samo božjo Skrivnost (katoličan P. Knitter). Mnogi pripadniki takega relativizma pripoznavajo Jezusa kot Kristusa, toda pravijo, da v njem ni uresničena "polnost" Kristusa samega. Kristus je zanje neke vrste univerzalna teološko odrešilna kategorija (tako indijski katoličan R. Panikkar - v ozadju je azijska misel, da se polnost izraža v pluralnosti konkretnih oblik). Obstajale naj bi tudi druge zgodovinske oblike razodetja, kot so navzoče v religiozni tradiciji Indije (indijski teolog F. Wilfred).

DALJE

SVETNIK TEDNA

26. DECEMBER

SILVESTER ČUK

ŠTEFAN, PRVI MUČENEC

Že od konca četrtega stoletja se takoj za božičnim praznikom obhaja praznik prvega mučenca sv. Štefana. O njegovem mučenstvu poroča v svoji knjigi Apostolska dela, nekakšni zgodovini mlade Kristusove Cerkve, evangelist Luka. Ni mu toliko do tega, da bi Štefana prikazal kot prvega mučenca, njegova smrt mu pomeni predvsem izreden dogodek, ki je pripomogel k širjenju mlade Cerkve po vsej Judeji in Samariji in oznanjevanju krščanstva med pogani. Pri tem je glavno vlogo odigral apostol Pavel, ki je bil kot zagrižen farizejski učenec navzoč pri Štefanovi usmrtitvi in je to "linčanje" odobral.

Štefan je bil, kot beremo v Apostolskih delih, eden izmed sedmih mož, ki so bili pri jeruzalemskih vernikih "na dobrem glasu". Apostoli so jim zaupali službo oznanjevanja in dobrotelosti med helenisti - grško govorečimi Judi. Luka pred drugimi sedmimi možmi, izbranimi za to službo, označuje Štefana kot "moža, polnega vere in Svetega Duha". Božja milost je po njem delala velika dela, kar je pri mnogih vzbudilo zavist in sovraštvo. Diakon Štefan je s svojim nastopom in poslanstvom, kakor pred njim že Janez Krstnik, še bolj pa Jezus sam, osebnost, ki povzroča delitev duhov. Nasprotniki so tudi njemu, kakor Jezusu, naprtili proces pred velikim zborom. Tudi proti njemu so nastopile krive priče. Štefanu je božji Duh, s katerim je bil napolnjen, dal zgovornost, da se je pred velikim zborom odlično branil. To je tožitelje še bolj razkačilo. Štefanova usoda je bila zapečatenata, ko je rekel: "Glejte, nebesa vidim odprta in Sina človekovega, ki stoji na božji desnici." Od jeze so ponoreli, ga pahnili ven iz mesta in ga pobili tako, da so vanj metali kamenje. To se je zgodilo pri damaščanskih vratih. Tudi v smrti je bil Štefan podoben Kristusu: najprej je molil: "Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!", preden je izdihnil, pa je z močnim glasom zaklical: "Gospod, ne prištevaj jim tega greha!"

Značaj in pogum svetega Štefana so občudovali tudi njegovi nasprotniki sami. Helenistični Judje so ga pokopali in njegovo smrt iskreno objokovali. Ko je Savel ob srečanju s Kristusom pred Damaskom postal Pavel, si je Štefana vzel za zgled pri svojem misijonskem delovanju. Na Štefanovo, ki je bil za naše ljudi "drugi božični dan", ko so se obiskovali in si voščili (Božič je bil tako velik praznik, da ga je bilo treba obhajati doma!), so nekdaj v cerkvah blagoslavljali vodo in sol, ponekod (npr. v Komendi) tudi konje. Svetega Štefana najpogosteje upodabljajo s prizorom kamnanja, pa tudi kot diakona s kamni na knjigi, ki jo ima v rokah. Za patrona so si ga izbrali vsi, ki imajo opravka s konji, pa sodarji, zidarji, kamnoseki, tkalci, tesarji.

Kar precej Slovencev in Slovenk na današnji dan goduje. Ime Štefan (pomeni "venec, krona") je pri nas zelo pogosto. Ženska oblika Stefanija je tudi zelo razširjena med nami, podobno kot skrajšana oblika Štefka. Iz imena Štefan so nastali številni slovenski priimki (Štefančič, Štefe, Štefin, Štefko, Stepan, Stepančič).

LJUDSKI RADIO: ODDAJE ŠE V SLOVENŠČINI!

Ljudski radio bo nadaljeval s svojim delom kljub dejstvu, da je nadškofijski Radio Voce, v sklopu katerega je doslej Ljudski radio deloval, postal sestavni del videmske postaje Radio Spazio 103. To je bistvena stvar, ki smo jo izvedeli 13. t.m. na tiskovni konferenci v prostorih goriške nadškofije, kjer je nadškof msgr. Dino De Antoni s sodelavci povedal, zakaj je prišlo do združitve goriškega radia z videmskim. Pravzaprav je to dejanska ukinitve Radia Voce, ker je postalo finančno vzdrževanje škofijske postaje nevzdržno. Nadškof je izrecno poudaril, da je bila najbolj poslušana oddaja prav slovenska uro trajajoča oddaja Ljudski radio, ki jo pripravljajo skupina šestih slovenskih ljubiteljev radia in slovenske besede; zato je prav, da se ta oddaja tudi v prihodnje ohrani, ker se tako jasno pokaže živa prisotnost slovenskih ljudi in vernikov.

Sicer pa so na tiskovni konferenci o vlogi novega radia Radio Spazio 103 spregovorili msgr. Iginio Schiff, škofijski vikar za pastoralno videmske nadškofije, msgr. Sergio Di Giusto, ekonom videmske škofije, g. Andrea Belavite, odgovoren za sredstva obveščanja pri goriški nadškofiji, Giovanni Spangaro, direktor novega radia, dr. Maria G. Fucaro, odgovorna za sredstva obveščanja pri videmski nadškofiji, ter direktorica programov Radia Spazio 103 dr. Antonella Lanfrit. Ta je tudi povedala, kako pomembno je, da bo odslej Radio Spazio 103 oddajal v furlan-

skem, italijanskem in slovenskem jeziku. V imenu slovenskih sodelavcev radia je spregovoril dr. Danilo Čotar, ki je poudaril pomen Ljudskega radia in slovenskih oddaj. Dr. Čotar je tudi povedal, da so slovenske oddaje dobro poslušane tudi v Sloveniji, kar daje radiu večji pomen.

Ker vemo, da bodo oddaje Radia Spazio 103 poslušali tudi naši bralci, je prav, da napišemo še frekvence, na katerih ga lahko slišimo. To so 97.5 FM za Gorico in ožjo goriško pokrajino, 91.5 FM za Zagorje in okolico, 90.9 FM za Trzin in okolico; na Videmskem na frekvenci 103.7 FM.

RADIO OGNJIŠČE: NAPOVED

RADIO OGNJIŠČE

Še vedno poteka akcija za izbor naj osebnosti Primorske 2001. Glasujete lahko po telefonu vsak ponedeljek od 17. do 17.40 (00386 56 281114), po pošti: Radio Ognjišče, Osebnosti Primorske, p.p. 114, 6001 Koper, Slovenija ali po elektronski pošti: studio.koper@ognjisce.si. Na lestvico so se letos prvič uvrstili tudi zamejski Primorci.

V četrtek, 20. t.m., bo od 17. do 18. tema tedna, v kateri bo gost Jurij Paljk. Spregovoril bo o knjigi Očetovstvo malo drugače. Odprt bo tudi telefon za mnenja poslušalcev.

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sv. gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je močnejši; slišnost je na Tržaškem boljša!

BOG NAM JE PODARIL MIR

Bog nam je vsem ljudem podaril največje darilo med vsemi darili, podaril nam je mir. Mir, ki je edina rešitev, edini smisel, edino zveličanje. V podobi otroka se je mir rodil prav med nami in sijal v polnem sijaju nedopovedljive nežnosti in spokojnosti. Pred dva tisoč leti se je podaril človeku in se mu od tedaj ves čas zvesto in ljubeče podarja. Da bi ga bilo v naših srcih vse več in vse več, da bi ga vse bolj vzljubili in zares prepoznali, da bi nas s svojo govorico preplaval in nas enkrat za vselej prepričal, kako nam želi dobro, kako nam želi pomagati, ker ga je poslal sam Bog, ki ljubi človeka.

Saj Bog je vedel, kako zelo potrebujemo prav mir, kako zelo ga potrebujemo in v tem svetu pogrešamo. In podaril nam ga je, da bi naša roka v trenutkih jeze zavrгла vsakršno orožje, podaril nam ga je, da bi naša misel v trenutkih besa zavrгла vsakršno maščevanje, podaril nam ga je, da bi naša ljubezen zavrгла vsakršno sovraštvo ter naklep udarca ali protiudarca. Bog je vedel, da zgolj iz svoje narave človek sam po sebi miru ne bo nikdar prepoznal in zato nikdar našel, odkril ga bo le s pomočjo božje narave, ki jo ima v sebi. Zgolj iz svoje narave bo človek slej ko prej ponovno podlegel nestrpnosti, ponovno ne bo mogel ali hotel iskreno ljubiti bližnjega, ponovno bo prišel urejati svet po tisti podobi, ki je podoba sile in moči, podoba boja in obračuna, podoba nadvlade, ki je večna skušnjava in večni neusmiljeni bič našega bivanja in naše usode. Bog je vedel, da bo človek potreboval stoletja in stoletja, brezštevilo nizanje let, da se mu bo v daru miru razodela moč, ki je od vseh moči neskončno močnejša. In vendar, kako bi mogla biti moč v nežnem otroku, kako bi mogel nedolžni otrok razrešiti vse naše večne spore, boje, nespo-rizume, spopade, uničenja, vojne? V nežnem otroku in v njegovi milini sta le nežnost in milina, kadar pa zaveje vihar obračunov, kot da za takšno milino in nežnost ni prostora, takrat je treba na tega pretresljivo milega otroka pozabiti, takrat kot da ni čas zanj?

Toda prav v tem prenežnem čudežnem otroku, v tej večni podobi miru, je največja moč, srečna in ljubeča moč, če je le ne izgubimo izpred oči in se vedno, ampak vedno odločamo zanj in samo zanj. Tedaj se sprožijo neznanske sile in vsakršna vojna je premagana, tedaj se dvigne ljubezen in vsakršen obračun se zlomi kot bilka v viharju, tedaj se dvigne pesem nebes in človek je rešen, ker se je odtegnil sovraštvu in vsakršnemu spopadu. In šele tedaj darilo miru, ki ga Bog ves čas poklanja človeku, zaživi v tisti polnosti in razodetju, ki ju s seboj prenaša. Šele tedaj človek prepozna moč in dobroto božje obljube, da bomo ljudje zares rešeni tedaj, ko se bomo dokončno odločili za mir in za nič drugega kot le za mir. Šele v tem miru človek dokončno prepozna božjo ljubezen, ki je v polnosti prišla med nas pred dva tisoč leti in nas od tedaj neutrudno nagovarja, naj z obličja vseljubečega otroka nikdar ne odtegnemo svojega pogleda in svojega srca.

JANEZ POVŠE

DANES KOT VČASIH...

PEHAR OREHOV

MAJDA ARTAČ STURMAN

Vedno sem želela imeti sadno drevo pred hišo, pa so pred naše stanovanjsko poslopje zasadili vsa mogoča drevesa: od okrasnih grmov do smrek in brez. Naravnost neumno: kaj bomo z drevesi, ki ne dajejo sadov? Koliko pametnejši so bili nekdanj, ko je vsako dvorišče, pa še tako majhno, premoglo vsaj jablano ali oreh. Spominjam se svojega otroštva, ki sem ga v poletnih mesecih preživljala pri noni v Solkanu, med orehi in figovci, bosa in z gleznji, okrvavljenimi zaradi neprestanega vozarjenja s kolesom, ki ga doma nisem imela. Pa so le bili lepi in brezskrbni časi! Še najlepši septembra, ko so dozorele fige in ko je nono z dolgo palico klatil orehe, da se je travnata preproga pod drevesom spremenila v orehovo.

Verjetno si prav zaradi čudovitih otroških spominov še vedno želim oreha, ki bi rasel pred hišo, nudil senčnat oddih v razbeljenih poletnih mesecih in bi me na jesen razveseljeval s svojimi plodovi. Okusni orehi so kot nalašč za dolge zimske večere, ko jih lahko skupaj z lešniki in mandeljni tremo ob prijetnem pogovoru ali kramljanju. Kajti pehar suhega sadja si največkrat privoščimo ali pa ga ponudimo gostom v adventnem in božičnem času, ko nas prijatelji in znanci razveselijo s svojim obiskom.

Prav tako so orehi pripravi na celo vrsto slaščic, od piškotov do orehovke ali orehove potice, kot tudi za orehovec, to

je žganje iz orehov. Orehovi-na ali orehov les temne barve pa je bil včasih in je še danes zelo cenjen za izdelovanje omar, miz in pohištva sploh. Pri orehih ne zavremo prav ničesar, saj verjetno veste, da je mogoče iz zelene lupine, ki prekriva še nedozorel sad, s posebnim postopkom pripraviti naravno barvilo za barvanje temnih las.

Orehi so drobni ali večji, sladki, hrustljavi, vabljeni in okusni, kdaj pa kdaj z nekoliko trpkim priokusom, včasih celo črvi ali piškavi, vsekakor pa, upoštevajoč njih lupino, vedno trdi. To še posebno velja za orehe eksotičnih vrst, s katerimi si radi postrežemo v božičnem času, za kokosove orehe in za tako imenovane brazilске orehe.

Trd oreh pa pomeni za nas vse tisto, kar zahteva precejšen napor ali je težko izvedljivo. Naloga, prevod lahko predstavlja za dijaka trd oreh, z druge strani pa lahko kak dijaški izdelek ni vreden piškavega oreha. A trdota orehove lupine skriva v sebi slasten dar, orehovo jedrce! Mlad človek se smeje, kot bi orehe stresal, to je glasno ali hrupno, in ohranja torej vse svoje veselje, optimizem in sproščenost težavam navkljub.

A pojdemo raje v kuhinjo! Če dobro pomislimo, večkrat - po navdilih kuharskih knjig ali pa tudi ne - dodajamo hrani za oreh masla, ki naj izboljša rižoto, omako ali pa kak preliv. Torej brez orehov - v pravem ali prenesenem pomenu - sploh ne gre, še posebno v teh predprazničnih dneh, ko se pripravljamo na praznovanje božiča in komaj čakamo, da se bomo posladkali in si oddahnili od neprestanega tekanja in brezštevilih neodložljivih opravkov, ki nam grenijo dneve.

Morda vam je všeč peka, pa si zato utrgajte kako urico za pripravo orehovitih piškotov. Toda raje kot uvožene ameriške

orehe, ki se preveč svetijo v svojji nenaravno zloščeni lupini, in raje kot orehe iz Sorrenta kupite orehe iz domačih logov, ki so seveda manjši in ne tako lepi na videz, pa vendar hranijo v jedrcih nerazvzljivo skrivnost naravno sladkastega okusa. Svetujem vam recept, ki sem ga priredila po nasvetu znanke, večje kuhe in peke.

Orehovi piškoti

Sestavine: 20 dag sladkorja,

20 dag masla, 40 dag moke, 15 do 20 dag zmletih orehov, 3 jajca, pecilni prašek.

Navedenim sestavinam lahko dodate žlico mleka (ali dve), kolikor ga je dovolj za voljno, a ne premeško in lepljivo testo. Zgneteno naj počiva v hladilniku vsaj pol ure, lahko pa nanj pozabite in medtem greste na sprehod ali opravljate kako drugo delo. Ko je v kuhinji dovolj mirno (najbolje po večerji), razvaljajte testo za nožev rob debelo in z modelčki oblikujte piškote raznovrstnih oblik (srčke, drevesca, zvezdice). Lahko oblikujete tudi drobne orehove kroglice, ki pa jih morate peči več časa kot tanjše piškote. Sama navadno naravnam pečico na temperaturo 175 stopinj C in jih potem - glede na obliko in velikost - pečem približno 12 minut, včasih manj ali pa tudi več časa.

Vsekakor je treba pečenje piškotov spremljati z veliko pozornostjo, saj se lahko prime, da jih prepečete. Najboljši pokazatelj stopnje pečenja je dražljiv vonj po zapečenih piškotih, ki jih ohlajene polagajte v škatlo za shranjevanje piškotov. Ko jo boste čez nekaj dni ali kak teden, ko boste popolnoma pozabili na peko, ob obisku sorodnikov ali prijateljev odprli, vam bo mamljivo zadišalo. Na krožniku ali pladnju se bodo orehovi piškoti kaj malo šopirili in bodo kmalu izginili. Ostala bosta le sladki priokus v ustih in vonj po domačnosti, vreden ponovnega obiska.

Oh, skoraj bi bila pozabila! Lahko bi tudi božično drevesce okrasili z orehi, ovitimi v svetleč srebrni papir, kot včasih...

BOŽIČ OB MORJU

VLADIMIR KOS

Morje, ki objema zemljo nevsiljivo, morje šepeta ji ljubezen nocoj: kako si telesa deviškega tkivo Sin Božji privzel je. kot Detecé živo rodil se Devici je v sveti opoj.

Prisluhni šepetom, pogledj te valove, ki v njih se svetlika ozvezdij spomin: na poti čez molka srebrne slapove, čez Betlehem, stisnjen med sen in zidove, čez jasli v naročju prerokskih votlin -

naj naju morje s to vestjo preseneti? Nekje na podstrešju molitvenik spi? Predrami ga, daj mu spet s srcem zapeti: "Sin Božji začel je med nami živeti - človeško ljubeč bolj kot jaz (in kot ti).

VEČER V ADVENTU

BRUNA PERTOT

Samota zime: božje, prelepo. Ljudje, kot da jih ni in jih nikoli ni bilo. Je samo človek, ki je, je bil in bo v objemu zemlje in nad njim nebo. In vse molči, le Orion motri te kratke utripajoče sanje iz zemlje in prsti. Od vseh skrivnosti mu razodeta je le ena: v njej se giblje in živi in je, pred njo, neznanen, pada na kolena.

PESEM ZA NATAŠO

JURIJ PALJK

Ko je vsega preveč in je ljubezni premalo, ničesar ni več, za kar je vredno živeti.

Ko je vsega preveč in je ljubezni premalo, ničesar ni več, kar bi praznino polnilo.

Ko je vsega preveč in je ljubezni premalo, ničesar ni več.

In je človek sam, sebe nevreden.

Vsem svojim članom, prijateljem in bralcem voščijo srečen Božič in blagoslovljene praznike ter miru in uspehov polno novo leto 2002

SLOVENSKA PROSVETA

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV

MLADIKA

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

želi prijateljem dobre knjige blagoslovljen Božič

Vsem slovenskim rojakom voščimo vesele božične praznike, ob novem letu 2002 pa izražamo željo, da bi se uresničila vsa pričakovanja naše narodnostne skupnosti, ki si prizadeva za mir, pravičnost, enakopravno sožitje in spoštovanje neodtujljivih manjšinskih pravic.

SLOVENSKA SKUPNOST

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

želi včlanjenim društvom, pevskim zborom in organizacijam kakor tudi vsem, ki njeno delo podpirajo in spremljajo, duhovno bogat praznik Gospodovega rojstva in božji blagoslov v novem letu 2002.

Celotni manjšinski javnosti želimo vesel Božič, srečno novo leto 2002 in čimveč vsestranskega medsebojnega sodelovanja, s katerim bomo na najlepši način stopili v novo leto.

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

KULTURA

ČUDEŽ V BETLEHEMSKEM HLEBU NAS IZZIVA

ODA LJUBEZNI

V času, ko se čarobnost Svete noči obnavlja, ko se človek zamisli nad svojimi dejanji, ko se ob oddaljenih hudih dogodkih zazre v brezskrbnost otrok okrog sebe in se hkrati zave, da so to plodovi srečnih in blaženih trenutkov v zori nastajajoče družine, nastopi trenutek samospraševanja, ali je

NOVOSTI V KINOATELJEJEVI KNJIŽNI ZBIRKI

VITTORINIJEV BISERČEK PRVIČ V SLOVENŠČINI

Novela *Moja vojna* Elia Vittorinija (Siracusa 1908 - Milan 1966) je pravi literarni biser, izdajo katerega sta v slovenski in italijanski različici s skupnimi močmi uresničila gorški Kinoatelj kot izdajatelj in družba Transmedia kot pokrovitelj. Novi izdajateljski podvig, ki je Kinoateljstvo knjižno zbirko *Nostro cine quotidiano* obogatilo še za dve publikaciji, je hkrati prvi prevod Vittorinijeve novele v slovenščino, za katerega je poskrbel tržaški pesnik in pisatelj Marko Kravos.

Če je Vittorinijevo ime marsikomu že dobro znano, le malokdo ve, da je pripovednik iz Siracuse na Siciliji in avtor klasikov italijanske književnosti, po jeziku ter domiselnem in intelektualnem opazovanju življenja poznan tudi po svetu, v letih 1927-1930 živel v Gorici. Prebival je v hiši ženin družine na Placuti, trg Tommaseo 16. "Selitev iz Siracuse na skrajni severni rob Italije - najdemo zapisano v uvodnem besedilu knjižice - je zaznamovala mladega Vittorinija, kar se je odražalo tudi v njegovem načinu zaznavanja sveta in pisanja, preoblikovala mu je kulturno obzorje in estetski okus. Ni se mogel izogniti bremenu obrobja, obenem pa se je znašel v mestu, ki je doživljalo srečno obdobje avantgard."

Moja vojna, ki se dogaja v Gorici, je izšla v Vittorinijevi prvi knjigi, *Piccola borghesia* (Malomeščani), leta 1931 za založbo Edizioni di Solaria. V resnici je zgodba povsem izmišljena in se ne navezuje na neposredno življenjsko izkušnjo. Lahko jo označimo kot mladostniško delo, saj jo je pisatelj objavil, ko mu je bilo šele trindvajset let. Vsekakor je novela izrazit pripovedni dosežek, v kateri se splede domišljija z izkušnjo, avtobiografija z zgodovino. "Tako je najboljša polovica moje mladosti - izpove pisec v prvih vrsticah - povezana z Gorico, to je lahkotni, modrikasti del oblaka, ki me od spodaj, z očetovim in železničarskim licem zamori s svojo nevihtno temačnostjo."

Slovensko in italijansko knjižico *Moja vojna - La mia guerra* sta uredila Igor Devetak in Sandro Scandolare. Slovensko izdajo dopolnjuje spremna beseda prevajalca Marka Kravosa, v italijanski pa najde Vittorinijevo pripoved odmev v kratkem spisu Elia Marchija. Z besedilom je v smiselni povezavi serija starih fotografij in razglednic iz časa prve svetovne vojne.

Kot že prvo publikacijo v zbirki *Nostro cine quotidiano* - monografijo Sandra Scandolare o Goricih v filmu - tudi tokrat poklanja Kinoatelj svoji izdaji Gorici ob tisočletnici njene prve omembe. Krstna predstavitev obeh knjižic bo v petek, 21. t.m., ob 18. uri v gorški državni knjižnici, v ul. Mameli 12.

kdaj sam pripomogel k izginjanju vrednot, ki jih vsebuje najmanjša celica človeštva? Ob pogledu na skromnost betlehemskega hleva se zastavljajo mnoga vprašanja, predvsem pa gre tu za živo udeležanje neizmerne predanosti zakonske dvojice drug drugemu, in iz te izhajajoča skrb za njuno še neobogljeno bitje.

Večkrat o tem razmišljam, a ne naletim pogosto na tovrstne čudeže, kot da smo ljudje otopeni, kot da nas družijo le skupno imetje, nagrajeno blagostanje, prestižni uspehi, prostor na soncu - včasih tudi v škodo najbližjim; betlehemska idila se tedaj spremeni le v belilo za našo zbežanost in, zakaj ne, za našo zadržanost in potuhnenost.

Toda uteho, da so še vrednote, ki jih je vredno gojiti in bedeti nad njimi, mi je ponudil tekst, ki me je resnično ganil. "Odo ženi" (naslov sem sam odločil) je napisal Claudio H. Martelli, pisec, kritik in pesnik iz Trsta, sicer izdajatelj revije *Arte-cultura*.

Ob vračanju v svet spominov mi uhaja, kateri delček tebe se je najbolj odtisnil v mojem srcu.

Mogoče je bil to nasmeh, zobje prelestni,

prosojna bluzica ali tvoj pogled:

vrata v plotu v tvoj čarni, nikoli oskrnjen svet.

Predaja zaupljiva. Nisem takrat zaznal

mehkobe moči tvoje skrivne, čeprav so tuji bili ti boji in bolesti.

V kopici let sva jih kasneje delila

z roko v roki; ko si pod srcem nosila najina

si z brezmejnimi potrpljenjem otroka,

korak moj prenašal, a pri tem nikdar zavrgla bremen

ljubezni in vsakdana.

Pogosto vate zrem, ko spiš, hrabri me vonj, ki od tebe veje,

in toplota tvoja me krepi. Lepa si v noči,

vsaj opojna v vabljenju, ki ga čas ne obrablja,

nasprotno, obnavlja ga. Tako si svoje platno

tkala v nedogled in nisi me usužnjila ob tem,

ne, vtakla si me v prapor, ki bi korak v življenju usklajeval,

razžaril ves moj dom v rdečo in pot usmerjal iz težav.

Spoznal sem zdaj, po dolgem času, da bo ob koncu najine poti razprta nova smer.

Presitost bo nama tuja in ne bova nič brkljala po svetu tem, ki vse posrka;

tvoja roka tesno v moji, najin dotik - zadnji v končnem snu in prvi v prebujenju.

Bogu naj gre hvala za darilo čudovito, ki sem ga, nevreden,

pogostoma prejemal.

Če se mi je v polzenju časa kdaj pa kdaj zgodilo,

podobno kot se je mnogim, da sem ljubezen zanemarjal in često ji odrekal dolžno mesto,

če je kdaj peza plehke govorice ležala na vsakdanjih stiskah, lepo te prosim, odpusti mi.

Zaupam ti, da včasih, ko si v prividu mi izpuhtevala,

se mi življenje je prikazalo nično in nesmiselna vsa stvarnost.

Naj te prepričam torej, da kljub magmi let

lahko verjameš mojemu šepetu, da te ljubim.

(UVOD IN PREPISNITEV ALEKSIJ PREGARČ)

PRESEDNIK RS KUČAN PODELIL PRIZNANJE TREH MOHORJEVIM DRUŽBAM

TUDI GMD PREJELA ZLATI ČASTNI ZNAK SVOBODE

Predsednik republike Slovenije Milan Kučan je ob 150. obletnici ustanovitve Družbe sv. Mohorja na predlog Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Slovenske matice in Društva slovenskih pisateljev odlikoval z Zlatim častnim znakom svobode Republike Slovenije Mohorjeve družbe iz Celja, Celovca in Gorice, ki so naslednice Družbe sv. Mohorja. Odlikovanja jim je podelil za njihovo dolgotrajno, kulturno in duhovno poslanstvo, posebej za neutrudno širjenje slovenske knjige in utrjevanje narodne zavesti med Slovenci, izročil pa ga je na lepi slovesnosti v predsedniški palači v Ljubljani v torek, 18. t.m.

Odlikovanja so v imenu Mohorjevih družb prejeli predsedniki dr. Jože Planinšek iz Celja, dr. Oskar Simčič iz Gorice in dr. Jože Kopeinig iz Celovca.

Na slovesnosti so bili med drugimi predsednik SAZU dr. France Bernik, ministrica za kulturo Andreja Rihter in mariborski nadškof dr. Franc Kramberger. Veliko je bilo uglednih osebnosti iz sveta književnosti in nasploh umetnosti ter kulture. Iz Gorice se je slovesnosti udeležila delegacija GMD, ki jo je vodil predsednik dr. Oskar Simčič; temu je tudi pripadla čast, da se je predsedniku RSKučanu v imenu vseh treh sestrskih družb zahvalil za priznanje in nagovoril prisotne. Njegov poseg bomo objavili prihodnjič.

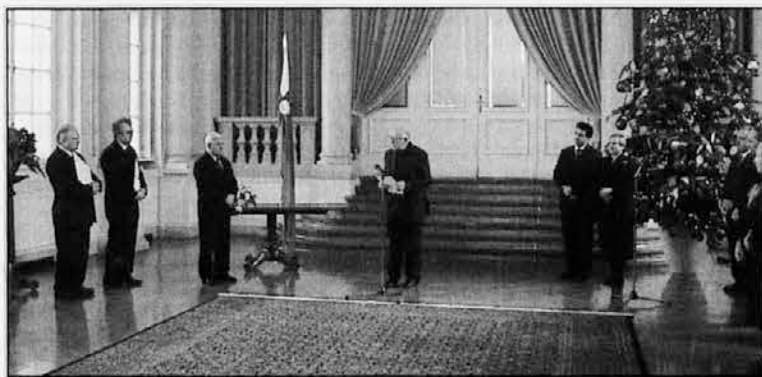
Predsednik Kučan pa je na podelitvi visokega priznanja v priložnostnem

nagovoru dejal, da smo se vsi dolžni vprašati, ali ni današnji čas podoben tistemu, v katerem je živel ustanovitelj Družbe sv. Mohorja, blaženi škof Anton Martin Slomšek. Slomšek se je zavedal, da je bilo slovenstvo v takratnih razmerah ogroženo, in je našel izhod v ustanovitvi Mohorjeve družbe. Tudi danes je slišati razmišljanja, da je slovenstvo ob vstopanju Slovenije v Evropsko unijo ogroženo. Predsednik Kučan je dejal, da je pravilno, ker se to vprašanje zastavlja, in je zato danes potrebno najti odgovore nanj. Današnji čas po mnenju predsednika slovenske države zahteva nove ideje in nove ljudi, ki bodo sposobni te odgovore spremeniti v konkretna dejanja.

Ob koncu slovesnosti je predsednik RS čestital vsem trem Mohorjevim družbam, nakar so vsi skupaj nazdravili 150-letnici najstarejše knjižne založbe na Slovenskem.

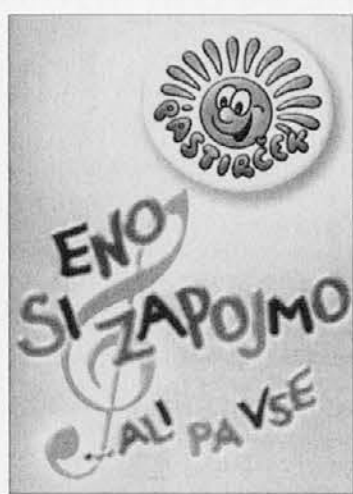
ZUT

NOVO V PASTIRČKOVI KNJIŽNICI

ENO SI ZAPOJMO... ALI PA VSE

Kar Pastirček objubi, to gotovo izpolni. Že v letošnji novembrski številki je napovedal skorajšnji izid nove otroške pesmarice, kasete in zgoščenke *Eno si zapojmo... ali pa vse*. In res so v decembru vse tri zagledale beli dan. Pesmarico je Pastirček izdal kot 17. publikacijo v Pastirčkovih knjižnicah, založila pa jo je Gorška Mohorjeva družba. Urednik Marjan Markežič jo je s svojo privlačno jedrnatostjo neposrednostjo že predstavil na letošnji Mali Cecilijanki na dan Brezmadežne v veliki dvorani KC Lojze Bratuž. Marsikdo izmed izredno številnih gledalcev je vse tri Pastirčkove biserčke kupil že tisti dan po znižani ceni. Pesmarico je oblikovalec Walter Grudina odel v prikupno patinirano platnico pastelnih barv s Pastirčkovim znakom, smejočim se soncem, in violinskim ključem, ki razigrano oklepja črke. V njej je na prvi strani prispevala nekaj nasvetov, kako naj segajo po njej otroci in odrasli, Marja Feinig, ki je pripravila izbor pesmic in napisala vezno besedilo. Le-to in, še posebno pri precej markantnih narečnih pesmih, razlaga posameznih težko

razumljivih besed spremljata vsako izmed dvajsetih izbranih pesmic, ki so v glavnem bile objavljene na Pastirčkovih straneh v š. l. 1997/98 in 1998/99. Ljudske pesmice so razdeljene po pokrajinah, prvih osem pa je objavljenih pod skupnim naslovom *Ljudske za različne priložnosti*. Da bi ti dragoceni ljudski motivi, ki jih žal naši otroci vse manj poznajo in pojejo, ne tonili v morju pozabe, so opremljeni s klavirsko spremljavo, za kar je poskrbela Damijana Čevdek, notografiral pa Janko Harej. Posamezna pesmica ima tudi shemo posnetka - podatke o dolžini uvoda, medigre in številu kitic -, tako da je pesmarica s kaseto in zgoščenko res priročna in uporabna pri glasbenem pouku. Vsako vsebino ponazarja in krasi jasna, nežna ilustracija učiteljice Danile Komjanc, požrtvovalne dolgoletne ilustratorke Pastirčka. Ob koncu so še kitarski akordi za brenkanje in razlaga kratkih ter raba posnetkov. Izmed teh dvajsetih pesmic jih je na zgoščenci šestnajst. Pojejo jih otroški zbori z Gorškega pod vodstvom mladih dirigentk in ob instrumentalni spremljavi Aleksan-

dra Ipavca. Posnetki so iz Studia Kulturni center Lojze Bratuž, katerega tonski mojster je Niko Klanjšček. Publikacija je podprlo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, tiskala pa jo je Grafica Goriziana.

Vse tri glasbene ponudbe so privlačne že na prvi pogled; njihov naslov bo gotovo privabil v čaroben pevski krog tudi najbolj zagrizenega nasprotnika narodnih pesmi. Zavedati se moramo, da so le-te zelo dragocene in bi jih morali čuvati kot punčico v očesu.

Mamice, nonice in vsi, ki še iščete primerno darilce za pod božično smrečico, se lahko odločite za ta glasbeni dar, ki ga bodo otroci gotovo z veseljem sprejeli in se ob njem navdušili za narodne motive in ljudsko glasbo.

IK

Blagoslovljen
in vesel Božič
Vam želi

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ

"SLOVENSKA PLJUČA!"

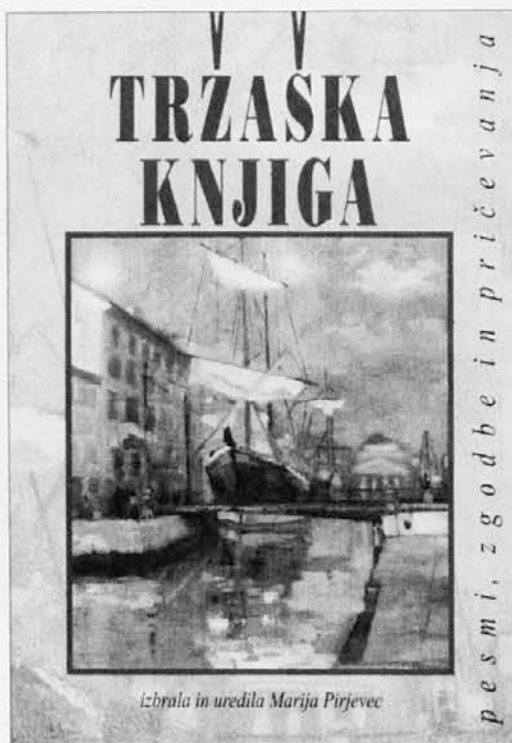
TRŽAŠKA KNJIGA

JURIJ PALJK

Tak je naslov zajetne in lepo oblikovane knjige, ki jo je izdala Slovenska matica v Ljubljani in nosi podnaslov *Pesmi, zgodbe in pričevanja*. Knjiga je sad večletnega dela dobre poznavalke in spremljevalke literature dela pri nas univ. prof. Marije Pirjevec, ki je gradivo za Tržaško knjigo izbrala in uredila, medtem ko je knjigi na pot spremne besede na zavitek knjige zapisal glavni urednik Slovenske matice in pisatelj Drago Jančar.

Urednik Drago Jančar v svojem zapisu ugotavlja, da "Slovenska matica predstavlja slovenski kulturni javnosti po Ljubljanski in Mariborski knjigi še tretjo literarno mestno 'čitanko' - Tržaško knjigo. Trst, mesto ki je slabo umeščeno v zavest današnje Slovenije, še včeraj pa ga je večina tukajšnjih ljudi sploh poznala bolj ali manj le kot svoje veliko nakupovalno središče, je bil v zgodovini in je še danes do neke mere tudi eminenten prostor slovenske kulture in književnosti." Drago Jančar v svojem klenem zapisu pove, zakaj je prav, da danes osrednja Slovenija ponovno kaj več zve o Trstu in slovenskih ljudeh v njem, še posebej pa o vseh tistih, ki so za seboj pustili trajno, pisno sled in to vse od očeta prve slovenske knjige Primoža Trubarja, ki se je za knjige bil prav v Trstu navdušil, do današnjih pisateljev in pesnikov, ki še danes dejavno izpričujejo svojo zavezanost slovenstvu in življenju v tržaškem mestu. Zato je Drago Jančar prav zapisal: "Čas je, da slovenski Trst in njegovo kulturo v vsej njegovi razgibanosti in različnosti odkrije tudi današnja matična Slovenija."

In mislim, da je prof. Marija Pirjevec opravila veliko delo, ko je zbrala in uredila *Tržaško knjigo*, kajti tako bo Slovincu iz matične domovine lahko doumljivo to "tako bližnje, a hkrati tako dajalno mesto" (Jančar). Tržaška knjiga pa bo prav prišla vsakomur, ki bo hotel поблиže in na istem mestu zvedeti kaj več o življenju in delu slovenskih književnikov v Trstu, a ne samo o delu književnikov, saj so v knjigi zbrani tudi zapisi drugih pomembnih žena

in moških slovenskega rodu, še kako je prav, da si vsakdo v knjigi najprej prebere študijo prof. Marije Pirjevec z naslovom *Tržaška zgodba*, ker je to imeniten prerez slovenske kulturne, književne, a tudi druge slovenske prisotnosti v tržaški družbi skozi stoletja.

Prof. Marija Pirjevec že na začetku svojega tehtnega in iskričnega zapisa citira "pisatelje italijanskega imena in slovenskega priimka Scipia Slataperja", ki je nekje zapisal, da "Trst ne more zatajiti svoje dvojne duše, svoje dvojne narave, ker bi to pomenilo njegovo pogubo." Seveda je pisatelj mislil na etnično dvojnost mesta, "ki je od nekdaj zaznamovala tržaški svet in ga zaznamuje še danes", kot lepo ugotavlja prof. Pirjevec, ki se takoj za tem naveže še na Ivana Cankarja, ki je tik pred smrtjo leta 1918 v svojem predavanju *Očiščenje in pomlajenje* zapisal: "Ljubljana je srce Slovenije, Trst pa so njena pljuča." To je bilo v tistih časih tudi res, saj je bilo tedaj mesto v Zalivu, kot Trst lepo imenuje pisatelj Boris Pahor, največje slovensko mesto, po številu slovenskih pre-

bivalcev celo večje od Ljubljane. Nato prof. Marija Pirjevec nadaljuje s svojim klenim, a zelo jasnim pregledom slovenske prisotnosti v mestu, ki gre od samih začetkov mesta do današnjih dni. Študijo *Tržaška zgodba* velja prebrati, ker gre za strnjen, na dokumentih, predvsem pa na pisani besedi zgrajen prikaz slovenske zgodovine mesta Trst, in vsakdo, ki mu je resnica pri srcu, bo lahko sam uvidel, da smo Slovenci v Trstu odigrali v zgodovini mesta pomembno vlogo in nismo bili nikakršen podrejeni sloj, ki naj nikdar ne bi imel nobenega vpliva, kot se to še danes v italijanskih krogih marsikje posplošeno in do Slovencev krivično govori.

Prof. Marija Pirjevec je v knjigo uvrstila odlomke daljših literarnih del, črtice, pesmi, pridige, politične in druge zapise različnih, mnogih slovenskih avtorjev, ki govorijo o slovenskih ljudeh, o slovenskem delu Trsta; preveč je vseh avtorjev, da bi jih naštevali vse, gotovo pa je zato naše vabilo, da sežete po knjigi, še toliko bolj toplo in iskreno, ker prav vsaka objava v Tržaški knjigi prinaša na našo prisotnost v tržaškem mestu. Predvsem pa je odlika prof. Marije Pirjevec v tem, da je v prikazu slovenske prisotnosti v mestu na tehten in jasen način pojasnila bistvene značilnosti, tako zgodovinske, politične, družbene kot seveda tudi literarne slovenskih ljudi in tako slovenskemu bralcu pripravila knjigo, ki bo zagotovo našla veliko bralcev, gotovo pa tudi ugledno mesto na vsaki knjižni polici.

Lepo je, da je za Tržaško knjigo napravila izbor likovnih upodobitev Trsta prof. Jasna Merku' in tako tudi s krajšimi oznakami - zapisi o posameznih tržaških umetnikih poskrbela za vpogled v bogato slovensko likovno dejavnost v mestu. Več kot štiri strani debelo Tržaško knjigo je lepo opremil Jurij Kocbek.

IZVIREN DOKUMENT V ZVEZI Z DRUGIM TRŽAŠKIM PROCESOM

PISNO PRIČEVANJE ENEGA OD OČIVIDCEV

Te dni je poteklo natanko šestdeset let, odkar se je v Trstu zaključil drugi tržaški proces, na katerem je fašistično Posebno sodišče obsodilo na dolgoletne kazni, nekatere pa tudi na smrt, skupino 60 protifašistov slovenske narodnosti, ki so bili razdeljeni na izobražence (liberalne in katoliške smeri), komuniste in teroriste. Med obsojenci je bil tudi književnik ter doktor političnih in diplomatskih ved iz Mirna Stan-ko Vuk (1912 - 1944; na sliki), ki je bil obsojen na 15 let zapora. Iz pisma, ki ga v nadaljevanju objavljamo v slovenskem prevodu (original je iz razlogov cenzure napisan v italijanski!), je razvidno, da je procesu osebno sledil tudi njegov mlajši brat Marjan Vuk (1922 - 1977), tedaj dijak trgovske akademije v Gorici. Pismo je avtor odposlal svojemu očetu Antonu Vuku (1883 - 1967), znanemu primorskemu javnemu delavcu in gospodarstveniku, ki je takrat iz političnih razlogov bil interniran v kraju Pisticci v južni Italiji. Dokument, ki je datiran 5. december 1941, je ohranjen v zbirki Antona Vuka v Mirnu. (URED.)

Dragi tata!

Posiljam ti časopisni odrezek o tretjem zasedanju Posebnega sodišča. Stanko je bil zaslišan včeraj in se je zelo dobro branil. Takoj po zasedanju sta advokata Cassinelli in Pittaluga telefonirala mami in se zahvalila za Stankovo dobro zdržanje. Tudi predsednik je govoril z njim v dokaj domačem in pristranem tonu. V prvem trenutku so se obtoženci obnašali, kot bi se pravzaprav ne zavedali, da stojijo pred Posebnim sodiščem. Pogovarjali so se med seboj, kot da bi bili doma. Odv. Pittaluga jih je opozoril, naj se obnašajo bolj resno, češ da ni primeren ne čas ne prostor za šale.

Hvala Bogu, prepričan sem, da bo Stanko sojen z veliko pravičnostjo in upajmo, tudi pomiloščen.

Jutri, se zdi, je na vrsti razprava o Bertu (gre za Stankovega svaka dr. Engelberta Besednjaka, op. ured.). G. Virgilij (Šček, op. ured.) je povedal, da bo šel pričat v njegovo korist, kajti gotovo je, da je obtožba Berta ena od velikih napak.

Danes je bilo na vrsti zaslišanje Pina

(Tomažiča, op. ured.) in njegovih prijateljev. Časopis o tem še ne piše, a je on povsem potrdil tisto, kar je bil izpričal. V nedeljo bom šel obiskat Stankota in tako ti bom lahko pisal, kakšne volje je in kaj si misli o vsem tem.

Prejeli smo tvoje priporočeno pismo in pismo za Mirjam (Stankova in Marjanova sestra, op. ured.). V paketu boš našel vse tisto, za kar prosiš. Poslali bomo po železnici, ker pride hitreje. Ta večer je večer sv. Miklavža in spominjam se tistega večera, pred tolikimi leti, ko smo te čakali in ti nisi prišel, ker se je zgodila tista neveščnost na polju. Danes se mi zdi isto; čakamo sv. Miklavža in tebe ni doma. Dejanu (Stankovemu in Marjanovemu nečaku, op. ured.) bo prinesel dva lepa avtomobilčka; za enega bom poskrbel jaz, za drugega pa mama. Preteklo Veliko noč smo praznovali skoraj neopaženo; tistega dne smo jokali zaradi mnogih razlogov. Napravili bomo žrtev in bomo tudi Božič preživeli sami. Prihodnje leto bomo gotovo ponovno zbrani okrog božičnega drevesa in si pripovedovali o marsičem, kar smo preživeli. Opolnoči, ko nas bodo poklicali zvonovi, bomo šli k maši. To leto maša ne bo mogla biti darovana opolnoči, ampak popoldne. Ker ne bomo mogli biti združeni fizično, bomo združeni duhovno. Upajmo, da bo novo leto bolj prizaneseljivo in da nam bo namesto nesreče prineslo veselja.

Te poljublja in pozdravlja
tvoj sin Marjan
5-XII-41

JUBILEJ SKLADATELJA ŠTEFANA MAURIJA

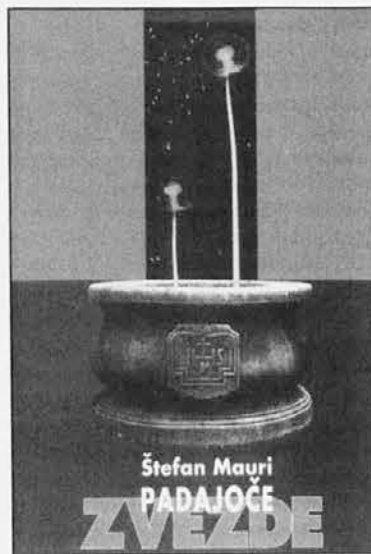
V POLNEM USTVARJALNEM ZAMAHU (1)

MARKO VUK

Skoraj neopazno je letošnjo jesen šla mimo 70-letnica rojstva primorskega skladatelja in pevovodje Štefana Maurija, doma iz Avč v Soški dolini. Rodil se je namreč v tej vasi 29. septembra 1931, pripada pa generaciji, ki je v mladosti še okusila italijanski pritisk in vojne grozote, a je šolanje že dokončal v povojni domovini in se po različnih življenjskih postajah končno ustalil v rojstnem kraju. V Ljubljani je leta 1952 maturiral na Tehniški srednji šoli, leta 1955 pa je dokončal prvo stopnjo strojne fakultete na Reki. V obdobju 1962-66 je študiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani in diplomiral pri Lucijanu Mariji Škerjancu. Zaposlil se je najprej v slovenski prestolnici, leta 1969 pa je začel poučevati na Tehniški srednji šoli v Novi Gorici. Že njegova pedagoška dejavnost je svojstvena in zanimiva, saj je na omenjeni šoli poučeval tehniške predmete in umetnostno vzgojo. Kot pevovodja je deloval najprej v Anho-rem, kjer je vodil zbor Svobode, v Novi Gorici pa je ustanovil in vrsto let vodil Komorni zbor, ki je deloval v mešani zasedbi, se uveljavil v domačem in širšem slovenskem prostoru ter občasno

izvajal tudi vokalno-instrumentalne skladbe. Prof. Mauri je vodil tudi pevski zbor v Levpi. V Novi Gorici je poučeval do upokojitve, a to pri njem ni pomenilo mirovanje, ampak okrepljeno delo na skladateljskem področju.

Štefan Mauri piše skladbe za zbor in za vokalno-instrumentalne zasedbe, prav tako samosplove, pri čemer uporablja zlasti besedila primorskih pesnikov, kot so npr. Srečko Kosovel, Alojz Gradnik, Ciril Zlobec, Pavla Medvešček. Njegov slog je zmerno modernističen z ekspresivnim naglasom, bolj kot vsečna melodija ali konvencionalna harmonija je pri njem pomemben izraz, ki navzven izžareva duhovno, religiozno ali ljubezensko občutje. Te vtise zaznavamo pri poslušanju Maurijevih kompozicij ali pri listanju lepega števila samostojnih notnih izdaj njegovih skladb, ki si sledijo od 1995 dalje v pogostih razmakih. Že v prvi zbirki z naslovom *Zariš in zgeš* so ga zamikali verzi Alojza Gradnika, ki jih je prepešnil v obliki 12 samosplovov. Posneti so bili tudi na kaseto, ki jo je izdalo Združenje pevskih zborov Primorske. Na njej lahko slišimo različne slovenske vokalne soliste, na klavir je igral Hubert Bergant, na kontrabas pa David Šuligoj. Leta 1996 je sledila še

ena zbirka 12 samosplovov, tokrat na besedilo goriške pesnice Ljubke Šorli z naslovom *Kadar ciprese šumijo*. V založbi Združenja pevskih zborov Primorske je istega leta izšla tudi mala kantata *Sveta gora* za visoki glas z orgelsko spremljavo na besedilo že omenjene pesnice Pavle Medvešček. Skladba je posneta tudi na zgoščenki, s svojo zahtevnostjo pa je sopranistki

Olgi Gracelj dala priložnost tehtne umetniške uveljavitve. Omeniti je potrebno tudi okusno in izpovedno močno oblikovanje na platnicah, ki ga je prispeval Maurijev bližnji posoški sosed Pavle Medvešček, računalniško notografijo pa je izdelal, kakor tudi za večino Maurijevih zbirk, Janko Harej iz Dornberka.

Leta 1997 je prav tako Združenje pevskih zborov Primorske izdalo zbirko Maurijevih samosplovov za glas in klavir *Padajoče zvezde*. Skladatelj je izbral besedila Srečka Kosovela, Franceta Balantiča, Simona Gregorčiča, Jela Klančarja in Alojza Gradnika. Kot je običajno pri Maurijevih skladbah, tudi ta zbirka terja virtuozne izvajalce, tako pevce kot pianiste, ki morajo pristopiti k njim z natančnostjo in primerno umetniško občutljivostjo. Tudi pri tej zbirki je opazen oblikovalski delež Pavleta Medveščka, ki je z likovno čisto, a domiselno kombinacijo prvin narave in primorske ljudske kulturne dediščine s prevladujočim vijoličnim tonom uspel ustvariti resnobno razpoloženje.

Pravi podvig pa je pomenil izid kar treh zbirk leta 1998. Gre za zbirko ženskih zborov z naslovom *Tiha so polja*, samostojna zbirka moških zborov nosi

naslov *Sredi samote*, za mešane pevske zборе pa *Mimo nas plove čas*. Za prva dva zvezka je kot izdajatelj navedeno Združenje pevskih zborov Primorske, pri tretji zbirki pa Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice. Že na prvi pogled nas pri vseh treh zbirkah privlači domiselna oprema Pavleta Medveščka na platnicah, pri kateri je v osebno prepoznavnem sodobnem slogu, uporabljajoč nekakšno geometrijsko množenje motivov iz ljudske arhitekture, uspel ustvariti posebno simboliko. Podobno kot pri predhodnih zbirkah je prof. Mauri uglasbil v glavnem besedila primorskih pesnikov. Natisnjene skladbe so vsebinsko resnega značaja, skladatelj je med njimi uporabil tudi kakšno versko besedilo, temu ustreza je tudi uglasbitev, ki je izrazno poglobljena in nam predvsem približuje osnovno razpoloženje pesniških ali religioznih besedil. Povsem drugačna, vsebinsko in oblikovno okrožena je Maurijeva objava kantate z naslovom *Mesec je vstal*, pri kateri je za besedilo uporabil Gradnikova *Pisma*, ciklus ljubezenske poezije, ki je v celoti izšel leta 1916. Skladba je napisana za ženski zbor in sopran solo s klavirsko spremljavo. Na vsebino opozarja tudi Medveščkov ovitek v rdeči barvi z reprodukcijami slik iz časa resnesan. Tokratni zvezek je za razliko od prejšnjih izšel v samozaložbi.

DALJE

KONCERT OB 50. OBLETNICI GORIŠKEGA ZBORA

PRAZNIK ZBORA LOJZE BRATUŽ

DANIJEL DEVETAK

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice je priredil v četrtek, 13. t.m., v Kulturnem centru Lojze Bratuž slovesen kulturni večer, ki je bil obenem prijeten domač praznik. Tako je obeležil 50-letno prisotnost sestava in še enkrat poudaril njegovo vlogo sredi naših kulturnih prizadevanj na Goriškem.

Iz zakulisja se je v začetku slišala znana mila melodija *Monotono pojo mi kraguljčki*, na poseben način draga vsem pevcem, ki so kdajkoli peli v zboru Bratuž, nakar je skupina stopila na oder in pod vodstvom Bogdana Kralja predstavila bogat izbor skladb primorskih skladateljev. Najprej je zadonela nežna *Ave Maria* Danila Fajglja; za njo je zbor zapel skladbo *Veter Ubalda*

Vrabca in *Pesem Gorici* mladega skladatelja in pevca Patricka Quaggiata na besedilo Janeza Povšeta; še enkrat smo izkusili, da ima ta skladba prepričljivo umetniško vrednost.

Pred mikrofonom je nato stopil predsednik zbora Marko Terčič. Podčrtal je, da je koncert želel biti skromna odločitev vsem, ki so skozi več desetletij omogočili, da je zbor dočakal ta dan. Zbor Bratuž je namreč last celotnega goriškega prostora, vseh, ki so pomagali pri rasti v zdravem slovenskem duhu. Zato, je še rekel Terčič, imamo mi danes moralno dolžnost vztrajati in kakovost skupine še izboljšati. Zahvalil se je prof. Vereni Koršič Zorn, ki je za to priložnost uredila bogato publikacijo, in Zvezi slovenske katoliške prosvete ter Združenju cerkvenih pevskih

FOTO RUMBACA

PRIZNANJE SSG

PREDSTAVITEV V GORICI

ZLATA PALIČICA ZGODBI O MAČKU, KI JE NAUČIL GALEBKO LETETI

Zadnji teden v novembru je v Kulturnem domu Španski borci v Ljubljani potekal deveti mednarodni festival otroških predstav *Zlata paličica*, ki se je končal v nedeljo, 2. decembra, s slavnostno podelitvijo nagrad. Med enajstimi predstavljenimi gledališkimi deli za otroke je strokovna žirija, ki so jo sestavljali Ljubivoje Rašumović, Nika Sommeregger, Vlasto Dedović, Dubrovko Torjanac, Slavko Pezdir, soglasno nagradila z zlato paličico za najboljšo uprizoritev v celoti predstavo *Zgodba o mačku, ki je naučil galebko leteti* Luisa Sepulveda, v režiji Marka Sosiča in produkciji Slovenskega stalnega gledališča Trst.

Žirija je s svojo presojo pač potrdila to, kar smo mali, predvsem pa odrasli gledalci takoj zaznali in izredno pozitivno ocenili: izjemno aktualna vsebina z naravovarstveno tematiko je postavljena na oder tako, da se polno oglašajo njena močna sporočilnost v pronicljivem in rahločutno zamišljenem režisorskem vodenju Marka Sosiča, ki je vsoto težo pripovedi o nesebičnem in iskrenem prijateljstvu "naložil" enemu samemu igralcu-izpovedovalcu, imenitnemu Janku Petrovcu. Le-ta s svojim vrhunskim izvajanjem zaigra nič koliko nadrobno izoblikovanih likov, v katere se z bliskovito naglico čudovito preobraža, tako da jasno živijo pred gledalci in so takoj prepoznavni v vseh svojih značajskih odtenkih. Prav zaradi tega se je žirija odločila podeliti zlato paličico za veliko moško vlogo Petrovcu.

Za to res utemeljeno dvojno zlato priznanje na mednarodnem festivalu v Ljubljani naj grejo iskrene čestitke Petrovcu, ki ga poznamo kot zavzetega interpreta v marsikateri posrečeni gledališki stvaritvi, pa tudi kot privlačnega radijskega jutranjega pripovedovalca pravljic in dogodivščin iz niza *Očetovstvo malo drugače* Jurija Paljka; režiserju Sosiču, ki nas je že večkrat presenetil z izvrstnimi, pretanjeno spletenimi režijskimi zamislimi, in ne nazadnje našemu edinemu zamejskemu profesionalnemu gledališkemu ansamblu, Slovenskemu stalnemu gledališču, ki nam je v vseh teh letih podarilo nič koliko nepozabnih trenutkov, prežetih s čistim umetniškim užitkom, katerega ne smemo in ne moremo zasenčiti redke neposrečene repertoarne izbire.

IK

VEČER KOCJANČIČEVE POEZIJE

Letos so v Kopru izšle v ponatisu *Šavriške pesmi* Alojza Kocjančiča, pesnika slovenske Istre. Društvo Ars jim je posvetilo večer v Kulturnem centru Lojze Bratuž preteklega 12. decembra. Na njem sta o Kocjančiču spregovorili g. Alojzija Zavrnik in prof. Ines Cergol Bavčar, iz njegovih pesmi pa je bral igralec Alojz Milič. Goste iz Istre je na začetku pozdravila prof. Lučana Budal in kot prvo točko napovedala nastop skupine, ki izvaja na ljudskih glasbilih staro istrsko glasbo. Gre za člane družine Batista, ki jo v skupini predstavljajo tri generacije. Eno od dragocenih glasbil je po opisu svoje

babice izdelal ded, vodja ansambla. Zlahtno igranje, obogateno s petjem mlade Metke, je prisotne prevzelo in navdušilo. Nastop znane in že uveljavljene skupine je bil nadvse posrečen uvod v Kocjančičev pesniški svet.

Duhovnik, pesnik in prosvetni delavec Alojz Kocjančič (1913-1991) iz Kube je študiral v malem semenišču in v bogoslovju v Gorici, dušnopastirsko službo je opravljal po številnih istrskih krajih. Pesniti je začel že kot študent. V *Šavriških pesmih* je v *Mottu* zapisal: Kar sem, si, Istra, ti mi dala, / pečat si užgala za vse dni. Vsebinsko njegovega pesnjenja nakazuje tudi verz iz pesmi

Istra-mati: Ljudi opeval bom, vode in skale. Verz je pozneje uporabil kot naslov za svojo prozno zbirko. O Kocjančiču "duhovniku in svečeniku besede", "začetniku in utemeljitelju slovenske poezije v naši Istri" je Tone Pavček v spremni besedi k ponatisu *Šavriških pesmi* zapisal, da stoji sredi Istre "ves tak, kot je istrska zemlja sama: skromen in kamnat, zamaknjen vase, s pogledom k zvezdam in navznoter v dušo stvari".

Nekaj let pred smrtjo je bil pesnik gost Slovenskega katoliškega prosvetnega društva v Gorici. Na večeru v Cololinovi dvorani v bogoslovnem semenišču je prof. Marija Češcut predstavila njegovo pesniško zbirko *Brumbole* (1988). Poslušalci so ga ohranili v najlepšem spominu. Tako tudi ob letošnji deseti obletnici njegove smrti, ko je spet prišel med nas s svojo bogato duhovnostjo in globokim pesniškim sporočilom.

LB

SCGV EMIL KOMEL / TRETJE SREČANJE Z GLASBO 2001-02

GORIŠKI GLASBENIKI ZA MLADINO

JOŽE ŠTUCIN

V okviru prireditve *Srečanja z glasbo*, smo v soboto, 15. decembra, prisostvovali nadvse zanimivemu koncertu učencev in dijakov Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice. Velika dvorana KC Lojze Bratuž je bila polna do zadnjega kotička, kako tudi ne bi bila, saj se je predstavil najmlajši del goriške skupnosti in pred občinstvo "razgrnil" delček svojih poustvarjalnih spretnosti. Vsak tak nastop je po svoje praznik, pa tudi trenutek prijetnega spoznanja, da mladi rodovi še vedno vztrajajo na poti, ki so jo že pred davnimi časi zastavili njihovi predniki.

Glasba je gotovo eden od ključnih segmentov ohranjanja narodne samostnosti, nekakšna "nevtralna" substanca, ki ji nihče ne more "ubežati", saj brez predsodkov in spontano navezuje sosedom v okolju, kjer se poraja. Glasba predvsem ne pozna notranjih meja, zato se pogosto najlažje odpre v prostor, kjer se potem prične njena zmagovita pot zbliževanja različnosti in skupnega sodelovanja drugačnosti. V tem kozmopolitskem duhu se je zgodilo tudi tretje glasbeno srečanje, ki je, to lahko zapišemo, lepo zaokrožilo niz prireditvev ob dveh velikih obletnicah v Gorici. Spomnimo se, da je prav leto 2001 leto, ko mineva natanko tisoč let od najstarejše poznane omembe Gorice in Solkana, drugi mejnik pa je stoletnica Pevskega in glasbenega društva, ki velja za eno najstarejših ustanov glasbenega šolstva na Sloven-

FOTO RUMBACA

skem. Razlogov za slavo je skratka dovolj, še najbolj pa razveseljuje dejstvo, da se temu praznovanju pridružujejo tudi prijatelji iz drugih narodnostnih skupnosti. Dokaz za to je priložnostni izid publikacije, petega zvezka zbirke *Mlade note*, v kateri se umetniško srečujejo najrazličnejši glasbeniki, ki pišejo za mladino. Nekateri le za to priložnost, drugi pa pogosteje ali celo redno. Urednik zbirke Silvan Kerševan je na prireditvi poudaril, da najnovejši zvezek prinaša pisan izbor skladb ustvarjalcev, ki so po rojstvu ali z delovanjem povezani z goriškim prostorom. Prav je, da jih vsaj naštejemo, saj njihovo delo presega običajne okvire skladateljske dejavnosti; skladbe imajo brez dvoma močan povezovalni naboj, globok notranji pomen, ki ga bodo začutili tudi mladi glasbeniki, katerim so v prvi vrsti namenjene. Izbor je resnično pisan, tako slogovno,

vsebinsko in izrazno, kot tudi generacijsko. Svoje umetnine so za zbirko prispevali Andrej Bratuž, Damijana Čevdek Jug, Giulio Chianetti, Zorko Harej, Stanko Jeričijo, Silvan Kerševan, Ciril Kren, Hilarij Lavrenčič, Lucija Lavrenčič Terpin, Luigino Pistore, Patrick Quaggiato, Dimitrij Rejc, Mirko Rener, Cecilia Seghizzi Campolieti, Antonio (Boris) Stacul, Caterina (Ketty) Tabai Leban, Boris Vodopivec in Mirko Vukсанović. Sama zbirka je razdeljena na tri sklope. V prvem so skladbe za solistične instrumente, v drugem skladbe za skupinsko igro, v tretjem pa pesmi za otroški oziroma mladinski pevski zbor z instrumentalno spremljavo. O "uporabnosti" posameznih partitur bo seveda presojal čas, povejmo le, da so vse namenjene popestritvi pouka in pozitivitvi koncertnih programov. Kolikor smo lahko slišali ob tej priložnosti, bodo izvedbe pogoste. Vsa izvajajo

zborev za podporo pri njenem izidu, pa še vsem pevcem, dirigentu in Anki Černic, ki je poskrbela za smotno povezavo večera.

V drugem delu sporeda smo slišali tri lepe pesmi Brede Šček, nato Kogojev priredbo ljudske *Stoji, stoji mi polje*, *Venite rož'ce moje* Mirka Fileja (prvega zborovodje), pri kateri je s svojim ljubkim in toplim glasom zablestela sopranistka Nadja Cotič. Učinkovita je bila tudi priredba ljudske *Ne hodi ti, k meni ponoči* Stanka Jeričija, dolgoletnega dirigenta, ki nosi posebne zasluge za to, da je bil zbor Bratuž v več kot 30 letih pod njegovo taktirko pravi nositelj pevske kulture na Goriškem. Spomin na ta čas je močan še danes, saj je skupina med prvimi v naših krajih segala po zahtevni polifoniji in ljudski ter umetni sodobni glasbeni literaturi. Za vse to je Jeričijo na jubilejnim večeru prejel kot zborovodja, ki je na poseben način "izklesal" obraz zbora Bratuž, posebno priznanje. Slišali smo tudi tri istrske ljudske Alda Kumarja, na koncu pa še dve Merkujevi rezijanski. Pred tema dvema je dr. Damjan Paulin v imenu Sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti podelil pevcem bronaste, srebrne in zlate Gallusove značke, odlikovanje za zvestobo zborovskemu petju. Zlato značko (za več kot 25 let udejstvovanja v zboru) so prejeli Niko Klanjšček, Marilka Koršič, Marko Terčič in Franka Žgavec. Sklad RS je ob visoki obletnici podelil zboru Bratuž tudi jubilejno priznanje Republike Slovenije.

Večer se je nadaljeval s pozdravi. Pisno voščilo je poslal pokrajinski odbornik za kulturo Francesco Marangon, prav tako Drago Štoka in ZCPZ iz Trsta. Pevcem na oderu in vsem nekdanjim pevcem, ki so sedeli v dvorani, so čestitali predstavniki mešanega zbora Rupa-Peč, moškega zbora Mirko Filej in zbora Sedej iz Števerjana. Čestital jim je tudi predsednik ZSKP Damjan Paulin, na koncu pa sta pevcem iz srca voščila še prof. Lojzka in prof. Andrej Bratuž, ki sta zboru poklonila očetovo sliko.

9

ČETRTEK,
20. DECEMBER
2001

voščijo vam

COPERNICO S.I.M. S.p.A.

finančni svetovalec Ivan Gruden

vošči vesel Božič in srečno Novo leto 2002

34100 TRST - Ulica Roma 28, tel. 040 660001

TAc s.a.s.Gruden Matej in C.
GRADBENI MATERIAL

Ob Božiču in Novem letu vse dobro in lepo!

SESJAN, 27/a, tel. 040 299259

KMEČKI TURIZEM**GRUDEN ŽBOGAR**

vošči mir Božji in veliko sreče v letu 2002.

SAMATORCA 47, Zgonik, tel. 040 229191

**CVETLIČARNA
ELENA**

Elene Prašelj

IZBRANO CVETJE
ZA VSE PRILIKOVOSTI

34133 TRST, Ul. Carducci 2

BAR POKER

Kristjana Cibica

OB BOŽIČNIH
PRAZNIKI VOŠČI
IN ŽELI VSE DOBRO

TRST - Ul. F. Severo 5

ŽELEZNINA IN
DROGERIJA**TERČON**vošči srečen Božič
in Novo leto

SESJAN, 27/A, tel. 040 299220

TRGOVINA Z DROBNIM
BLAGOM**TERČON KATJA**

vošči srečen Božič!

34019 SESJAN, 44

Malalan
OTTICA OPTIKAželi vesele
božične praznike
in srečno
Novo leto 2002

OPČINE - Narodna ul. 47, tel. 040 213957

SLAŠČIČARNA

Saint Honore'parfait, mousse in hladne torte,
čokoladni izdelki vseh vrst,
nepremagljive skušnjave v vseh letnih časih
ZAPRTO OB NEDELJAH POPOLDNE IN PONEDELJKIH
OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 040 213055**JAZBEC**

Pekarna - slaščičarna

NABREŽINA 98, tel. 040 200174

BOŽIČNO VOŠČILO TRŽAŠKEGA ŠKOFA

**KRISTUS PRIŽGE
NOVO UPANJE**

V temini noči velika luč prežene nočno temo: v Betlehemu se Kristus rodi za nas. Božji Sin postane človek in vstopi v mučno zgodovino človeštva, da bi z njim delil tesnobe in pričakovanja, trpljenje in strah in da bi dal odgovor na potrebo po zveličanju. Prav v njegovih dneh se namreč izpolni starodavna obljuba, zacveti pravica in z njo mir.

Danes živimo dneve hude zaskrbljenosti in razburjenja. Od vseh strani se kliče po pravici in slednje ni; prosí se za mir, vojne pa še naprej prišajo uničenje in smrt. Ne moremo ne narediti za svojega trpljenja tolikih žena in mož, ki živijo v zatiranju, ki jim krati svobodo, v ponižanju, ki žali njih dostojanstvo, obsojeni na revščino in odrinjenost, v bojazni, da se razširi sovraštvo in da se uveljavita nasilje in maščevanje.

Kristus je tudi danes tisti, ki prižge novo upanje, da bi se človeštvu nasmehnila nova pomlad v spravi in odpuščanju, v resnici in pravici, v ljubezni in bratstvu.

Kdor Vanj veruje, ne more ne reči vsem, da je mir še in vedno mogoč: znotraj družin, kjer bi utegnili biti nerazumevanje, v družbi, kjer bi drugačnost utegnili biti razlog za

odklanjanje in ne za sprejemanje in srečanje; v svetu, kjer krvavi spori oborožujejo en narod proti drugemu.

Da, mir je mogoč. Vendar nam ne sme biti dovolj, da ga oznanjamo in da prosimo zanj. Vse nas mora obvezovati odgovornost za izgradnjo miru skupaj z vsakim človekom dobre volje.

Vsem Slovencem, ki živijo na tej naši zemlji in ki so mi sestre in bratje v veri, in vsem, ki gojijo misli in težnje po slogi in miru, naj gre moje prisrčno voščilo.

+ EVGEN RAVIGNANI
TRŽAŠKI ŠKOF

V TRŽAŠKI KNJIGARNI

**MOHORJEVKE
V TRSTU**

Letošnja knjižna zbirka Goriške Mohorjeve družbe je doživela tudi lepo obiskano in prisrčno tržaško predstavitev v prostorih Tržaške knjigarnice. Uvodoma je prisotne pozdravil upravnik knjigarnice Igor Starc, zatem pa je knjižni dar, ki ga letos Mohorjeva ponuja Slovencem v Italiji, orisal urednik Marko Tavčar.

O posameznih publikacijah so spregovorili avtorji oz. uredniki. Tako je o koledarju spregovoril njegov urednik dr. Jože Markuža, ki je orisal vsebino knjige in poudaril nekatere točke, pri katerih se koledar še posebej zaustavlja, kot npr. seveda 150-letnica Mohorjeve družbe in 250-letnica goriške nadškofije. Prof. Marija Kacin je spregovorila o zborniku ob 100-letnici rojstva očeta dr. Antona Kacina, pri čemer je še posebej poudarila Kacinovo prizadevanje na področju oživitve slovenskega šolstva na Tržaškem po drugi svetovni vojni. O knjigi Očetovstvo malo drugače je spregovoril avtor Jurij Paljk: gre seveda za izbor tekstov, ki jih je v štirih letih Paljk prispeval za istoimensko oddajo, ki smo jo z užitkom poslušali po valovih Radia Trst A. Kot zadnja je prišla na vrsto knjiga receptov Sonjine slaščice avtoric Sonje Marije Maraž Bednarich in Irene Bedna-

rich, o kateri sta spregovorili ravno gospa Sonja, v odsotnosti Irene pa druga hčerka Kristina Bednarich. Lahko rečemo, da je vzdušje popestrila ravno ta zadnja predstavljena knjiga, saj so prisotni imeli priložnost jo tudi preizkusiti "v praksi", s pokušnjo domačih števerjanskih slaščic in kozarcem verduca.

**BETLEHEMSKA LUČ JE
PRISPELA V TRST**

Betlehemska luč miru, ki jo od leta 1986 prinašajo iz Betlehema na Dunaj, je tudi letos prispela v Trst. Z Dunaja so jo prinesli predstavniki štirih skavtskih organizacij, in sicer Age-sci, Amis, FSN (evropske skavtske zveze) in Slovenske zamejske skavtske organizacije. Slovesen sprejem luči je potekal v soboto, 15. t.m., v cerkvi Novega sv. Antona v Trstu, kjer je bila tudi dvojezična maša v slovensčini in italijanščini, ki jo je daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani (svojo prisotnost je obljubil tudi tržaški župan Roberto Dipiazza, ki pa ga ni bilo). Betlehemska luč je nato začela svoje romanje po Italiji. Člani skavtskih organizacij jo bodo namreč ponesli v 115 italijanskih mest preko štirih poti: po jadranski obali do mesta Lecce v Apuliji, po tirenski obali do sicilske prestolnice Palermo, v Genovo in letos prvič na Sardinijo.

2001
1951

Petdeset let kakovosti

Crem Caffè

Srečno

**POHIŠTVO
pupis®**Vošči vesele praznike
in srečno 2002!SESJAN 59/B, DEVIN, Državna cesta 14,
Devin-Nabrežina, Devin-Nabrežina,
TRST TRST**TURISTIČNA KMETIJA****BAJTA**

družina Škerlj

Vošči vesele praznike!

SALEŽ 108, tel. 040 2296090
ali 040 229331**LIMA SERVICE**Ploščice, oprema za kopalnice in sanitarije
inštalaterstvo. Vse po ugodni ceni!34011 NABREŽINA
Kamnolomi, 63/A,
tel. 040 201216**Pekarna in slaščičarna****Leghissa**Bogata ponudba različnega
kruha in slaščic

Vošči vesele praznike!

SESJAN 41

BARKOVLJE / POČASTITEV LIKA MSGR. MATIJE ŠKABARJA

SPOMIN JE ŠE VEDNO ŽIV

MATJAŽ RUSTJA

Pred 125 leti (20. marca 1876) se je v Barkovljah, v bližini današnje Rumene hiše, rodil msgr. Matija Škabar, neutrudni učitelj vere, ponosa narodne pripadnosti in strpnosti. Potem ko je opravljal službo dušnega pastirja v Rojanu, pri Sv. Jakobu, v Sv. Križu in na Katinari, je štirinajst let vodil domačo župnijo (do leta 1948). Življenjska pot, ki mu je namenila težke čase črnega terorja in dveh svetovnih vojn, ga je leta 1934 spet pripeljala v rojstni kraj, kjer je opravil osnovno šolo in dokazal izredno nadarjenost, da mu je bila pot odprta na gimnazijo v Trst in nato v goriško semenišče. V Gorici je bil pri 23 letih tudi posvečen v duhovnika, novo mašo pa je pel v rodnih Barkovljah. Zaradi izrednih katehetskikh sposobnosti (učil je na Cirilmetodovi šoli), ljubezni do zborovskega petja, dragocenega daru uspešnega dela z mladimi, zaradi pokončne drže Slovencev in neomahljivega oznanjevalca Kristusove besede je bil msgr. Škabar poznan daleč po tržaškem prostoru. Ker poteka letos tudi 35. letnica njegove smrti, je SKD Barkovlje sklenilo primerno počastiti spomin na enega najuglednejših barkovljanskih rojakov, ki je umrl v 90. letu starosti na Montuci leta 1966.

V nedeljo, 21. decembra, je številna publika v domači cerkvi sv. Jerneja dokazala, da sta spoštovanje in priljubljenost

msgr. Škabarja še vedno živa. V dokaz temu gre omeniti tudi odkritje spominske plošče v domačem borovem gozdičku, katero je na pobudo domačinov pred nekaj meseci postavila prejšnja občinska uprava.

Enourni splet glasbe, poezije in petja je dovršeno izluščil tiste lepote življenja, ki so bile msgr. Škabarju najbolj pri srcu. Mlada harfistka Glasbene matice Tadeja Kralj iz razreda prof. Tatjane Donis je z doživeti in brezhibnim izvajanjem

marsikoga prijetno presenetila. Učenci osnovne šole F. S. Finžgar so pod vodstvom učiteljice Novele Carli in ob orgelski spremljavi prof. Andreja Pegana zapeli ljudsko Barčico in tako opomnili, da so bile Barkovlje do nedavnega slovenska ribiška vas. Daljši nastop pa je imel MePZ Igo Gruden iz Nabrežine pod vodstvom Adija Daneva, ki je z velikim odobravanjem občinstva segel v narodno zakladnico in v Grudno vo ter Kogojevo liriko našega

prostora. Idealno se je tako poklonila velikemu možu celotna slovenska pesem, kateri je msgr. Škabar posvečal veliko pozornosti in moči (dolgo let je vodil šentjakovski pevski zbor). Priznana sopranistka Nora Jančič pa je z recitalom nabožnih, narečnih (prijetno verzifikacij) starih večerov ob ognjišču je napisal domačin Aleksander Furlan) in meditativnih poezij dokazala, da je tudi na tem področju doma. Program, ki je ubrano prepletal nastopajoče z dogodki iz življenja msgr. Škabarja, sta povezovala Daša Stanič in Igor Veljak.

IN MEMORIAM

MARIJA LEGIŠA

V petek, 14. decembra, smo se v mavhinjski cerkvi in na pokopališču poslovili od upokojene učiteljice Marije Legiša. Pred dvema mesecema jo je zadela možganska kap in je umrla 7. decembra letos, pred praznikom Brezmadežne, ki jo je pokojna Marija zelo častila. Pokojnica je zagledala luč tega sveta pred 91 leti v znani slovenski družini "pri Kolmanovih" v Mavhinjah. Iz te družine je bil tudi znani slavist in akademik dr. Lino Legiša, ki je bil njen bratranec. Tudi njeni rodni sestrji Olga in Danica sta prav tako bili učiteljici. Tudi sama se je z vsem srcem posvetila temu poklicu. Kot je v pogrebnem nagovoru dejal zgoniški župnik Jože Markuža, je učiteljski po-

klic bil zanjo poslanstvo, da je takoj v povojnem času posredovala slovensko besedo in jezik učencem in učenkam, ki so zadihali v novi državni ureditvi po preteklem fašističnem zatiranju. Tega je pokojnica tudi občutila, ko je skrivaj prebirala knjige Mohorjeve družbe. Prva svetovna vojna je prisilila številno družino, da se je izselila k sorodnikom na Col pri Repentabru, ob požigu vasi v drugi svetovni vojni pa so iskali zatočišče v Sestlanu.

Marija Legiša je svoj poklic opravljala po raznih kraških vaseh in povsod je zapustila zgled požrtvovalne in dobre vzgojiteljice. Skrbela je za lepoto slovenskega jezika in za lepo izrazoslovje. Že od mladosti, pa vse

do starosti, je pela na cerkvenem koru. Redno se je udeleževala bogoslužja in verski prazniki so bili zanjo vedno pravo doživetje. Bila je navezana na Katoliški glas in na Novi glas, z veseljem je sprejemala knjige Goriške Mohorjeve družbe, podpirala je misijone in vrsto dobrotelnih pobud. Župnika Jože Markuža in Josip Caha sta se zahvalila za njeno zgledno krščansko življenje, za njeno evangeljsko pričevanje in dobroto do vseh. Z njo odhaja tudi del vaše zgodovine in nekdane družine, ki je imela pomembno vlogo v življenju vaše skupnosti. Sovasčani, cerkvene pevke in znančice so skupaj s sorodniki pospremili pokojno Marijo Legiša k večnemu počitku na vaško pokopališče v Mavhinjah.

JM

voščijo vam

TRŽAŠKA KNJIGARNA
LIBRERIA TRIESTINA

VAM VOŠČI VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO.
PRIČAKUJEMO VAS Z
BOGATO IZBIRO BOŽIČNIH
OKRASKOV IN
UMETNIŠKIH IZDELKOV.

TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 040 635954, e-mail: tklibris@tin.it

potovalna agencija
AURORAUlica Milano, 20 - 34122 Trst
tel. 040 631300 - 040 630261

11

ČETRTEK,
20. DECEMBRA
2001

ZLATARNA

Jazbec

Elizabeta Jazbec

vošči vsem novim strankam vesel

Božič in srečno Novo leto

OPČINE - Ul. degli Alpini 2 (vogal
Proseške ul.), tel. 040 215188

CVETLIČARNA

Fiori Savina

želi vsem odjemalcem
veselja polne
božične praznike

TRST - Istrska 8/b, tel. 040 763856

POHIŠTVO

Korsic

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancom
v zamejstvu in matični domovini
vesele božične praznike

TRST - Ul. S. Cilino 38, tel. 040 54390

pizzeria RINO

Vošči vsem odjemalcem vesele božične
praznike in srečno novo leto 2002!

PIZZE TUDI ZA KOŠILO IN VEČERJO TER PRIPELJEJO TI PIZZO NA DOM

BOLJUNEC 62, tel. 040 228117

DANEV

praznjenje greznic in
čistilnih naprav, čiščenje
odtočnih kanalov z vodnim
pritiskom, pregledi s tv
kamero, zidarska dela

OPČINE, Dunajska 8,
tel. 040 211336 - 213592,
fax 040 214802Sklad Mitja Čuk in Vzgojno zaposlitveno
središče Mitja Čuk

voščila vsem svojim prijateljem

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 2002!

A. Udovic

TRST, Rusi most 4, tel. 040 632537

ŽELEZNINA TERČON

Vse za hišo in vrt, stroji za domačo
in poklicno uporabo, barve in barvila,
vse za vodne in plinske inštalacije.

ODPRTO OD PONEDELJKA DO PETKA

NABREŽINA 124, tel. - fax 040 200122

MESNICA

LUCJAN PURIČ

vošči srečen Božič
in Novo letoTRST, V.le Miramare 117/1,
tel. 040 410020

malalan

Opčine - Narodna ulica, 28 - Tel. 040211465

VINO s.a.s.

ZALOGA ISTRSKIH, KRAŠKIH IN DOMAČIH VIN

Kurent Tanja

Vošči vsem odjemalcem vesel Božič
in srečno Novo leto

TRST - Vl. Ippodromo 2/2a, tel. 040 396502

il negoziello

tkanine

vošči vesel Božič in srečno Novo leto 2002

TRST - Drevored 20. Septembra 16, tel. 040 370914,
e-mail: ilnegoziello@xnet.it

UNIPOL BANCA

Dr. STOJAN PAHOR

finančni posrednik

♦ VARČEVALNI PROGRAMI ZA KOGARKOLI

♦ INVESTICIJSKI SKLADI

♦ POKOJNINSKI SKLADI

♦ ZAVAROVALNIŠKI SKLADI

♦ UPRAVLJANJE PORTFELJEV VREDNOSTNIH PAPIRJEV

♦ ŽIVLJENJSKA IN VSE DRUGE OBLIKE ZAVAROVANJ

tel. 040 3220283, spahor@xnet.it

TRST - Piazza Venezia 1

internet: http://www.unipolbanca.it

IN MEMORIAM

OBVESTILA

V NEDELJO, 23. decembra, bodo v Domu Jakoba Ukmarja v Škedenju ob 11.30 predstavili knjigo Škedenjska ženska.

BOŽIČNE PRIREDITVE v Nabrežini. V soboto, 22. t.m., bo v prostorih domače osnovne šole ob 11.30 božična prireditev. Na praznik Svetih Treh Kraljev, 6. januarja 2002, pa bo v cerkvi sv. Roka ob 15.30 božični koncert, ki ga bo izvedel zbor Hrast iz Doberdoba pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča.

SLOVENSKO DOBRODELNO društvo v Trstu razpisuje svojo petnajsto študijsko podporo iz sklada Mihael Flajban. Podpora bo znašala 1.500 evrov za prvi letnik in 1.250 evrov za vsako naslednje leto, v kolikor bo dobitnik zadostil pogojem pravilnika. Podpora je namenjena visokošolcem, ki se bodo vpisali na univerzo v akademskem letu 2001/2002. Podrobnejša pojasnila in razpis dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ul. Mazzini 46, prvo nadstropje, tel. 040 631203, ob četrtkih od 16. do 18. ure. Rok zapade 20. decembra 2001.

DAROV

DRUŽINA KORSIČ Anton daruje 1.000.000 lir za raziskave Onkološkega oddelka v Avianu.

ZA JASLICE v bazovski cerkvi: Dragica Stopar 50.000 lir; Vik-

URNI KI BOŽIČNIH MAŠ NA SVETI VEČER

Slovenske maše na sveti večer v Trstu in okolici bodo:

- ob 21. uri: pri Novem sv. Antonu;
- ob 22. uri: na Kontovelu, v Rojanu, pri Sv. Vincenciju in v Škedenju;
- ob 22.15: pri Sv. Jakobu;
- ob 24. uri: v stari cerkvi pri Sv. Ivanu in v okoliških župnijah.

Tržaška radijska postaja Radio Trst A bo letos prenašala polnočno iz župnijske cerkve v Bazovici.

tor in Norma Stopar 50.000 lir.

ZACERKEV na Padričah: ob obletnici smrti pok. Angela Kralja daruje domača družina 50.000 lir; v spomin na pok. Angela Kralja daruje Karmen Belli 50.000 lir.

MARIJA IN Slavko Emili darujeta za cerkev v Sv. Križu 30.000 lir v spomin na pok. strica Josipa Verginello.

ZASLOVENSKO Karitas: namesto cvetja na grob pok. Ivanke Simoneta darujeta Vojko in Adam Simoneta z družinama 100.000 lir.

ZA CERKEV v Mavhinjah: v spomin na Marijo Legiša daruje družina Legiša, Mavhinje 15, 300.000 lir; v isti namen darujejo N.N. 100.000 lir, Ema Urdih 50.000 lir ter Nadja in Aleš Pertot 100.000 lir.

ZA CERKEV v Ricmanjih: Marčeta Vatovac, Ricmanje, v spomin na pokojnega sina Sergija 100.000 lir; družina Kozina, Domjo, v spomin na pok. očeta Albina 200.000 lir; Bernarda Kuret, Ricmanje, v spomin na svoje pokojne 50.000 lir.

SOŽALJA

Globoko prizadeti ob smrti dragega prijatelja in peva

GREGORJA PERTOTA

izrekamo ženi Rožici, hčerkama Martini in Saški, sinu Niku in vnučkom ter vsem ostalim sorodnikom občuteno sožalje!

FANTJE IZPOD GRMADE IN OPZ LADJICA

Ob boleči izgubi **GREGORJA PERTOTA** izreka župnijska skupnost iz Nabrežine iskreno sožalje ženi Rožici, otrokom Martini, Saški in Niku ter vsem ostalim svojcem in sorodnikom.

Izrazom sožalja se pridružuje tudi Novi glas.

ZAHVALE

ZNAMKE VSEH VRST IN ODBLJENE TELEFONSKE KARTICE! Dragi prijatelji misijonov, iskrena zahvala za vse znamke in telefonske kartice, ki sem jih prejel v letu za njihove potrebe. Še vedno se ta akcija nadaljuje, zato se še enkrat toplo priporočam vsem tistim, ki bi radi na ta način pomagali našim skrbnim misijonarjem. Ob tej priložnosti želim vsem blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 2002! Franc Saksida, ul. Biasotto 125, 34142 TRST - ITALIJA

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca se zahvaljuje vsem dobrotnikom in skupno s Klubom prijateljstva želi vsem bralcem blagoslovljen Božič in veliko sreče v novem letu 2002!

BOŽIČ NA PROSEKU

Po polnočnici bo slavje pred cerkvijo. Sodeluje godbeno društvo Prosek. Na Božič bo slovesna sv. maša ob 10.30 uri. Dne 6. januarja ob 18. uri bo orgelski koncert. Prostovoljni prispevki.

UMRL JE GREGOR PERTOT

Kdor se je ob koncu minule sezone udeležil koncerta Fantov izpod Grmade na borjaču pri Terčonovih v Slivnem in je poslušal pesmi, kot sta Kernjakovi Katra in Mojce, ali Gašperšičevo priredbo Pesmi od rojstva in na koncu Logarjevo Silvijo, je mogoče zaslužil, da solist, odlični drugi tenorist Gregor Pertot, ni tako zveneče bleščeč, kot je bil sicer. Razen redkih prisotnih pa ni nihče vedel, da bo že naslednji teden začel svojo kalvarijo, zdravljenje bolezni težko izrekljivega imena, ki ga je starega 69 let v soboto, 15. decembra, pobrala iz srede svojih najdražjih.

Umril je na svojem domu v Nabrežini, kjer se je rodil avgusta leta 1932 v znani družini organista in narodnega delavca Adolfa Pertota. Gregor je spadal k prvi povojni generaciji dijakov slovenske klasične gimnazije v Trstu in prav v razredu je prof. Jože Peterlin v njem videl skrite talente igralca. Velikokrat je pripovedoval, koliko se je pokojni profesor z njim

ko pozornostjo, a ne le s prizadetostjo človeka, ki je radiu posvetil svojo delovno dobo, ampak s čustvom zaljubljenca, ki skuša z razumom sprejeti stanje in dogajanje, a ne more razumeti odnosa, ki ni več tak, kot ga je sam poznal in delil s sodelavci in prijatelji.

Gregor Pertot je bil človek, ki je bil rad v družbi in je tudi rad sodeloval in pomagal pri raznih gledaliških in kulturnih prireditvah. V mladih letih je pri Slovenskem odru igral na Repentabru in na številnih drugih odrih, zlasti na Tržaškem in Goriskem. Pel je pri nabrežinskem mešanem zboru Avgust Tance in se aktivno vključil najprej v delovanje Slovenske demokratske zveze in nato Slovenske skupnosti. Vedno je bil tudi na razpolago domačim in bližnjim društvom za napovedovanje ali recitiranje. Zlasti po upokojitvi leta 1992 se je z vso vnemo in velikim navdušenjem vključil v delovanje moškega zbora Fantje izpod Grmade iz Devina in v teh letih večkrat nastopil v interpretacijsko in pevsko do delanih solističnih vlogah.

Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo pogrešali kot suverena napovedovalca, navdušenega gledališkega igralca in peva, načelnega in premočnega narodnjaka in demokrata, predvsem pa nenadomestljivega prijatelja, ki mu ni bilo težko žrtvovati svoj čas in številne darove za obče dobro.

Ženi Rožici, hčerkama Martini in Saški, sinu Niku in vnučkom ter ostalim sorodnikom izrekata tudi uredništvo in uprava Novega glasa globoko občuteno sožalje!

MT

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

VEČER V BESEDI IN PESMI OB 80-LETNICI DR. ZORKA HAREJA

v soboto, 22. decembra, ob 20. uri v Marijinem domu v ulici Risorta 3 v Trstu.

Tradicionalna

BOŽIČNA RAZSTAVA V NABREŽINI

bo od 25. decembra 2001 do 6. januarja 2002 v župnijski dvorani

Novi izdelki in motivi so delo šolske mladine in odraslih. Ob tej priložnosti bo na ogled tudi razstava slik mladega umetnika Ivana Žerjale. Razstava bo odprta vsak dan od 15. do 18. ure razen v četrtkih in petkih. Vabljeni vsi!

OTROŠKI ZBOR LADJICA IN MOŠKI ZBOR FANTJE IZPOD GRMADE

vabita na

KONCERT BOŽIČNIH PESMI,

v župno cerkev v Štivanu na Štefanovo, 26. decembra, ob 17. uri.

Sodelovali bodo tudi gojenci devinske podružnice glasbene šole Emil Komel.

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE V TRSTU

ob obletnici učlovečenja Božjega Sina

ŽELI VSEM SVOJIM ROJAKOM

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN

VSE DOBRO V NOvem LETU 2002

ter vabi vse vernike k skupnemu obhajanju božične skrivnosti, ki bo v cerkvi Novega sv. Antona v sredo, 26. decembra, ob 16. uri. Vodil bo koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak.

ZLATARNA

Boato - Jazbec

želi vsem strankam vesel Božič

TRST, ul. Mazzini 51/a

GOSTILNA
Sardoč

vošči gostom in prijateljem vesele božične praznike in srečno Novo leto 2002

PREČNIK 1/B, tel. 040 200871

AVTOMOBILSKI SERVIS SESLJAN

lastnika Švara & Masten

voščita vsem klientom srečno novo leto

Pokrajinska cesta SESLJAN-NABREŽINA
zraven veletrgovine CONAD
tel. 040 299768, fax 040 291480

Slaščičarna in pekarna

JERIAN

želi vsem odjemalcem srečno Novo leto 2002

TRST, Istrska ul. 16, tel. 040 638446

MESEČNA KONFERENCA V NABREŽINI

KATOLIŠKA IN DRUGE VERE

Tokrat, 12. t.m., je bil gost nabrežinske župnije psiholog in proseški župnik dr. Jože Špeh. Kot velik poznavalec religij in filozofije je predaval o različnih verstvih, zlasti orientalskih (budizem, hinduizem, taoizem ...) in seveda o islamu. Podčrtal je odnos, ki ga mora kristjan imeti do drugih ver: biti mora do njih tolerant in jih spoštovati, kot nam narekuje naša pokoncilna Cerkev. Kot pravi kristjani pa moramo najti pravilno ravnanje tako do samega sebe kot do našega bližnjega, katerega moramo razumeti in sprejeti

v njegovi celovitosti. Ravno zapoved o ljubezni - oz. sprejetju - bližnjega je namreč skupna vsem religijam. Ob koncu je dr. Špeh izrazil pripravljenost, da ponovno predava o orientalskih religijah in da ob tem prikaže tudi filmske in fotografske posnetke, ki jih je sam opravil na številnih potovanjih po Indiji, Tibetu in Tajski.

Res zanimivemu, čeprav ne-lahkemu predavanju, je sledila že običajna družabnost, s katero nas vsakič počasti domači župnik Bogomil Breclj.

NK

Skerlavaj
Draguljarna

Vošči vsem vesel Božič in srečno Novo leto

TRST - Ul. Battisti 2, tel. 040 7606012

GORIŠKA KRONIKA

ŽIVAHEN KONEC TEDNA V ŠTANDREŽU

KOLEDOVANJE, ABONMAJSKA
PREDSTAVA IN PRAZNIK MIRU

IVA KORŠIČ

V Štandrežu je prejšnji konec tedna potekel v gledališko prazničen vzdušju. V petek, 14. t.m., dopoldne so šolarji v spremstvu učiteljic kot nekdanji koledniki obredili vso vas in obiskali starejše vaščane.

V soboto, 15. t.m., je bila v župnijski dvorani A. Gregorčič predzadnja predstava prvega zamejskega abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2001. V programskem lističu napovedana predstava skupine KPD Franc Zgonik iz Brnika je izpadla zaradi nepredvidenih težav, zato sta na njeno mesto vskočila Strašna Jožeta iz Šmartnega ob Paki pri Celju z enodejanko *Prihranjeni dolar* ameriškega avtorja Seana O'Caseya v dramatisaciji Jana Wericha, prevodu Drage Rogljeve in lastni režiji. Iz uvodnih besed člana PD Štandrež Božidarja Tabaja so gledalci - tokrat sta njihovo število zdesetkalo mrz in burja - zvedeli, da Jože Robida in Jože Krajnc že nad deset let uspešno tvorita nerazdružljiv par ne samo v gledališču, pač pa tudi na ljubljanski televiziji. Mnogo sta gostovala po Sloveniji, Avstriji, Švici, v deželah nekdanje Jugoslavije in še marsikje. Ob koncu predstave sta še sama z veliko mero avtoritativnosti spregovorila o sebi in svojih poklicih - eden je kirurg, drugi novinar. V izvedbi odrsko vse prej kot lahke, čeprav vse-

FOTO BUMBACA

binsko preproste enodejanke, prežete s tipično ameriškim humorjem, sta se izkazala kot odlična komika, še posebno v začetku, ko sta s pristno obrazno in telesno mimiko večje odigrala negovorjeni del. Končni aplavz je dovolj zgovorno pokazal, da je publika dobro sprejela njune komične trike.

Zadnja abonmajska ponudba bo v nedeljo, 13. januarja 2002, popoldne, ko bo domača ljubiteljska skupina ponudila v pogled svoj zadnji gledališki trud, ki bo v letošnji sezoni res nekaj posebnega, saj bodo štandreški igralci po dolgih letih nastopili z resnim besedilom, in sicer dramo Franceta Bevka *Kaplan Martin Čedermac* v režiji Emila Aberška.

V nedeljo, 16. t.m., popoldan pa je v župnijski cerkvi sv. Andreja že zavela topla božična sapica na Prazniku miru, ki so ga tudi letos priredili štandreški rajonski svet, obe vaški kulturni društvi in domače šport-

ne skupine, podprli pa Zadruga banka Doberdob in Sovodnje in štandreški podjetniki. Občina Nova Gorica je podarila smreki, ki krasita vaški trg.

Pred glavni oltar so najprej stopili učenci OŠ F. Erjavca. Še preden so zapeli pet skladbic - eno so tudi zaigrali na flavte - o božični skrivnosti in o lepoti zimskega časa ter gladko podali prav toliko pesmic, katerih glavno sporočilo sta bila mir in ljubezen, sta spregovorila predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak in g. župnik Karlo Bolčina. Misli obeh so se spletale okrog želje, da bi bratstvo kot trden most prevladalo nad vsem hudim, ki ogroža naš mali prostor ter ves svet. Za štandreškimi učenci so bili na vrsti njihovi vrstniki iz OŠ Ivan Rob iz Vrtojbe, ki so svoj nastop oblikovali z nabožnimi in posvetnimi motivi ter recitacijami. Ko so se mladi gostje poslovili, sta domača zbor MePZ Župančič pod vodstvom Anastazije Purič in MePZ

Štandrež pod taktirko Davida Bandellija zapela vsak po tri božične pesmi. Prirčno srečanje je po voščilih Marjana Breščaka, ki je obenem pozdravil prisotno predstavnico UNICEFa, sklenila skupna pesem, nepogrešljiva *Sveta noč*, brez katere si ne moremo zamisljati božične noči. Udeleženci lepega srečanja so se zadržali na družabnosti pred cerkvijo.

ŠTANDREŠKI IGRALCI
V SLOVENIJI

Izredna decembrska zaposlenost štandreških ljubiteljskih igralcev je dosegla višek 14. t.m., ko so Majda Zavadlav, Božidar Tabaj in Marko Brajnik z zmeraj prisotnimi zakulisnimi pomočniki imeli kar dva nastopa z veselo enodejanko *Čudna bolezen*; prvega popoldne v novogoriški šoli F. Erjavca pred žensko publiko, drugega pa zvečer v Komnu v gostilni pred kakimi 180 dietetiki, ki jih je spravila v dobro voljo preprosta, z domačim, neposrednim humorjem prežeta veseloigra.

ŠTEVERJANCI PRI ROJAKIH
V CEROVEM

Pomlajena dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana je v nedeljo, 9. t.m., ob vaškem prazniku pozabavala Brice v Cerovem s kratko veseloigro *Fra- na Govekarja Dobrodošli! Kdaj pojedete domu?*, ki je v režiji E. Aberška doživela premiero v letošnji pozni pomladi. Občinstvo je napolnilo domači kulturni dom in prirčno pozdravilo števerjanske ljubiteljske igralce. V cerkvi prijazne briške vasice je isti dan gostoval tudi števerjanski mešani zbor.

voščijo vam

hudin

TISKARNA

GORICA

Ul. Gregorčič 23

tel. 0481 522907

fax 0481 524447

KATOLIŠKA KNJIGARNA

- knjige in revije
- vse za šolo in pisarno
- razne vrste papirja
- sakralni predmeti, sveče
- darila
- plošče, kasete
- igračke

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

Draguljarna - urarna - zlatarna

VIRGILIO BRATINA s.n.c

dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost, strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.

Vesel Božič in srečno Novo leto 2002!

TRŽIČ, Corso del Popolo 28, tel. 0481 410674

Urarna - zlatarna

Od leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

Šuligoj

GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 0481 535657

Kmetija

BOGDAN CIGLIČ

ŠTEVERJAN, Klanec 1,
tel. 0481 884264

HUMAR

IZBRANA BRIŠKA VINA

kmetija HUMAR
Marcello in Marino s.s.ŠTEVERJAN, Valerišče 2,
tel. in fax 0481 884094TUŠ
DAMBER Market

želi blagoslovljene praznike!

5000 NOVA GORICA, Vinka Vodopivca 24, tel. 00386 5 3331147,
fax 00386 5 3021850, e-mail: info@dambermarket-vf.si

KONFEKCIJE

DARIA PODVERŠIČ

vošči vsem cenjenim odjemalcem vesel Božič
in srečno Novo leto

GORICA - Ul. Seminario 10, tel. 0481 533592

BAR
PRINCIPEVošči vesel Božič in
srečno Novo leto

GORICA - Corso Verdi 1

Bar
Piazzuttaželi svojim klientom
vesele praznike!

GORICA, Trg Tommasco 26

JESTVINE

SEMOLIČ
SILVANOGORICA - Raštel 49
tel. 0481 81113

Semolič Silvano

GORICA - Ul. Kugy 28,
pri mejnem prehodu
Rožna dolina
tel. 0481 550589

TRGOVINA JESTVIN

Maraž
ŠkarabotGORICA - Placuta 13
Tel. 0481 531777

Pekarna - Slaščičarna

Viatori

GORICA - tel. 0481 520905

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA GORIZIANA S.N.C.

GRAFICA
GORIZIANA

GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 0481 22116 - fax 0481 22079

VSE ZA ŠPORT
Raštel 19, tel. 0481 531884

Raštel 12, tel. 0481 532458

OBUTVE
KOSIČ
GORICAVALLEVERDE, GEOX, E. PASSERI,
STONEFLY, M. OSVALDO, ZECCHINO
D'ORO, E'CLAT, F.LLI ROSSETTI, FABI,
IXOS, LOGAN, CHICCO, MEFISTOOBUTVE
Raštel 7,
te. 0481 535162K2
Ul. Oberdan 7,
tel. 0481 535520
OBUTVE ZA OTROKE
Raštel 8,
tel. 0481 33465VELIKA IZBIRA • KAKOVOST • PROFESIONALNOST
• PRIJAZNOST • MODA • UGODNE CENE

GORICA KOSIČ GORICA

ERRE TRE

Romanut Maurizio

OPRAVLJAMO VSA ZIDARSKA DELA Z LASTNIMI STROJI

SOVODNJE OB SOČI - Ul. N. Sauro 2/G, tel. 0336 526199

Specializirana veletrgovina
... z odličnimi mesečnimi
ponudbami.
Velika izbira
biološke hrane.
Pričakujemo vas
v Mošu pri Gorici!

OB PONEDELJKIH ODPRTO DOPOLDNE

DESPAR

KOMAUJI S.r.l.

VOŠČI VSEM KLIENTOM VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO 2002

GORICA, Ul. Don Bosco 169, tel. 0481 533093

DESPAR

13

ČETRTEK,
20. DECEMBRA
2001

OB 50 - LETNICI OBNOVITVE ŠTEVERJANSKE OBČINSKE UPRAVE

ŠTEVERJAN SKOZI ČAS

MARJAN DRUFOVKA

Števerjan je bil in je še vedno pretežno kmečka vas. Na začetku tega stoletja in prej, v letih pomanjkanja, hude gospodarske in ekonomske krize, so prav preprosti ljudje, od katerih je bila večina kolonov, in kmetje - garaži zagrabil situacijo v roke in sami začrtali usodo lastne vasi. Družilo jih je skromno, a dostojno in pošteno življenje, hrepenenje po boljših časih, navezanost na lasten dom in zemljo ter močna narodna zavest. Vse to jim je pomagalo, da so se osamosvojili in sedaj živijo na svoji zemlji.

Za prvega župana nove, upravno moderne števerjanske občine je bil izvoljen v sredi 18. stoletja baron Viljem Tacco, sledili so mu Anton Knez, Anton Klanjšček, Anton Lenardič, Konrad Fabris, Jožef Klanjšček, Karel Princič in upravitelj Ladislav Likar, Luigi Soliani, Oton Formentini ter podesta' Alfredo Fuertes do ukinitve jeseni l. 1927. Fasistična vlada je tako Števerjanu odvzela občinsko samostojnost in ga priključila občini Šmartno-Kojsko. Po priključitvi k Italiji l. 1947 je bil Števerjan dodeljen občini Koprivno. Tako so Bricev najprej županovali koprivniški župan Rodolfo Miani, nato pa prefektura komisarja Umberto Castagnoli in Hubert Baum.

Za ponovno vzpostavitev občinske samostojnosti sta si že hitro po razmejitvi prizadevali še zlasti Slovenska demokratska zveza in Demokratična fronta Slovencev, ki sta takrat zastopali veliko večino slovenskega prebivalstva na Goriškem. H goriškemu prefektu so zahajale razne vaše delegacije z zahtevo po vzpostavitvi prejšnjih občin.

Prizadevanja za obnovo občin so trajala nekaj let. Stvar se je končno rešila, pa čeprav ne za vse. Iz goriške občine niso izvele nobenega kraja. V italijanskem uradnem listu je bil 31. januarja 1951 objavljen zakon št. 17 z dne 3. januarja 1951 o novi občinski ureditvi v goriški pokrajini. Podpisali so ga predsednik republike Luigi Einaudi, predsednik vlade Alcide De Gasperi, notranji minister Mario Scelba in pravosodni minister Antonio Segni. V prvi točki zakona piše, da se obnavlja občina Števerjan. Sestavljali jo bodo zaselki Ščedno, Klanec, Valerišče in

FOTO BUMBACA

Jazbine. V naslednjih točkah omenja ostale občine na Goriškem.

Po obnovitvi števerjanske občine do prvih volitev, ki so bile razpisane 10. junija 1951, je bil imenovan za komisarja trgovcev Sovenca v Števerjanu, Rudolf Maraž. Slednji se je pridružil ustanovljeni Kmečko delavski zvezi (KDZ), kandidiral na tej listi na prvih občinskih upravnih volitvah in postal prvi svobodni števerjanski župan. Sledili so mu Ivan Ciglič, Hermenegild Podveršič, Stanislav Klanjšček, Ivan Humar in Hadrijan Corsi, ki županuje še danes.

Na tretjo adventno nedeljo, 16. 12., so se Števerjanci primerljivo spomnili 50. letnice obnove upravne samostojnosti števerjanske občine. Zjutraj, ob 10. uri, so se zbrali pri sv. maši zadušnici v cerkvi sv. Florijana mučenca, kjer so se pobožno spomnili občinskih mož, županov, odbornikov, svetovalcev, uslužbencev in vseh občanov, ki so žrtvovali veliko časa in moči za dobrobit vseh vaščanov, konec koncev vseh nas. Božjo daritev je daroval župnik Anton Lazar, cerkveni zbor pa je ob orgelski spremljavi Hermana Srebrniča ubralo zapel več adventnih pesmi.

V prvih popoldanskih urah je sledil kulturni spored, ki se je odvijal v dvorani župniškega doma F. B. Sedej. Predvideval je nastop obeh vaških društev in skupin, ki delujejo na občinskem teritoriju. Program je povezovala spretna Sara Miklus. MePZ F. B. Sedej je pod vodstvom Danila Čadeža otvoril svečanost z Lipo Davorina Jenka. Zatem je števerjanski župan Hadrijan Corsi pozdravil prisotne sovaščane, politične, gospodarske in verske oblasti. Praznik so s svojo prisotnostjo počastili domači župnik Anton Lazar, goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, podpredsednik SSO Damjan Paulin, de-

želni tajnik SSK Damijan Terpin, pokrajinski tajnik SSK Mirko Spacapan, pokrajinski predsednik SSK Ninko Černic, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa za Italijo Marjan Terpin, pred samo nekaj dnevi imenovan goriški prefekt Camillo Andreana, namestnik goriškega župana Luigi Coana, pokrajinski predsednik Giorgio Brandolin, pokrajinski svetovalec David Grinovero, senator Miloš Budin, generalna konzulka RS v Trstu Jadranka Sturm Kocijan, ravnateljica osnovnih šol Miroslava Brani, župan občine Sovodnje Igor Petejan, podžupan občine Doberdob Viljem Gergolet, župan občine Šlovrenc Gualtiero Franco, župan občine Brda Franc Mužič, župan Miren Kostanjevica Martin Marušič, podžupan občine Postojna Jernej Verbič, števerjanska rojaka Bruno Podveršič in Ivo Hvalica. Prisotne je Corsi nagovoril o današnji težnji javnih ustanov po globalizaciji in s tem po uničenju majhnih stvarnosti. To je povsem zgrešeno. Majhne občine predstavljajo važno vlogo ohranjanja teritorialne identitete predvsem na hribovitem in goratem področju. Treba je zbrati pravo pot zmanjšanja stroškov v sodelovanju med posameznimi upravami. Mešani zbor je zaokrožil svoj nastop z Devovim *Stoji harlel* zahrajen in *Bratci veseli vsi* Mateja Hubada.

Na oder je stopila odbornica za kulturo občine Števerjan An-

ka Černic, ki je predstavila knjigo *Občina Števerjan skozi čas*, katere podatke sta zbrala Alesio Stasi in Marjan Drufovka. Stasi je v svojem delu prikazal podroben zgodovinski oris od samega začetka, od soseske do občinske samostojnosti števerjanske vasi in njene ukinitve l. 1927, Drufovka pa je podal statistični pregled občinskih volitev in sestavo posameznih uprav od l. 1951 do danes. Lepo izpeljano knjižico je izdala občina Števerjan, uredila jo je Anka Černic, grafično oblikoval Franko Žerjal, sliko na platnici je prispeval Vladimir Klanjšček, tiskala jo je Grafica goriziana. Zahvala gre seveda tudi tistim, ki so dali na razpolago gradivo, od dokumentov do fotografij.

Sledil je nastop učencev OŠ Alojz Gradnik in otrok otroškega vrtca s pesmico *Dobre volje smo mi*, na besedilo in melodijo Nenčke Kupper. Otroci so ob klavirski spremljavi tudi recitali poezije o Brdih, ki so jih sami napisali. Mladinska skupina kulturnega društva Briški grič je uprizorila recital o Brdih, prizor iz starega kmečkega, družinskega življenja. Sara Miklus je prebrala voščilo občinski upravi, ki ga je poslal msgr. Oskar Simčič, telegram poslanca Ettoreja Romolija in evropslanca Mitje Volčiča. Beseda je bila dana častnim gostom, ki so prinesli pozdrave. Za zaključek pa je nastopila glasbena skupina Metkalf, ki je uglasila pesem *Števerjan*, iz zbirke *Pesmi Mirka Mazore*, dolgoletnega župnika v Podgori. Ob navdušenem ploskanju publike je skupina zaigrala še nekaj svojih železnih konj.

Družabnost se je ob zvokih slovenske pesmi nadaljevala v spodnjih prostorih prosvetnega društva, kjer je organizator spodobno obeležil tako pomemben jubilej. Občinska uprava je poskrbela za bogato zakusko, pri izpeljavi del so si zavihnili rokave člani obeh vaških društev, zadruga števerjanski griči pa je zabeležila že dobro razpoloženo vzdušje z briško kapljico.

voščijo vam

Gostilna
«FRANC»

Pri Francetu

Pristna domača kuhinja

Zaprto ob nedeljah

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. 0481 882038

GOSTILNA

KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredo

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

HOTEL - RESTAVRACIJA

NANUT

Hotel vedno odprt, restavracija zaprta ob sobotah in nedeljah

ŠTANDREŽ - Ul. Trieste 118, tel. 0481 21168

Gostilna

"Pri Mirotu" (Da Miro)

Zaprto ob torkih

SOVODNJE OB SOČI, tel. 0481 882017

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

PRI PAVLINU

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 138, tel. 0481 82117

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 0481 60531

PIERLUIGI
BUMBACA

FOTOGRAF

GORICA, Ul. delle Monache 11
tel.-fax 0481 30866
PHOTO
 LABORATORIO
PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo ScლაუZERO34170 GORICA - Ul. Locchi 2
tel. 0481 535165

AGRARIA SEMENARNA

CUSSIGH
BAUCON

GORICA - Ul. Corsica 7/a

Tutti di
 MARKET

Emilio Povšič

GORICA - Tržaška ul. 261,
tel. 0481 21193IZDELKI IZ KOVANEGA
ŽELEZA IN ALUMINIJA
Tabaj F.lli s.n.c.

Miloš in Raimondo Tabaj

GORICA, ul. Gregorčič 24
tel. 0481 21514
fax 0481 21987
Trattoria Gostilna
Devetak

di Davetak Agostino & C. s.n.c.

Zaprto v ponedeljek in torek

 Želimo vam
 vesel Božič in
 srečno 2002!

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 0481 882005

Vesel Božič in srečno
Novo leto želi

TRGOVINA

Meri Kosič
Velika izbira torbic,
dežnikov in raznovrstnih
kvalitetnih izdelkov

GORICA - Raštel 23, tel. 0481 33790

GOSTILNA
PAOLA

Paola Ščukovt

želi vesele božične in
novoletne praznike!ŠTANDREŽ - Ul. Monte
Sabotino 20, tel. 0481 523134
MARKET S. ANDREA
VOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM BOŽIČNEGA
VESELJA POLNE PRAZNIKE

ŠTANDREŽ, Ul. San Michele 184

NARDIN VOJKO

ZASTOPNIK

FORST

ŠTANDREŽ - Ul. S. Michele 324, tel. 0481 21065, fax 0481 522410

voščijo vam

V PETEK, 21. DECEMBRA, V KC BRATUŽ

V PRIČAKOVANJU BOŽIČA

restavracija
Vogričvošči svojim obiskovalcem
v zamejstvu in matični
domovini vesel Božič
in srečno Novo leto 2002!ŠTEVERJAN
Klanec 23
tel. 0481 884095Zaprto ob torkih
in sredo

Primorski dirigent Stojan Kuret bo z Akademskim pevskim zborom Tone Tomšič iz Ljubljane oblikoval četrti glasbeno prireditev v sklopu letošnjih Srečanj z glasbo. Na večeru, ki so ga organizatorji imenovali V pričakovanju Božiča, bo priznana pevska skupina predstavila vrsto skladb duhovne vsebine iz svetovne zakladnice (J. Gal-

lus, F.M. Bartholdy, H. Schütz, S. Rahmaninov, A. Schnittke, P. Merku) ter sklop priredb slovenskih ljudskih pesmi. SCGV Emil Komel in KC Lojze Bratuž vabita vse ljubitelje petja, da se jim pridružijo v petek, 21. decembra, ob 20.30 in skupno preživijo uro zbranosti ob petju v pričakovanju Božiča.

POLNOČNICE NA GORIŠKEM

Pri sv. Ivanu v Gorici bo polnočna maša ob 24. uri. Polnočnica v **Gabrijah** bo točno ob 24. uri (tudi za Vrh sv. Mihaela, Ruppo in Peč). Pel bo MePZ Rupa-Peč, ki ga vodi Zdravko Klanjšček ob orgelski spremljavi Damijane Čevdek-Jug. V **Števerjanu** bo slovesna božična maša ob 24. uri, na **Jazbinah** ob 21. uri, v **Doberdolu** ob 24. uri, v **Jamljah** ob 20.30, v **Sovodnjah** ob 24. uri, v **Štandrežu** ob 24. uri, v **Zavodu sv. Družine** ob 22. uri, v **Pevmi** ob 24. uri, v **Štmavru** ob 22. uri, v **Podgori** ob 24. uri.

BOŽIČNO SREČANJE V JEREMITIŠČU

V nedeljo, 23. tm., ob 14.30 bodo v Jeremitišču priredili Božično srečanje. Odvijalo se bo v zaprtem prostoru v Jeremitišču št. 5, na njem pa bodo izdelovali in prodajali razstavljene božične rastlinske kompozicije (ikebane). Vsakdo lahko ikeba-

no prinese že narejeno, na razpolago bo tudi rastlinski material. Izdelovanje ikeban bo potekalo pod strokovnim vodstvom. Nadalje bo tudi razstava in prodaja peciva z božičnimi motivi. Pecivo naj otroci in odrasli prinesejo od doma. Sodelujejo štandresko-rumitarski otroški zbor in drugi.

ŠPORTNA BOŽIČNICA

Športno združenje Olympia vabi na Športno božičnico, ki bo v petek, 21. tm., ob 20.30 v telovadnici na drev. XX. septembra, 85 v Gorici. Na prireditvi sodelujejo skupina predšolskih otrok Gymplay, deklice in dečki sekcije minivolleya, skupina deklic ritmične gimnastike in skupina dekčev športne gimnastike, ekipa deklet und 15/17 ter plesna skupina Hip Hop SZ Olympia ter gostje plesno ritmične skupine OŠ M. Štrukelj iz Nove Gorice ter show skupina Show dance D.D. KD Briški grič iz Števerjana. Vabljeni!

DAROV

ZA MISIJONARJA E. Saksido namesto cvetja na grob pok. Cirila Koršiča darujeta Doroteja Zimic in Noelijsa Cotič 100.000.

ZALACNE: nona ob krstu vnučkinje Urške 100.000; namesto cvetja na grob pok. Mariu Maražu Anči Maraž 100.000 lir.

ZALACNE otroke: Rudi Malič 100.000 lir.

V SPOMIN NA očeta Cirila darujejo Marilini kolegi iz obeh občinskih lekarn 100.000 za Sklad Mitja Čuk, 100.000 za cerkev sv. Ivana in 100.000 za MePZ Lojze Bratuž.

ZA OTROŠKI pevski zbor iz Števerjana v spomin na pok. Merico Dornik Mirjam, Rinaldo in Suzana 80.000 lir.

ZA CERKEV na Peči Oskar z družino ob 100-letnici rojstva mame Štefanije 100.000; N.N. 100.000; N.N. za cvetje 15.000.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. 100.000 in za pomoč pri verouku 100.000 lir.

ZA CERKEV v Števerjanu: v spomin na pok. Merico Dornik Marjan, Rinaldo in Suzana 100.000; v spomin na pok. vrstnike letnik 1941 ob letnem srečanju 150.000; N.N. v zahvalo za srečno opravljeno trgatvev 100.000; N.N. 30.000; Marica Rožič za ogrevanje 50.000; N.N. 100.000; N.N. v spomin na pok. starše za ogrevanje 100.000; letnik 1966 ob srečanju 150.000; v spomin na pok. Romana Juretiča druž. Mirko Nikolavčič 100.000; namesto cvetja na grob pok. Mariu Maražu za ogrevanje družine Florenin Srečko, Lango Silvo in Maraž Miljan 150.000; namesto venca pok. možu Mariu žena Danica 300.000; v spomin na pok. brata Metka Marta Komjanc roj. Zuri 100.000; N.N. 300.000 lir.

ZA CERKEV na Jazbinah ob poroki Roberta in Raffaele druž. Komjanc 100.000; N.N. za nove orgle 100.000; v spomin na brata Metka Marta Komjanc r. Zuri 100.000 lir.

ZA CERKVENI pevski zbor iz Števerjana: v spomin na pok. Romana Juretiča druž. Mirko Nikolavčič 50.000; namesto cvetja na grob pok. teti Tili Jasna Dornik z druž. 50.000; N.N. 100.000 lir.

SPOMLADANSKO POTOVANJE Z NOVIM GLASOM od 22. do 28. aprila 2002 v Andaluzijo v Španijo. Potovanje bo z letalom z letališča v Ronkah v Milan in Madrid. Prav tako vrnitev z letalom do Ronk. Obiskali bomo Granado, Malago, Sivljo, Gibraltar, Cordobo, Toledo in druga slikovita in znamenita mesta. Podroben spored potovanja po Novem letu, ko se bo tudi pričelo vpisovanje.

OBVESTILA

V PETEK, 21. t. m., ob 12. uri bo na srednji šoli I. Trinko otvoritev nove šolske knjižnice. Za praznično vzdušje bodo poskrbeli učenci s krajšim nastopom.

MLADINSKA PASTORALA dekanije Štandrež vabi mlade, da bo adventno bogoslužje v nedeljo, 23. t.m., ob 20. uri v župnijski cerkvi v Sovodnjah. Začeli bomo točno, ker se želimo skupaj pripraviti na spoved. Na razpolago bo več spovednikov. Župnike in starše prosimo, da obvestijo mladino.

V NEDELJO, 6. januarja 2002, bo pri sv. Ivanu med mašo ob 10. uri blagoslovitev otrok. Ob 11. uri bo v dvorani na pobudo Skupnosti Sončnica predstava Lučke Susič Čudežna ura. Vabljeni!

V NEDELJO, 23. t.m., bo v Štmavru velik praznik. V prostorih bivše osnovne šole bodo razobesili nov prapor briškega rajona. Vsi vabljeni ob 17. uri, na programu bo tudi pester kulturni spored in družabnost.

VOŠČILA

ŽPS in ŽGS Rupa-Peč in Gabrje-Vrh sv. Mihaela želita skupaj z župnikom vsem rojakom, zlasti bolnim in kakorkoli trpečim, vesele, doživete, zdrave in povsem blagoslovljene božične praznike ter srečno Novo leto!

Prosvetno društvo Štandrež vošči vsem svojim članom in prijateljem vesel Božič in srečno Novo leto.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV GORICA

Božični
koncert

Stolna cerkev, sredo, 26. decembra 2001, ob 15. uri

NAGOVOR p. Mirko Pelicon
NASTOPILO BODO: otroški pevski zbor Štmaver, skupina Akord ter mešana pevska zbora Hrast in Rupa-Peč

Mehanični pribor

Daniela Puia

GORICA - Ul. Trieste 271, tel. in fax 0481 520250

PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES**ELIA ČUK S.N.C.**

CEFARIN R. & SAKSIDA A.

GORICA - Trg Cavour 9
tel. 0481 535019ELEKTROMATERIALI, SVETILA,
MAJHNI KUHINJSKI
PRIPOMOČKI**terpin**GORICA, Ul. Mameli 2/D
tel. in fax 0481 537326

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

RADISLAV
LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. 0481 531941

Teknomec s.n.c.

pisarniški stroji OLYMPIA - OLIVETTI
pisarniška oprema - telefex RICOH
fotokopirni stroji RICOH - MITA - CANON
blagajne SUPREMA

34170 GORICA - Corso Italia 76, tel. in fax 0481 81032

trgovina

Il bottone

Nadja Sošol

velika izbira spodnjega perila,
nogavic in pižam

GORICA - Travniki 26, tel. 0481 33587

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE GORICA

iz srca vam želimo, naj bosta vam
in najdražjim prijazen Božič ter
srečno in naklonjeno Novo leto 2002

GOSERVIS d.o.o. - s.r.l.

GORICA - Ul. Roma 20, tel. 0481 537386, 0481 537020, fax 0481 536667

IOT
VIAGGI e TURISMOINTERCONTINENTALE
ORGANIZZAZIONE
TURISMO

Turistična agencija IOT, ki že vrsto let sodeluje
z Novim glasom pri organizaciji potovanj.
Vam želi

**VESELE PRAZNIKE IN DOBER ZAČETEK
NOVEGA LETA.**

Hkrati vas obveščamo, da smo pri agenciji IOT
vedno na razpolago za katerokoli željo ali potrebo.

AGENCIJA IOT - GORICA
TURISTIČNI URAD: ul. Oberdan 16, tel. 0481 533838,
fax 0481 531780
URAD ZA SKUPINSKA POTOVANJA: Corso Verdi 22, tel.
0481 530900, fax 0481 530169.

BENEŠKA SLOVENIJA

KONČALI VRSTO SREČANJ V ŠPETRU

GORIŠKA KRONIKA

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO SSK

PRI NOvem PREFEKTU
IN IMENOVANJA

FOTO BUMBAGA

V četrtek popoldan se je delegacija SSK, ki so jo sestavljali deželni tajnik Damijan Terpin, pokrajinski tajnik Mirko Špacapan in pokrajinski predsednik Ivan Černic, sestali z novim goriškim prefektom. To je bilo prvo srečanje z goriško stvarnostjo. Predstavniki stranke so prefekta seznanili z delovanjem in smernicami slovenske stranke, obenem pa mu predložili tudi odprta vprašanja, s katerimi se ubada slovenska manjšina.

Dan prej se je sestalo pokrajinsko tajništvo SSK. To je bila prva seja po kongresu, na dnevnem redu je bilo zato imenovanje odgovornih v nekatere komisije. Tako je bil za podtajnika in blagajničarja imenovan Aleš Figelj; Dorjana Devetica in David Grinovero bosta zadolžena za organizacijske zadeve; za krajevne uprave ter za socialna vprašanja se bo zanimal Bernard Špacapan, za šolstvo Karlo Mučič, za mladino Dimitrij Tabaj in Dimitrij Brajnik, za gospodarska vprašanja Ivan Vogrič, medtem ko bo za odnose z mediji odgovarjala Erika Jazbar.

Na seji so nato razčlenili nekatere aktualna vprašanja, med drugimi pozdravili prve pozitivne korake, do katerih je prišlo okoli športnega centra v Pevni, spregovorili o problemu poštne urada v Pevni ter izrazili namero, da se vsaj v Stražicah ohrani dvojezično poslovanje. V tem smislu se bo stranka angažirala, da bi na najprimernejši način uredila omenjeno zadevo. S tem v zvezi je tajnik Mirko Špacapan že naslovil pismo na poštne direktorja in ga vprašal za sestanek. O problemu slovenskega jezika v javnosti na Goriškem je bilo precej govora. Uveljavljanje pravic, ki jih imamo, in katerih se malokdo

poslužuje, je namreč tema, kateri bo novo tajništvo posvetilo veliko svoje pozornosti.

Tajništvo je razčlenilo problematiko slovenskega odbornika na goriški pokrajini. Po sestankih z Brandolinom je jasno, da bo do imenovanja prišlo spomladi, kajti prisotna komisija mora najprej prilagoditi statut. Treba pa je povedati, da v postavki za l. 2002 ni postavljena potrebna vsota za novi odborniški mesti. Po drugi strani pa je v programskem dokumentu goriške pokrajine za l. 2002-04 jasno povedano, da bo do odgovornih mest za manjšino v sklopu upravljanja pokrajine dejansko prišlo. Nakar se bo pa postavil politični problem, ki ga gre rešiti v dogovoru med slovensko manjšino. SSK se bo na vsak način odgovorno in brez kompromisno borila za razširitev pokrajinskega odbora na predstavnika slovenske manjšine, ne glede na to, kdo bo to mesto potem dejansko zasedel. SSK smatra mesto v odboru na pokrajini eno od skupnih ciljev, za katerega se mora boriti enotno vsa manjšina.

Pomemben izziv, do katerega bo prišlo prihodnje leto, je obnove goriške občine. Odgovorni za pogajanja so objeli stanje, dogovore z Marjetico, načrte in opravljeno delo. Prisotni na seji so zato spregovorili o različnih oblikah nastopanja (Olika, Marjetica ali samostojno nastopanje). Oblika nastopanja je vezana na politične dogovore, na ime županskega kandidata in predstavljenega programa. Že zdaj pa se v stranki SSK pojavljajo vse močnejše težnje po samostojnem nastopu, za večjo vidljivost slovenske prisotnosti v Gorici, s kasnejšim dogovarjanjem v drugem krogu.

VOŠČILO TREM SLOVENIJAM:

Naj Kristusovo rojstvo ob pomoči slovenske Cerkve in ljudi dobre volje z novim letom 2002 prinese vsem trem Slovenijam, doma, zamejstvu in v svetu, dokončno in zasluženo blagostanje. Naj duhovne, moralne in narodne vrednote ponovno zaživijo v srcih slovenskega naroda. To so moje želje in voščila vsem rojakom - Slovencem!

Vinko Levstik

DIPLOMAT Hotel ***

in
EURO RestaurantGORICA - Corso Italia 63, tel. 0481 82166, fax 0481 31658,
e-mail: levstik.vinko@eurodiplomathotel.it

JEZIKI SO SE SREČALI

V prejšnjih številkah našega časopisa smo že spregovorili o pobudi KD Ivan Trinko, ki jo poznamo pod naslovom *Spoznajmo se in jo pri društvu prirejajo že vrsto let.*

V sodelovanju s študijskim centrom Nediža, ki odigra ravno tako pomembno vlogo, so v Špetru v zadnjih tednih pridobili pobudo *Jeziki se srečujejo*, ki spada v sklop iniciativ *Spoznajmo se in jo pri društvu prirejajo* že vrsto let.

Tako so v Beneški galeriji otvorili razstavo publikacij, ki so izšle v slovenskem, furlanskem in italijanskem jeziku in se neposredno tičejo območja, v katerem nam je dano živeti. Razstavljene publikacije zajemajo najrazličnejša področja, od otroških do zgodovinskih in poljudnih spisov. Ob sami razstavi, ki bo na ogled do 10. januarja vsak dan razen nedelje (za informacije se lahko obrnete na dvojezično šolsko središče v Špetru, na telefonsko številko 0432 727490), pa so poskrbeli tudi za vrsto večerov, na katerih so predstavili take publikacije, ki so bile povod za diskusijo o stopnji medsebojnega poznavanja.

Po otvoritvi razstave so spregovorili o zadnji pesniški zbirki beneškega pesnika Mihe Obita z naslovom *Leta na oknu*, tedne kasneje je bila na vrsti furlanska kulturna stvarnost, na tretjem večeru pa je Hans Kitzmüller, ki je glavna duša založbe Braitan iz Bračana, predstavil italijanske in dvojezične publikacije o slovenskih avtorjih, ki so izšle pri omenjeni založbi. Posebno praznično je bilo praznovanje sv. Miklavža in nagajevanje 28. narečnega natečaja za otroke *Moj vas*, ki ga že vrsto let prirejajo v Špetru slovenski prosvetni delavci. V sredo, 12. t.m., pa je bilo na vrsti zadnje srečanje iz sklopa *Jeziki se srečujejo*. Sveta Lucija je prišla in prinesla knjige za otroke. Živa Gruđen je namreč predstavila zbirko *Pravce iz Benečije*, z ilustracijami Luise Tomasetig, za katere je poskrbel skrivnostna Mjuta Povasnica in so izšle pri zadruzi Novi Matajur. Publikacija je izšla v slovenski in italijanski izdaji.

EJ

BOŽIČNI KONCERTI

V slovenski Benečiji so v polnem teku *Božični koncerti*, ki jih že vrsto let prireja Gorska skupnost. Prvo tovrstno srečanje je bilo v nedeljo v Matajurju, naslednja dva pa bosta na sporedu v soboto v župnijski cerkvi v Roncu ob 20. uri, nastopili pa bodo zbor in orkester Glasbene šole, Beneške korenine, vokalni trio Diendi in zbor La Sallette. Zadnji koncert bo dan kas-

neje ob 16. uri v Podutani v stari župnijski cerkvi pri pokopališču, kjer bodo peli domači zbor iz Podutane, orkester harmonik in solistov Glasbene šole, MePZ Podlipo ter zbor Tre valli iz Kravarja.

DEVETICA

V božičnem času vse do 23. t.m. pa se v leški župniji odvijajo priljubljena Devetica božična. Vsak večer od 20. ure dalje nosi procesija domačinov podobo

Svete družine v izbrano hišo. V četrtek bodo obiskali Topolove, naslednji dan Dolenjo Kozco, nato še Zverinac in v nedeljo od Gorenjega do Dolenjega Barda. Vsi tisti, ki bi se radi udeležili sugestivne in krasne družinske liturgije, ki sega v staro beneško izročilo, lahko mirno pridejo v omenjene zaselke grmiške občine, s sabo pa naj prinesejo svečo. Devetica starta ob 20. uri.

MIROSLAV KOŠUTA

V UKVAH

Otroci, ki sledijo tečaju slovenskega jezika v organizaciji SKS Planika v Ukvah, so se srečali s pesnikom Miroslavom Košuto. Tečaj na dveh stopnjah obiskuje 19 otrok, srečanje z avtorji pa pomeni spoznavanje slovenski knjižnosti na najbolj neposreden način. V januarju bo gost v Ukvah pesnik Marko Kravos.

GLOSA JURIJ PALJK

O SVETEM VEČERU

ali drugače vedno nekaj prodajajo, vedno nekaj tržijo, da bi iztržili, da bi kovali dobičke, vedno večje kupe denarja. V naši družbi je torej Božič postal tudi praznik objestnosti bogatina, ki se revščine potrebnega in ubogega ne zaveda več, je tudi noče videti. In prav zato, ne samo zato, a gotovo tudi zato, je Božič v naši družbi postal tako hrupek, tako kričav, tako razkošno, kičavo in gobezdavo prazen.

Prav zato smo zapisali Sveti večer z veliko začetnico, saj je večer pred Božičem ugašen na tišino pričakovanja in družanja, je večer, ko se človek zbere v krogu svojih, v molitvi morda, če je veren, gotovo pa v krogu družine, ker ima pesnik zares prav, ko piše o tem, da je pričakovanje praznika večkrat lepše kot praznik sam. Tiho pričakovanje polnočne maše, med katero kristjan sliši veselo novico, da je rojen Odrašenik, je seveda svojevrstno doživetje, ki ga je vsak v otroštvu doživel drugače, nekateri globlje, drugi v revščini, tretji v skromni, a duhovno razkošni pripravi na velik dogodek: na rojstvo Kristusa, na rojstvo Jezusčka, ki že zaradi samega dejstva, da je novorojenček, v človeku ne more zbuditi nobenega slabega občutja, ampak milino, skromno zretje, povezanost v družini in še bi lahko naštevali.

Zato so bili Sveti večeri zares sveti in zato si upamo tudi

danes zapisati Sveti večer! A tu trčimo že v problem svetosti, ko pa vemo, da današnjemu človeku ni skoraj nič več sveto, prav gotovo pa mu je svetih zelo malo stvari. Pa vendar ni res, da današnji človek ne more več občutiti posvečenosti in svetih trenutkov, ki so in še danes označujejo tudi Sveti večer. Gre za tišino, za res posvečena stanja človeškega duha, v katerih se človek nenadno res zave tudi svoje minljivosti, odprtosti nečemu in nekomu, a tudi sosedstvu z bližnjim, še posebej z družinskimi člani, vidi svojo naravno umeščenost v prostor in čas, se zave svojih korenin, v polnosti doživlja trenutek sedanjosti in mirno ter spravljen s svetom in s samim seboj pričakuje prihodnje dni. Ta občutja so prevečala na Sveti večer naše prednike, tudi nas same v mladosti, ko smo ob belem prtu, ki ga je mati povezovala čez mizo v primorski hiši, tem nikdar preseženem sobivalnem prostoru, ki ga današnje sprejemnice niso nikdar mogle enakovredno zamenjati in je prav zato v naših novih, modernih in udobnih polnih hišah danes večkrat tako pusto, da vse kliče, naravnost kriči po življenju in tudi po Svetem večeru.

Tudi zato bomo letos na Sveti večer pustili škatlo, okrog katere se danes vrti domala vsako družinsko življenje, zaprto. Tudi zato bo televizija letos na Sveti

večer ostala zaprta in bomo v zameno raje pripravili lepo okrašeno mizo, kar seveda ne pomeni, da bomo na mizo morali dati vse tisto prazno razkošje današnjih dobrot, ki smo jih že itak, hvala Bogu, vsi sili in nam jih v našem prenatrpanem vsakdanjiku ne manjka! Predvsem zato bomo na Sveti večer raje pozornost obrnili nase in na svoje bližnje, se morda spomnili časov, ko vsega potrebnega ni bilo veliko, a smo v zameno imeli še občutek za praznik, za tišino in notranji mir, ki se je kazal tudi v tem, da na Sveti večer nikdar niso poslušali radija, gledali televizije, nikdar niso kričali, ampak se je vsa družina zbrala okrog priprave jaslic in božičnega drevčka, pripravi na polnočno mašo, ki je bila začetek, a največkrat tudi vrh božičnega praznika.

Že res, da nam iz davnine ne more več tako lepo zadisati božična potica, kot je takrat zašla na mizi na belem prtu, ob doma narejenem adventnem venčku in prižganih svečah, a je tudi res, da si moramo tudi danes privoščiti razkošje tihega pričakovanja in prazničnega občutja, ki je edino vredno Božiča in Jezusovega rojstva. Privoščimo si tiho srečo Svetega večera in bo naš praznik lepši, doživet, vesel in se bomo znali tudi zato bližnjemu odpreti, mu podariti najprej lep pozdrav, nasmešiti se nato iskreno voščilo: "Vesele božične praznike!"

PO SPREJEMU Vatikanskega sporazuma

ZDAJ SO MOGOČA POGAJANJA O KONKRETNIH VPRAŠANJIH

MARJAN DROBEŽ

Dogodki v Sloveniji si pred božičnimi in novoletnimi prazniki sledijo v tako mrzličnem ritmu, da tisti manj pomembni in aktualni hitro tonejo v pozabo. Vendar pa javna občila podrobno poročajo in ocenjujejo velike teme, ki odločilno zadevajo sedanje razmere in v marsičem tudi prihodnost države. V Sloveniji so tako z zanimanjem spremljali vrhunski sestanek predstavnikov petnajstih držav članic EU, v zadnjih dneh prejšnjega tedna v Laeknu pri Bruslju, ki so se jim v soboto, 15. decembra, pridružili tudi predsedniki vlad trinajstih držav, kandidatki za sprejem v omenjeno povezavo. Slovenijo sta zastopala premier dr. Janez Drnovšek in zunanji minister dr. Dimitrij Rupel. Udeleženci so obravnavali in sprejeli več listin in drugih dokumentov, ki se nanašajo na prihodnjo ureditev in vlogo EU, ko bo vanjo do leta 2004 sprejeti deset novih članic, med njimi tudi Slovenija.

Za Slovenijo, pretežno katoliško državo, pa je nič manj kot Deklaracija o prihodnosti EU, ki so jo sprejeli na vrhu v Laeknu, pomemben t.i. Vatikanski sporazum o pravnem položaju katoliške Cerkve v Sloveniji. V petek, 14. t.m., sta ga v Ljubljani podpisala slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel in nadškof Jean Louis Zauran, tajnik Svetega sedeža za odnose z državami. Po podpisu sporazuma je minister Rupel poudaril, "da Slovenija z njim želi poglobiti sicer že dobre odnose s Sv. sedežem". Nadškof Jean Louis Zauran pa je opozoril, "da katoliška Cerkev

ne želi imeti nobenih privilegijev, temveč hoče le zagotoviti temeljno pravico, svobodo veroizpovedi". Oba podpisnika sta omenila možnost, da bi na osnovi vatikanskega sporazuma kot dokumenta o splošnih odnosih in pravnem razmerju med Slovenijo in Sv. sedežem, lahko, če bi obe podpisnici s tem soglašali, odprli nova neresena vprašanja in se o njih morda dogovorili v okviru posebnih sporazumov. Predstavnik Sv. sedeža je, denimo, menil, "da bi lahko dosegli sporazum o kuratski službi v slovenski vojski in sporazum o ohranitvi cerkvene kulturne dediščine".

Medtem je apostolski nuncij Edmond Farhat v nedeljo, 16. t.m., zapustil Slovenijo, kjer se je kot predstavnik Sv. sedeža mudil šest let in nekaj mesecev. V Slovenijo pa je že v ponedeljek prispel novi nuncij, Poljak Marijan Oleš, ki bo tako kot njegov predhodnik tudi nuncij za Makedonijo.

Pred odhodom iz Slovenije je Edmond Farhat v intervjuju, ki ga je v soboto, 15. t.m., objavil mariborski časnik Večer, pojasnil svoja stališča glede aktualnih vprašanj in odnosov med Slovenijo in Sv. sedežem. Trden je, denimo, v stališču, da bodo med njima sklenjeni nadaljnji sporazumi. "Upam, da se bomo začeli dogovarjati čim hitreje. Nikoli nisem na vladni strani slišal nobenih nasprotovanj. Predstavniki vlade so mi vedno zagotavljali, da bomo poskušali čimprej rešiti vsa vprašanja, a najprej opravimo s prvim splošnim sporazumom. Pri tem imam v mislih 14. člen Vatikanskega sporazuma, ki izraža pripravljenost obeh stra-

ni, da obravnavata vsa odprta vprašanja, ki niso predmet Vatikanskega sporazuma, da bi jih rešili". Glede položaja katoliške Cerkve v Sloveniji je v omenjenem intervjuju dejal, "da ne more razumeti, zakaj država ne želi sprejeti njene vrednosti in jo potiska ob stran. Vsak lahko o njej pravi, kar želi, a Slovenija danes obstaja tudi zato, ker je katoliška Cerkev v preteklosti delala, učila in vzgajala ljudi, ki so danes visoko izobraženi. Ko se Cerkev potiska ob stran, izgubljajo Cerkev, država, še najbolj pa ljudje. Ločitev Cerkve od države ne sme pomeniti, da država Cerkev ignorira. Obe bi lahko sodelovali na kulturnem in socialnem področju, v bolnišnicah in vzgoji. Zakaj obstaja strah pred prisotnostjo Cerkve tudi v šolah? Ali je državo strah, da bi Cerkev ponudila dobro vzgojo? Če bi država in Cerkev skrbeli za izobraževanje novih generacij, bi novi rodovi bili boljši državljani in ljudje. Kot v Sloveniji ločitev Cerkve od države obstaja tudi v Nemčiji in Franciji, toda tam ne v smislu namernega prezrtja". Bivši nuncij Edmond Farhat je v pogovoru za mariborski časnik tudi povedal, da je predlagal, "naj bi v Sloveniji ustanovili štiri nove škofije. Še vedno mislim, da naša država nove škofije potrebuje, in kmalu bo priložnost tudi za to."

MINISTER BAVČAR ZAPUŠČA POLITIKO

V Sloveniji v dneh pred božičnimi in novoletnimi prazniki v nekaterih podjetjih, zavodih in organizacijah delavcem in uslužbencem izplačujejo t.i. božičnico oz. trinajsto plačo. Zanj so se najbolj zavzemali v osrednji sindikalni organiza-

ciji, Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije. Več pa je podjetij, ki sprico poslovnih težav nimajo denarja za omenjena dodatna izplačila. So tudi podjetja, kjer delavci zama pričujejo zaostale plače iz prejšnjih mesecev. Nekaj je primerov pretrganega razkošja in trošenja denarja v prazničnem obdobju. Najbolj omenjajo družbo Mobitel, ki ima v Sloveniji skoraj popoln monopol v mobilni telefoniji. Ta družba si je namreč za svoj novoletni sprejem privoščila orkester solistov iz Sankt Peterburga v Rusiji, ki so ga s posebnim letalom pripeljali v Ljubljano, kjer je potem za izbrano družbo nastopil v posebej za to najeti dvorani Slovenske filharmonije. Vse skupaj naj bi s "pokoncertno zakusko" vred stalo okoli 20 milijonov tolarjev. Časnikar Dnevnika je zapisal, "da je tako razmetavanje denarja naravnost neverjetno glede na to, da je Mobitel pretežno v državni lasti, država pa v tem trenutku razmišlja, da bi dvignila davčno stopnjo, ker v njeni malhi zija prevelika luknja".

V teh dneh pred koncem leta 2001 pa v Sloveniji zelo odmeva odločitev ministra za evropske zadeve Igorja Bavčarja o odhodu iz vlade. Odločil se je namreč, da zapušča vladno in politiko, ker bi se rad potrdil in si pridobil izkušnje tudi v gospodarstvu. Ponudili so mu položaj predsednika uprave nafne družbe Istrabenz v Kopru. Igor Bavčar je eden najbolj uspešnih slovenskih politikov (odpovedal se je tudi mestu podpredsednika LDS) ter je bil tudi eden najbolj zaslužnih za osamosvojitve Slovenije.

SREČANJE ŠTURM KOCJAN-TONDO

Generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan se je v četrtek, 13. t.m., srečala s predsednikom Deželnega odbora Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine Renzom Tondom. Izročila mu je pismo dr. Iztoke Simonitija, državnega sekretarja na Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije, v katerem Slovenija z zadovoljstvom ugotavlja, da so odnosi med Republiko Slovenijo in Avtonomno deželo Furlanijo-Juljsko krajino razvejani in prijateljski ter da so predvsem v zadnjih mesecih z delom Mešane komisije za obravnavo skupnih razvojnih vprašanj dobili nov zagon. Hkrati pa v Sloveniji z veliko zaskrbljenostjo spremljajo položaj slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki se je kljub sprejemu Zaščitnega zakona znatno poslabšal. Slovenska manjšina še nikoli ni bila v tako kritičnem finančnem položaju kot letos, saj so se njene organizacije znašle pred prvim finančnim zlomom. Predsednik Tondo je generalni konzulki zagotovil, da so izplačila že v teku in da bodo sredstva manjšinskim ustanovam v celoti nakazana v naslednjih dneh.

OB 250-LETNICI GORIŠKE NADŠKOFIJE

KULTURNI VEČER V KROMBERKU

Prejšnji teden, v torek, 11. t.m., je bil na gradu Kromberk pri Novi Gorici zanimiv kulturni večer, ki ga je priredil Goriški muzej.

O 250-letnici ustanovitve goriške nadškofije je govoril znani zgodovinar prelat France Kralj. V svojih zelo izčrpnih izjavah je predavatelj jasno prikazal nastanek naše nadškofije v letu 1751, ko je papež Benedikt XIV. v znani buli Iniuncta nobis ukinil Oglejski patriarhat z ustanovitvijo dveh novih nadškofij, in sicer v Gorici in Vidmu. Prva je obsegala nekdanje oglejsko cerkevno ozemlje na avstrijski strani, druga pa ozemlje, ki je pripadalo Beneški republiki. Predavatelj je najprej prikazal večstoletno vlogo oglejskega patriarhata in njegove glavne pobude in zasluge. Oglej je bil in ostaja tisto žarišče, ki je zlasti nam Slovincem že v davni preteklosti prineslo luč vere, pa tudi kulture. France Kralj je v svojih izjavah nato zgovorno prikazal nastanek goriške nadškofije. Orisal je vlogo posameznih nadškofov-metropolitov od Attemsja in Edlinga do

naših dni. Zaustavil se je še posebej ob večjih ali prelomnih figurah. Nadškofje kakor Alojzij Zorn, kardinal Jakob Misija, Frančišek Borgia Sedej-to so le nekatere močne osebnosti goriških nadpastirjev med 19. in 20. stoletjem. Nato imamo prehod na italijanske nadškofe od msgr. Karla Margottija dalje do danes.

Predavanje Franceta Kralja je nedvomno bilo zelo odmevno, kar je pokazala tudi zaključna debata. V začetku in na koncu je spregovorila ravnateljica Goriškega muzeja Slavica Plahuta in orisala pomen tega večera. Prisotna sta bila tudi goriški nadškof msgr. Dino De Antoni ter koprski pomožni škof msgr. Jurij Bizjak. S tem je tudi simbolično bila prisotna hierarhija, ki je danes naslednica nekdanjega patriarhata oziroma še (po zadnji vojni) nekdanje velike goriške nadškofije.

AB

STEKLA ZIMSKE SEZONA

NOVA STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA

V Sloveniji so zaključili reorganizacijo oziroma preobrazbo zavodov in organizacij, ki spodbujajo in usmerjajo turizem. Za to panogo naj bi na državni ravni skrbeli zlasti Ministrstvo za gospodarstvo, Turistična zveza Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije, po občinah pa lokalne turistične organizacije. Zda strokovne službe v vladi snujejo strategijo razvoja turizma za obdobje nadaljnjih nekaj let. Pri tem upoštevajo delež in možnosti zlasti največjih turističnih središč, kot so Bled, Kranjska Gora, Portorož in druga turistična središča ob slovenski obali ter petnajst najvažnejših termalnih in drugih zdravilišč.

Najštevilnejši tuji gostje v Sloveniji so turisti iz Nemčije, Italije, Avstrije, Hrvaške in v zadnjem času tudi iz Rusije in Velike Britanije. V obdobju od januarja do konca septembra

so gostje iz omenjenih držav ustvarili 62,6% vseh tujih prenočitev. To je občuten porast v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Navajamo, da se je število nočitev Italijanov povečalo za 4,1%.

Turisti iz zgoraj omenjenih držav so že tradicionalno najštevilnejši gostje tudi v zimski turistični sezoni. Vendar pa se bo konkurenca na tržiščih letos še zaostila, saj je teroristični napad na ZDA v goste iz daljnih držav vnesel strah pred letalskimi napadi. Temeljni pogoji za delovanje smučarskega turizma v Sloveniji so sicer izpolnjeni, saj je država nekaterim središčem s proračunskimi sredstvi pomagala zgraditi žičničarsko infrastrukturo in sisteme za zasneževanje. Vendar pa bodo k dobremu rezultatu zimske turistične sezone odločilno vplivale tudi vremenske oz. snežne razmere.

M.

ODKRITJE SPOMENIKA TIGROVCEM IN PROTIFAŠISTOM V ILIRSKI BISTRICI

V soboto, na dan 60-letnice usmrtitve žrtev drugega tržaškega procesa, je Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske skupno z Društvom za krajevno zgodovino in kulturo Ilirska Bistrica priredilo zelo lepo in odmevno proslavo z odkritjem spomenika Tigrovcem in protifašistom ilirskobistriškega okoliša. Pozdravu domačega župana Lipolta je sledil govor predsednika Društva TIGR Batagelja, ki je orisal letošnje pobude, ki so se vse pozitivno iztekle in apeliral na državne organe, da prisločijo na pomoč pri izgradnji velikega spomenika,

muzeja vseh padlih za osamosvojitve Slovenije na Velikih Cirjah. Slavnostni govornik, predsednik slovenskega Parlamenta Borut Pahor je rekel, da se čuti počaščenega, da lahko spregovori ob tej priložnosti in se navezal na skorajšnji vstop Slovenije v Evropsko skupnost, s čimer se bo uresničil dolgoletni sen, o katerem padli Tigrovcji si sploh niso upali misliti. Prireditelj je obogatil bogat kulturni program, ki so ga izvajali recitatorji, pihalni orkester ter domači pevski zbor. Naj omenimo, da sta spomenik, delo akademskega kiparja Lenasija, odkrila eden najstarejših živih tigrovcov in sin ubitega heroja Viktorja Bobka. nk

KLJUB INFORMACIJAM V JAVNIH OBČILIH

ŠE VEDNO NEJASNOSTI V ZVEZI Z EVROM

Tiskana in elektronska javna občila v Sloveniji že dalj časa objavljajo zapise in informacije o evru, novi evropski valuti, ki jo bodo 1. januarja uveljavili v dvanajstih evropskih državah. Pri tem sodelujejo tudi izvedenci za denarništvo in finance iz banke Slovenije, finančnega ministrstva, združenja bank Slovenije in iz posameznih poslovnih bank. V najbolj osveščenem delu javnosti poudarjajo, da bo uvedba nove evropske valute zagotovo predstavljala enega največjih izzivov tretjega tisočletja, ki bo povzročil številne spremembe tako znotraj EU kot tudi znotraj držav, med njimi je Slovenija, ki se približuje tej evropski povezavi. Evro bo imel pomemben vpliv tudi na Slovenijo in Slovence. Glede na to, da ga bosta uvedli dve od štirih sosed (Avstrija in Italija), državi, v kateri vsak dan potuje veliko Slovencev, je zelo pomembno, da tudi slovenski državljani vedo, kakšen bo evro in koliko bo vreden. Pojasnili so jim, da bo evro vreden 1,95583 nemške marke, 13,7603 avstrijskega šilinga, 6,55957 francoskega franka in

1936,27 italijanske lire. Kljub pojasnjevanju je evro pri številnih Slovencih še vedno precejšnja neznanka, ob kateri zastavljajo mnoga vprašanja, tako splošna, o njegovem videzu in vrednosti, kot nekoliko celovitejša, o njegovi prihodnosti in vlogi v svetovnem denarnem sistemu. Zaradi številnih vprašanj obravnavane teme je delegacija evropske komisije v Sloveniji začela svojo obsežno informacijsko kampanjo, s katero skuša Slovence opozoriti na prihod evra in jim neposredno odgovoriti na vprašanja, ki se pojavljajo v zvezi s to valuto. Posebni informatorji evropske komisije v poslovnih bankah povsje državi ljudem neposredno odgovarjajo na njihova vprašanja.

Vodja odnosov z javnostmi pri delegaciji evropske komisije v Sloveniji, Dragan Barbutovski, poudarja, "da bodo v obmejnih območjih, ki so bolj izpostavljena evru kot osrednja Slovenija, informacije dajali tudi v manjših krajih. Morda je tak neposreden pristop bolj učinkovit, laže je osebnost vprašati kot pa pred množico ljudi. Ljud-

je, predvsem starejši, pa tudi tisti v bolj oddaljenih krajih, so prepričani, da bo tudi Slovenija uvedla evro. Pogosto vprašujejo, kdaj bo uveden. Ugotovil sem, da so ljudje zasuti s celo vrsto informacij, ki prihajajo iz različnih virov, pogosto tudi napačnih, in se preprosto ne znajdejo več. Teh vprašanj v brošuri informacijskega centra delegacije evropske komisije v Sloveniji sploh nismo predvideli, tako da ni bilo izrecno poudarjeno, da bo tolar še obstajal. Presenetljivo je, da je napačnih predstav kar veliko, zlasti če se oddaljite od centra". Direktorica projekta evro pri delegaciji evropske komisije v Sloveniji, Radica Nusdorfer, pa poudarja, "da je informiranost o evru dobra v velikih podjetjih, ki so izvozno usmerjena in že zdaj poslujejo v evru, slabša pa v manjših in srednje velikih podjetjih, ki so usmerjena na notranji trg. Tudi za ta podjetja bo vprašanje evra postalo pomembno, če ne prej, ko bo EU ob vstopu Slovenije zanje postala notranji trg in ob včlanitvi v evropsko monetarno unijo (EMU), ko bo evro postal tudi njihova valuta. Taka podjetja se bodo morala intenzivno pripraviti na evro".

M.

Duhovniki nudijo pomoč vsem.

Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij v župnijah med ljudmi in vsem nudi ljubezen, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: potrebujejo prispevek za vzdrževanje duhovnikov. Ti darovi bodo prišli v Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) in prek njega bodo dosegli vse duhovnike, posebno tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Če želiš vedeti, kako lahko prispevaš svoj dar, kliči brezplačno številko

Numero Verde
800.25.69.37

**Darovi za vzdrževanje duhovnikov.
Podpora številnim za dobro vseh.**

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- Poštni tekoči račun št. 57803009
- Kreditna kartica: s kartico **CartaSI** in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.sovvenire.it
- Bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- Neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) odbije največ do dveh milijonov lir letno od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka. Za dodatna pojasnila glede omenjenih načinov kliči brezplačno informativno številko 800.25.69.37.

Izberi način, ki ti najbolj ustreza. Zahvaljujemo se ti za prispevek.

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana

SLOVENSKO DEŽELNO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE NEKAJ DNI PRED UVEDBO NOVE VALUTE

EVRO: ZADNJA NAVODILA ZA PODJETJA

Slovensko deželno gospodarsko združenje sporoča zadnja navodila za podjetja, ki bodo v prvi osebi angažirana pri prehodu z lire na evro: za trgovce, gostince in obrtnike, ki imajo opravka s klienti.

Kovanci. Trgovci na drobno imajo na razpolago pakete (it. "kit") kovancev po 315 evrov (približno 610 tisoč lir) od 15. decembra dalje.

Zasebniki pa minikomplet kovancev za osebno uporabo v vrednosti 12,91 evrov (približno 25 tisoč lir).

Bankovci. Predhodno bodo porazdelili bankovce podjetjem, ki zagotavljajo največje kritje. V decembru bodo na razpolago v bankah in poštah uradih "mini-kompleti" po 25 bankovcev za 5 evrov (za skupno vrednost 125 evrov). Večjim uporabnikom (grosistom itd.) pa so namenjeni t.i. "maxi-kompleti" po 10.000 bankovcev, to je 10 svežnjev po 100 bankovcev; posamezne vrednosti pa so od 5 do 10 ali 20 evrov.

Opomba: tako kovanci kot bankovci so uporabni komaj

po 1. 1. 2002. Za morebiten predčasen obtok bankovcev pred tem datumom so predvidene hude sankcije za banke, ki preidejo tudi na podjetje.

Navedba valute. Do konca leta mora biti cena navedena v lirah, svetujemo pa dvojno izpostavljenje cen.

Od 1. januarja bo obvezna samo cena v evrih, zato bo treba spremeniti vse kataloge, etikete in cenike v evro.

Plačevanje POS. Unovčenje prek telematske povezave POS v lirah se konča nepreklicno 31.12.2001. Če podjetje ima že terminal POS za tovrstna plačila, ga mora do tistega datuma preprogramirati.

Bančne storitve. Banke poskrbijo avtomatično in brezplačno za pretvorbo v evro vseh tekočih računov do 31. 12. 2001. Zato je priporočljivo, da si čim prej priskrbimo čekovno knjižico

ko v evrih; "staro" z lirami pa vrnemo banki.

Kreditnih kartic in kartic Bankomat ne gre nadomestiti.

Poštni in bančni uradi bodo zaprti 31.12.2001.

ČEKI V EVRIH. 1) za vrednosti z decimalkami se znesek v številkah napiše tako, da se po vejici navedejo stotine (npr. 124,56), medtem ko se s črkami izpiše le celo število, v številkah pa stotine po poševni črti (it. "barra"), npr. stoštiriindvajset/56. 2) v slučaju vrednosti z okroglo številko, četudi v znesku ni decimal, morajo biti te navedene z dvojno ničlo (npr. 124,00) in v delu s črkami je treba napisati "stoštiriindvajset/00".

Čeki v lirah z datumom po 31.12.2001 niso več veljavni. **Marke.** Opozorjamo, da bo marka s 1.1.2002 šla takoj iz obtoka in ne po dvomesečnem obdobju veljavnosti nove in stare valute kot npr. lira. Če kupci (npr. iz vzhodnih držav) plačujejo v markah, se lahko trgovci obrne do svoje banke,

ki mu bo v obdobju do 28. 02. 2002 prejeta valuto spremenila v evre.

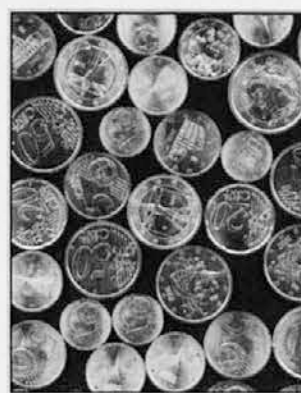
Poštna znamke. Po novem letu bodo v prodaji v trafikah in na pošti samo nove znamke označene z vrednostmi v evrih; stare znamke z vrednostmi v lirah pa ne bodo več v prodaji, lahko pa se jih bo uporabljalo za poštna pošiljke (it. "potere di affrancazione") tudi v letu 2002;

SPREMEMBA DRUŽBENE GLAVNICE

Dolžne so jo opraviti delniške družbe, družbe z omejeno odgovornostjo in zadrage; to obveznost imajo tudi družbe v likvidaciji; nobene obveznosti nimajo osebne družbe (s.n.c. in s.a.s.).

Potreben je sklep upravnega odbora, oz. kjer tega ni, sklep edinega upravitelja ali likvidatorja družbe; sklep je treba vpisati v ustrezno knjigo zapisnikov in ga overiti pri Trgovinski zbornici.

Imenovanemu sklepu je treba priložiti novi statut družbe,

v katerem popravimo le tisti del, ki govori o družbeni glavnici in družbenih deležih, ki so bili do sedaj izraženi v lirah.

Pri spremembi je treba najprej spremeniti posamezne deleže in nato celotno glavnico. Pri tem je treba upoštevati za evro dve decimalki. Morebitne zaokrožitve lahko črpamo iz rezervnega sklada. Če tega ni, lahko deleže in glavnico zaokrožimo navzdol.

Sklep je treba sprejeti najkasneje do 31. decembra 2001. Nato je treba v roku 30 dni vložiti imenovani sklep in novi statut, ki ga podpiše predsednik na vseh straneh, pri trgovinski zbornici.

OSTALE OBVEZNOSTI

Od 1.1.2002 morajo biti fakture, davčna potrdila (it. "ri-

cevute-scontrini fiscali") izdana v evrih; skupni znesek je lahko napisan tudi v lirah in to do 28.2.2002, ko je možen še nakup s plačilom v lirah.

Kdor ni še poskrbel za prilagoditev blagajne (it. "registratore di cassa"), naj to stori nemudoma, vsekakor do 31. decembra letos.

Trgovcem ni potrebno zamenjati tehnič, četudi imajo zneske napisane v lirah. Dovolj je, da kupcu izdamo davčno potrdilo izraženo v evrih.

Od 1.1.2002 morajo biti vsa bančna in poštna plačila, vključno z mod. F 24, opravljena v evrih. Stari modeli, čeki in podobne tiskovine v lirah niso več veljavni.

Upravljanje podjetij. Stroški za vse obvezne in druge strukturne spremembe so v breme operaterja: sprememba računalniških sistemov, informacije strankam.

Vse pogodbe, ki so bile sklenjene v lirah, obdržijo svojo veljavo.

Za podrobnejše informacije se podjetniki lahko obrnejo na svoje banke. SDGZ je pripravilo posebno okrožnico na to temo, ki je na razpolago na sedežih organizacije. Slovenske združene banke pa so tiskale nazoren priročnik v slovenščini.

19

ČETRTEK,
20. DECEMBER/
2001

Evrokotiček

MARA PETAROS

Naša sodelavka odgovarja na vprašanja o evru. Bralce vabimo, naj nam pošljejo svoja vprašanja glede nove valute po e-mailu, faksu, tradicionalni pošti ali telefonu; mi bomo to posredovali sodelavki.

Vpr.: Mislim, da sem pravi evroskeptik! Nova valuta me prav ne prepriča. Bojim se, da me bodo ogoljufali zlasti z okroževanjem. Primer: na navadnih časopisih že sedaj piše, da stanejo 0,77 evrov. Če to število pomnožim s 1936,27, dobim 1490,9279 (torej 1491) lir. Ker imam rad kovance, lahko torej do konca februarja plačujem časopise v lirah, in sicer 1490 lir? Če npr. kupim hkrati 10 časopisov, bi prihranil kar 100 lir! Sto lir danes, sto lir jutri...

Odg.: Svoje varčevalne načrte boste morali zaenkrat spremeniti. Sto lir na dan je še majhen kapital in, če pomislimo, da bi lahko prihranil v teh dveh mesecih kar 3,10 evrov, bi se vam skoraj splača-

lo krožiti s tolikšnim drobižem v žepu. Žal pa bomo v novem letu plačevati znesek, ki je na časopisu napisan. Če piše 1.500 lir ali 0,77 evrov, bomo morali plačati 1.500 lir ali 0,77 evrov in ne 1.490 lir. Če pa želite resnično varčevati, lahko greste brat časopis v knjižnico, kjer dobite vseh 10 časopisov zastoj. Tako boste v dveh mesecih prihranili kar 46,48 evrov.

Vpr.: Pogosto se vozim po avtocestah, zato sem koristnik sistema Telepass. Zanima me, kako bo s tem sistemom po uvedbi evra, še zlasti od 1. marca naprej, ko bo v obtoku dokončno samo nova valuta. Mi bodo avtomatično začeli računati v evrih ali bo treba na novo skleniti pogodbo za sistem Telepass?

Odg.: Če se boste prvega januarja 2002 vračali s silvestrovanja po avtocesti, boste takoj odkrili, da so vse cestnine izražene bodisi v evrih bodisi v lirah. Šofer bo lahko izbral, v kateri valuti bo poravnal cestni-

no, kar bi lahko v prvih dveh mesecih dvojnega obtoka precej podaljšalo vrste na izstopnih postajah. Če pa ste koristnik sistema telepass, se boste tem vrstam izognili, saj se bo pogodba nadaljevala po enakih pogojih, kot jih imate sedaj, samo v novi valuti. Zato vam ni treba storiti ničesar. Srečno pot in ne vozite prehitro!

FINANČNI SVETOVALCI & ZAVAROVALNI AGENTI

- BARINI MASSIMO**
NUOVA MAA ASSICURAZIONI
Prosek 282
tel./fax 040 225046
348 3057533
- DURIAVIG CLAUDIO**
INA - INASIM
Ul. Centrale 23/a Srednje/Stregna (UD)
0432 724002
339 7599105
cduriavig@tin.it
- GARBAS CLAUDIO**
CREBERG SIM, Gruppo Bancario popolare di Verona
Oblizza 3 Srednje/Stregna (UD)
0432 725078
339 2726149
garbas.claudio@interfree.it
- GODINA WALTER**
LLOYD ADRIATICO Assicurazioni
Ul./via di Prosecco 2
040 214524
040 212753
348 2442556
godwal@xnet.it
- GRUDEN IVAN**
COPERNICO SIM
Ul./via Roma 28 (TS)
040 660001
fax 040 632711
347 4400895
gruden.g@copernicosim.com
- HUSU WALTER**
Ul./via Cicerone 2
040 361899
348 7092018
fax 040 361832
- KOŠUTA PAOLO**
BANCA GENERALI
Nabrežina 97
040 200580
339 6951425
fax 040 2025217
- MAGAINA GIOVANNI**
UNIPOL ASSICURAZIONI
Ul./via di Prosecco 18 (TS)
tel 040 214744
335 6380585
- MARŠIČ MARINO**
BIPOP - CARIRE
Corso Italia 5 (TS)
348 2257195
wmars@tin.it
- OBERDAN DEAN**
UNIPOL ASSICURAZIONI
Trg/p.zza Venezia 1 (TS)
348 5289451
fax 040 300665
- PAHOR MAURIZIO STOJAN**
UNIPOL BANCA
Trg/p.zza Venezia 1 (TS)
040 3220283
348 4440474
spahor@xnet.it
- PALUDGNACH ROMANO**
INTESABCI ITALIA SIM
Ag. Piazza Belloni 9 (UD)
335 6229144
romano@paludgnach.it
- SEMEN ALESSANDRO**
BANCA MEDIOLANUM
Ul./via Torregianca 21 (TS),
trg/p.zza Unità d'Italia 3 (TS)
335 6560128
alsemen@libero.it
- SVAB CORRADO**
ASSICURAZIONI GENERALI
Strada per Vienna 9 (TS)
Opčine/Opicina (TS)
040 211489
333 5995912
fax 040 2155000
- TERCICH SILVANO**
INA ASSITALIA Prosek/Prosecco 129
tel./fax 040 225329
347 8390082
ina.carso@libero.it

**Za informacije: SEKCIJA SAMOSTOJNIH
POKLICEV, SLOVENSKO DEŽELNO
GOSPODARSKO ZDRUŽENJE**
34133 TRST, Ul. Cicerone 8
tel. 040 67248
fax 040 362692
www.servis.it
e-mail: sdgz-ures@servis.it

ITALIJANSKO PRAVO

O PRAVNEM VARSTVU POTROŠNIKOV

DAMJAN HLEDE

Znano je, da je na podlagi evropske zakonske direktive št. 93/13/CEE Italija prilagodila svojo notranjo zakonodajo naloženo, ki jih je ta evropski pravni vir uveljavljal na področju varstva potrošnikov. To je storila s 25. členom zakona št. 52/1996, ki je italijanskemu civilnemu zakoniku dodal novo poglavje, naslovljeno "O pogodbah potrošnikov", ki vsebuje pet novih členov od 1469-bis do 1469-sexies.

Ti členi v glavnem predvidevajo vrsto pogodbениh klavzul, ki povzročajo neuravnovesenost pravic in dolžnosti med dvema strankama v izključno korist močnejše stranke, ki jo predstavlja tisti, ki je v zakonu imenovan kot profesionallec: to je fizična ali pravna oseba, javna ali zasebna, ki se v okviru svoje podjetniške ali poklicne dejavnosti poslužuje pogodbe.

Omenjene norme določajo, da so pogodbene klavzule nezakonite in torej neučinkovite,

razen če ni dokazano, da so bile predmet enakopravnega pogajanja med strankama. Nekatere predvidene klavzule pa so v vsakem primeru neveljavne, tudi če so bile predmet pogajanja in to so tiste, ki izključujejo ali omejujejo odgovornost profesionalca za primer smrti ali osebne škode potrošnika, ki odvisi od profesionalčeve dejavnosti, tiste, ki izključujejo ali omejujejo potrošniku možnosti sodnega postopka za primer neizpolnitve ali netočne izpolnitve pogodbениh obveznosti s strani profesionalca, ter nazadnje tiste, ki predvidevajo razširitev potrošnikovega soglasja na druge pogodbene pogoje, ki jih ni imel možnosti poznati, pre-

den je bila pogodba sklenjena. Spomniti je treba, da civilni zakonik že od prej vsebuje podobno normativno, ki pa velja za vse pogodbe, ne glede na subjektivni status pogodbениh strank. Točneje gre tu za tako imenovane "splošne pogodbene pogoje", ki jih je treba ponavadi podpisati pri raznih nakupih ali pri pristanku k raznim servisom. Zakonska ureditev je tu nekoliko milejša, tako v številu predvidenih neuravnovesenih klavzul kot v posledicah njihove vključitve v pogodbo. Klavzule, ki jih našteva člen 1341 civilnega zakonika, so neučinkovite samo, če niso posamično pisno potrjene od stranke, ki ni sodelovala pri zapisu pogod-

be in njenih splošnih pogojev. Dokaz, da je bila klavzula predmet pogajanja, je seveda veliko več od preprostega specifičnega podpisa posamičnih neuravnovesenih klavzul. Za pogodbe med potrošniki in profesionalci je torej prav vedeti, da specifičen podpis takšnih pogojev, ki ponavadi predstavlja pogoj za doseg želenega servisa ali dobrine, ne prejucira potrošnikove možnosti, da uveljavi njihovo neučinkovitost. Problem, ki pa prihaja vse pogostejše na dan v zvezi s pogodbami med izvajalci prostih poklicev ali podjetniki na eni strani ter potrošniki na drugi, je vezan na subjektivne pogoje slednjih. Na začetku je bilo

rečeno, da omenjeno zakonsko varstvo pritiče le v slučaju, ko je potrošnik fizična oseba. Dejstvo pa je, da se vse pogostejše tudi mala podjetja ali majhne družbe obrnejo do sodnika in zahtevajo razširitev tega pravnega varstva tudi nanje. Pred kratkim je zadeva prišla tudi na evropsko sodišče, ki je razsodilo, da omenjena zaščitna zakonodaja ne velja za pravne osebe. Ostaja pa vprašanje, ali je njihova izključitev v vsakem primeru upravičena in ali ne bi bila oportuna zakonska sprememba, ki bi varstvo razširila na vse podobne slučaje, ne glede na subjektivni pravni status potrošnika.

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

in

**ZADRUŽNA BANKA
DOBERDOB IN SOVODNJE**

Vam želita

2002

srečen Božič in uspešno novo leto

V različnosti je naša moč